

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ - TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Komparace trhů práce a politik zaměstnanosti ve vybraných zemích Evropské unie
Comparison of Labour Markets and Employment Policies in Selected European Union
Countries

Student: Bc. Nikola Hapalová

Vedoucí diplomové práce: Doc. RNDr. Milan Šimek, Ph.D.

Ostrava 2015

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra evropské integrace

Zadání diplomové práce

Student:

Bc. Nikola Hapalová

Studijní program:

N6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor:

6210T004 Eurospráva

Téma:

Komparace trhů práce a politik zaměstnanosti vybraných zemí Evropské unie

Comparison of Labour Markets and Employment Policies in the Selected European Union Countries

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teoretická východiska trhu práce a politiky zaměstnanosti
 3. Trh práce a politika zaměstnanosti Evropské unie
 4. Vývoj vybraných ukazatelů trhu práce a politiky zaměstnanosti vybraných zemí Evropské unie
 5. Komparace vybraných ukazatelů trhu práce a politiky zaměstnanosti vybraných zemí Evropské unie
 6. Návrhy a doporučení
 7. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

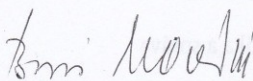
- KOTÝNKOVÁ, Magdaléna. *Trh práce na přelomu tisíciletí*. Praha: Oeconomica, 2006. 256 s. ISBN 80-245-1149-5.
- VÁCLAVÍKOVÁ, Anna a kol. *Problematika trhu práce a politiky zaměstnanosti*. Opava: OPTYS, 2009. 149 s. ISBN 978-80-85819-76-2.
- WINKLER, Jiří a Mirka WILDMANOVÁ. *Evropská unie: Evropské pracovní trhy a průmyslové vztahy*. Praha: Computer Press, 1999. 143 s. ISBN 80-7226-195-9.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

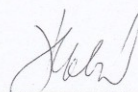
Vedoucí diplomové práce: **doc. RNDr. Milan Šimek, Ph.D.**

Datum zadání: 21.11.2014

Datum odevzdání: 25.04.2015

Ing. Boris Navrátil, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci včetně příloh vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce Doc. RNDr. Milana Šimka, Ph.D. a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Ostravě dne 24. dubna 2015

.....

Podpis studenta

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat mému vedoucímu diplomové práce panu Doc. RNDr. Milanu Šimkovi, Ph.D. za jeho cenné rady, ochotu a hlavně trpělivost při zpracování diplomové práce.

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Teoretická východiska trhu práce a politiky zaměstnanosti.....	7
2.1	Vymezení trhu práce.....	7
2.2	Poptávka na trhu práce	8
2.3	Nabídka na trhu práce.....	11
2.3.1	Nezaměstnanost.....	12
2.3.2	Typy nezaměstnanosti	12
2.3.3	Měření nezaměstnanosti	14
2.4	Politika zaměstnanosti	15
3	Trh práce a politika zaměstnanosti Evropské unie	19
3.1	Poptávka na trhu práce Evropské unie	19
3.2	Nabídka na trhu práce Evropské unie.....	22
3.3	Politika zaměstnanosti Evropské unie	27
4	Analýza stavu vybraných ukazatelů trhu práce a politiky zaměstnanosti ve vybraných zemích Evropské unie	37
4.1	Česká republika	37
4.1.1	Poptávka na trhu práce	37
4.1.2	Nabídka na trhu práce	41
4.1.3	Politika zaměstnanosti.....	43
4.2	Slovensko.....	45
4.2.1	Poptávka na trhu práce	45
4.2.2	Nabídka na trhu práce	48
4.2.3	Politika zaměstnanosti.....	50
4.3	Polsko	52
4.3.1	Poptávka na trhu práce	52
4.3.2	Nabídka na trhu práce	55
4.3.3	Politika zaměstnanosti.....	57
4.4	Německo	59

4.4.1 Poptávka na trhu práce	59
4.4.2 Nabídka na trhu práce	62
4.4.3 Politika zaměstnanosti	64
4.5 Rakousko	65
4.5.1 Poptávka na trhu práce	65
4.5.2 Nabídka na trhu práce	69
4.5.3 Politika zaměstnanosti	71
5 Komparace vybraných ukazatelů trhu práce a politiky zaměstnanosti ve vybraných zemích Evropské unie	73
5.1 Poptávka na trhu práce	73
5.1.3 Míra zaměstnanosti celková	73
5.1.4 Míra zaměstnanosti podle pohlaví	74
5.1.5 Míra zaměstnanosti podle věkových kategorií	75
5.1.6 Zaměstnanost podle sektorů národního hospodářství	77
5.1.7 Ukazatele flexibility trhu práce	79
5.2 Nabídka na trhu práce	81
5.2.1 Míra nezaměstnanosti celková	81
5.2.2 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví	81
5.2.3 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti	83
5.2.4 Míra nezaměstnanosti podle věkových kategorií	83
5.3 Politika zaměstnanosti	85
5.3.1 Výdaje na politiku zaměstnanosti	85
5.3.2 Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti	86
5.3.3 Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti	86
6 Návrhy a doporučení	88
7 Závěr	90
Seznam použité literatury	92
Seznam zkratk	94
Seznam tabulek	
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
Seznam příloh	

1 Úvod

Trh práce tvoří nedílnou součást ekonomické reality, kterou v posledních letech výrazně ovlivnila celosvětová hospodářská krize. Ta měla pak za následek další prohloubení již po desetiletí přetrvávajícího problému v Evropské unii - zvyšování míry nezaměstnanosti a snižování zaměstnanosti. Touto problematikou se však zabývá politika zaměstnanosti státu, jež má za úkol přispívat k eliminaci této ekonomické situace.

Cílem diplomové práce je provést analýzu stavu vybraných ukazatelů trhu a práce a politiky zaměstnanosti ve vybraných zemích EU a na jejich základě provést jejich komparaci.

V práci je použita metoda analýzy, kdy jsou ve čtvrté kapitole postupně rozebrány jednotlivé ukazatele jak trhu práce, tak i politiky zaměstnanosti. Následně, v páté kapitole je použita komparativní metoda pro vzájemné srovnání jednotlivých vybraných ukazatelů, jež se týkají jak nabídkové a poptávkové strany trhu práce, tak i politiky zaměstnanosti vykázaných ve vybraných zemích Evropské unie za jednotlivé sledované roky. Pro analýzu vybraných ukazatelů byly vybrány roky 2000, 2004, 2010, 2012 (popř. 2013), a to proto, že tyto jednotlivé roky představují významné milníky v utváření politiky zaměstnanosti Evropské unie. Také je zde zaměřena pozornost na rok 2008, kdy většinu evropských zemí ochromila celosvětová hospodářská krize.

Pro toto srovnání je nutno využít jednotné metodiky zjišťování dat, z toho důvodu je čerpáno z údajů zveřejňovaných na stránkách Evropského statistického úřadu - EUROSTAT. Pro účely této práce byla vybrána Česká republika a její čtyři sousední státy, a to proto, že tyto státy mají mnoho společného, ať už se jedná o společnou historii či jejich exportní spolupráci.

Diplomová práce je rozčleněna do sedmi kapitol, kdy první představuje Úvod a poslední Závěr. Ve druhé kapitole jsou pak nastíněna teoretická východiska trhu práce a politiky zaměstnanosti.

Ve třetí kapitole je pak věnována pozornost vývoje vybraných ukazatelů trhu práce, a to jak míry zaměstnanosti, tak i míry nezaměstnanosti. Také je zde nastíněno formování politiky zaměstnanosti Evropské unie, od položení jejích základů až po strategii Evropa 2020.

Kapitola čtvrtá je pak zaměřena na samotnou analýzu stavu vybraných ukazatelů trhu práce a politiky zaměstnanosti vybraných zemí. Co se nabídkové strany trhu práce týče, jedná se

zejména o ukazatele míry zaměstnanosti, ať už z hlediska pohlaví, věku a struktury národního hospodářství. Nelze opomenout ani ukazatele flexibility trhu práce, jako je podíl částečných úvazků, podíl úvazků na dobu určitou a podíl OSVČ na celkové zaměstnanosti. V rámci poptávkové strany trhu práce pak je zaměřena pozornost míře nezaměstnanosti, ať už z hlediska pohlaví a věku, tak i dlouhodobé nezaměstnanosti. Ani ukazatele týkající se politiky zaměstnanosti nesmí být opomenuty. Je zde provedena analýza výdajů na tuto politiku podílem na HDP dané země, ať už celkově, či rozdělení na její aktivní a pasivní část.

V páté kapitole je dále zaměřena pozornost na srovnání vybraných ukazatelů jak trhu práce, tak i politiky zaměstnanosti ve sledovaných letech mezi jednotlivými zeměmi. Šestá kapitola je pak věnována nastínění návrhů a doporučení pro Českou republiku, jak by měla dále směřovat politiku zaměstnanosti.

2 Teoretická východiska trhu práce a politiky zaměstnanosti

V první kapitole je zaměřena pozornost na vymezení pojmů důležitých pro pochopení teoretických souvislostí, s nimiž bude v dalším textu pracováno. Nejprve bude vysvětleno, co je trh práce, dále poptávka po práci, nabídka práce a v neposlední řadě také pojem politika zaměstnanosti.

2.1 Vymezení trhu práce

Za velmi důležitou součást tržního hospodářství lze považovat **trh práce**, jež je součástí trhu výrobních faktorů. Na trhu práce se nakupuje a prodává práce, jejíž cenou je mzda. Trh práce lze tedy definovat jako místo, kde se střetávají zaměstnanci a zaměstnavatelé, kteří mezi sebou směňují zboží, tedy práci za předem stanovenou cenu (mzdu) a množství.

Jiným slovy se na trhu práce střetává nabídka práce s poptávkou po práci, přičemž nabídka práce je představována zaměstnanci nebo uchazeči o zaměstnání (tj. ti, kteří nabízejí pracovní sílu), zatímco poptávku po práci představují firmy (tj. nakupující pracovní sílu zaměstnanců).¹

Trh práce lze rozčlenit na primární a sekundární, kdy se na **primárním pracovním trhu** nacházejí lepší pracovní příležitosti, je zde relativní pracovní jistota, lze zde nalézt kariérový růst, lepší pracovní a mzdové podmínky. Zatímco na **sekundárním pracovním trhu** se kumulují pracovní místa s nižší sociální prestiží i mzdovým ohodnocením, existuje zde také vyšší fluktuace pracovníků, kteří se často dostávají do kontaktu s rizikem krátkodobé či dlouhodobé nezaměstnanosti, nemají možnost zvýšit si svou kvalifikaci nebo dokonce i přejít na primární pracovní trh. Lze sem zařadit především mladé, málo kvalifikované pracovníky, příslušníky etnických menšin, osoby se zdravotním postižením, ale také osoby předdůchodového věku.²

Dále je možno rozčlenit trh práce na formální a neformální. **Formální trh práce** je charakteristický tím, že se zde nacházejí oficiální pracovní příležitosti, tedy ta zaměstnání, jež kontrolují a regulují státní instituce. Na druhé straně **neformální pracovní trh** stojí mimo kontrolu státu. „V této souvislosti se hovoří o šedé nebo černé ekonomice. Každý z těchto trhů reprezentuje jiné možnosti. Formální trh zajišťuje sociální postavení, neformální

¹ VÁCLAVÍKOVÁ, A., H. KOLIBOVÁ a A. KUBICOVÁ. *Problematika trhu práce a politiky zaměstnanosti*. Opava: OPTYS, spol. s.r.o., 2009. 149 s. ISBN 978-80-85819-76-2.

² Tamtéž.

snad větší výdělků. Oba jsou vzájemně propojeny, kolaps na jednom z trhů se jistě promítá i na druhém z těchto trhů.“³

Pracovní trh lze také rozčlenit na externí a interní, kdy **externí pracovní trh** je trh otevřený, kde existuje konkurence mezi jednotlivými firmami. Naopak **interní trh práce** je trhem jedné určité firmy. Díky tomuto lze stopovat strategie mobility pracovní síly, již jistě ovlivňuje politika zaměstnanosti státu. Ten svými zásahy poskytuje stimulační pobídky k pohybu zaměstnanců mezi firmami, podporuje rozvoj lidských zdrojů v rámci jednotlivých firem apod.⁴

2.2 Poptávka na trhu práce

Poptávka na trhu práce představuje odvozenou poptávku po finálních výrobcích, jež jsou prostřednictvím práce vyráběny. Poptávka po práci „je závislá především na poměru mezi mzdovými náklady na produkt a výnosy z prodeje produktu.“⁵ Jinými slovy snahou zaměstnavatelů je vyrobit zboží s co nejnižšími náklady a prodat tak, aby toto zboží přineslo co nejvyšší zisk. Proto je pro zaměstnavatele výhodné pronajímat jen takové množství pracovní síly, které přinese zisk.

Hlavními determinanty poptávky po práci jsou:

- cena práce (mzda),
- poptávka po zboží a službách vyráběných pomocí práce,
- produktivita práce,
- cena vyráběných produktů,
- očekávané budoucí tržby,
- ceny ostatních vstupů,
- množství a kvalita pracovní síly.

Poptávku lze rozčlenit na uspokojenou a neuspokojenou. **Uspokojená poptávka po práci** se vyznačuje obsazenými pracovními místy - tzn. osobami zaměstnanými v pracovním

³ Václavíková, Kolibová, Kubicová (2009, s. 24)

⁴ Tamtéž.

⁵ WINKLER, Jiří a Mirka WILDMANOVÁ. *Evropská unie: Evropské pracovní trhy a průmyslové vztahy*. Praha: Computer Press, 1999. 143 s. ISBN 80-7226-195-9.

poměru, osobami samostatně výdělečně činnými (dále jen OSVČ) a osobami spolupracujícími, mezi než řadíme rodinné příslušníky OSVČ.⁶

Na druhou stranu **neuspokojená poptávka po práci** je tvořena volnými pracovními místy, která evidují úřady práce či pracovní agentury, popřípadě nejsou evidována a zaměstnavatelé se je snaží obsadit prostřednictvím vlastních iniciativ.⁷

Pro analýzu poptávky po práci bude zaměstnanost analyzována hned z několika hledisek, a to z hlediska věku, pohlaví, sektoru národního hospodářství, flexibility pracovních forem a v neposlední řadě také z hlediska charakteru vykonávané činnosti.

První zkoumaným hlediskem bude věková struktura zaměstnanosti. Zaměstnané osoby budou rozčleněny do tří věkových skupin, a to:

- mládež - ve věku 15-24 let
- střední věková kategorie - ve věku 25-54 let
- starší věková kategorie - ve věku 55 a více let.

Dalším hlediskem ke zkoumání bude pohlaví, a to zejména rozčlenění na mužskou a ženskou část obyvatelstva. Obecně platí, že u mužské části populace převažuje vyšší míra zaměstnanosti než u ženské části.

Za významné hledisko používané k měření zaměstnanosti lze považovat rozdělení zaměstnanosti podle dílčích sektorů národního hospodářství:

- primární sektor (zahrnuje zemědělství, rybolov, a lesnictví),
- sekundární sektor (zahrnuje průmysl a stavebnictví)
- terciální sektor (sektor služeb).⁸

Strukturu zaměstnanosti dle národního hospodářství lze využít k měření vyspělosti státu, jelikož všeobecně platí, že „čím je daná země vyspělejší, tím větší podíl na zaměstnanosti má sektor služeb a naopak tím menší podíl na zaměstnanosti má sektor zemědělství, průmyslu.“⁹

⁶HANČLOVÁ, Jana a kol. *Modelování a klasifikace regionálních trhů práce*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2002. 146 s. ISBN 80-248-0220-1.

⁷ Tamtéž.

⁸ KOTÝNKOVÁ, Magdaléna. *Trh práce na přelomu tisíciletí*. Praha: Oeconomica, 2006. 256 s. ISBN 80-245-1149-5.

⁹ Tamtéž, s.134.

Na trhu práce je v současné době velmi využívanou formou flexibilní zaměstnávání. Tyto formy zaměstnávání „jsou vhodné pro určité skupiny osob, zejména pro absolventy škol, ženy pečující o děti a dlouhodobě nezaměstnané, za předpokladu udržení pozitivní stránky flexibility pracovního trhu projevující se sladěním soukromého života s prací.“¹⁰

Hlavním sledovaným hlediskem jsou proto pracovní úvazky na zkrácenou pracovní dobu a pracovní úvazky na dobu určitou. **Pracovní úvazky na zkrácenou pracovní dobu** jsou využívány především u ženské části populace z toho důvodu, že zkrácená pracovní doba dovoluje ženám věnovat více času svým dětem či péči o staré rodiče. Také se do zkrácených pracovních úvazků řadí tzv. podzaměstnaní, které je možno charakterizovat jako zaměstnance, jimž byla pracovní doba zkrácena nedobrovolně. A to především z důvodu výrobních či odbytových potíží zaměstnavatele. Zkrácené pracovní úvazky taktéž lze nalézt u zaměstnanců, kteří mají kromě hlavního pracovního poměru další pracovní poměr.¹¹

Pracovní smlouvy na dobu určitou neboli termínované pracovní smlouvy jsou považovány za nestabilní pracovní místo především z toho důvodu, že jsou vázána na pevně stanovená data. Tyto pracovní smlouvy lze uzavírat opakovaně, což lze považovat za nástroj zvyšující flexibilitu trhu práce. Jsou výhodné zejména pro zaměstnavatele, jelikož jim v případě odbytových potíží umožňují propustit zaměstnance rychle a bez nároků na odstupné. Toto je však upraveno legislativními předpisy upravující zaměstnávání na dobu určitou. Tyto úvazky jsou pro zaměstnavatele výhodné i z toho důvodu, že jsou spojeny s horšími mzdovými podmínkami, jelikož jsou zaměstnanci ochotni akceptovat tuto cenu své práce s vidinou vyšší pravděpodobnosti získání stálé práce u téhož zaměstnavatele v budoucnosti. Nejčastěji využívají tuto formu zaměstnávání skupiny osob, jež mají horší postavení na trhu práce, mezi něž řadíme ženy, mládež a starší pracovní síla.

Tato forma zaměstnávání je velmi často využívána u absolventů škol, kteří jsou ochotni, kvůli získání odborné praxe a zvýšení si tak šancí do budoucnosti, přijmout i méně kvalitní místo. Dalším využitím těchto úvazků je studující mládež při tzv. brigádách, osoby se zdravotním postižením a v neposlední řadě také osoby ve vyšších věkových kategoriích, především ženy v postprodukčním věku.¹²

¹⁰ BROŽÍKOVÁ, Ivana. *Flexibilita na trhu práce*. [online]. [cit. 21.10.2014]. Dostupné z: <http://www.opf.slu.cz/aak/2011/04/brozikova.pdf>.

¹¹ Kotýnková, 2006

¹² Tamtéž.

2.3 Nabídka na trhu práce

Nabídka na trhu práce je tvořena osobami, které nabízejí pracovní sílu a rozhodují se mezi ideální kombinací využití volného a pracovního času. Jde zde o možnost volby, jak využít svůj čas - zda pracovat a získávat tak mzdu na spotřební statky a užitky z jejich spotřeby, nebo zda nepracovat, mít tak volný čas a získávat užitek z volného času. Nabídka práce je tedy spojena s poptávkou po volném čase, kde cena práce a cena volného času hrají podstatnou roli. Obecně platí, že s růstem mzdy převážná část ekonomicky aktivního obyvatelstva raději obětuje svůj volný čas, což vede k nárůstu nabídky na trhu práce. Tu však nelze navyšovat donekonečna, a to zejména z toho důvodu, že každý člověk disponuje s jistými fyzickými možnostmi a určitým množstvím času.

V ekonomické teorii je reakce lidí na růst mezd popisována pomocí dvou efektů - substitučního a důchodového. **Substituční efekt** ovlivňuje chování lidí, jejichž mzdová sazba se pohybuje na nižší úrovni. A jedná se o to, že tito lidé s růstem mezd jsou ochotni nahradit svůj volný čas prací. Naopak **důchodový efekt** převládá u lidí ve vyšších mzdových sazbách, kdy užitek z volného času převládá nad užitekem mzdy. Což se projevuje tak, že při zvýšení mzdové sazby klesá nabídka práce.¹³

Nabídka práce se dělí, stejně jako poptávka po práci, na uspokojenou a neuspokojenou. **Uspokojenou nabídku práce** tvoří počet osob ekonomicky aktivních na pracovních místech. Jde o osoby zaměstnané v pracovním poměru, OSVČ nebo osoby spolupracující (rodinní příslušníci OSVČ). Naopak **neuspokojená nabídka práce** je tvořena osobami, které svou pracovní sílu nabízejí, ale z důvodu nedostatku pracovních míst či jiných důvodů, nemohou požadovanou práci získat. Patří zde osoby, které zatím nepracují, ale jsou schopny pracovat, pracovat chtějí a práci intenzivně hledají. Neuspokojenou nabídku práce lze členit na **evidovanou**, která je tvořena uchazeči evidovanými na příslušném úřadu práce a **nevidovanou**, již tvoří ty osoby hledající práci bez využití služeb státu či soukromých agentur.¹⁴

K přiblížení problematiky neuspokojené nabídky práce, tedy nezaměstnanosti, je důležité vymezit několik základních pojmů.

¹³ Václavíková, Kolibová, Kubicová, 2009.

¹⁴ Hančlová, 2002.

2.3.1 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost lze definovat jako „nerealizovanou nabídku práce na trhu práce. Jedná se o stav nerovnováhy na trhu práce, kdy nabídka převládá nad poptávkou nebo kdy struktura nabídky neodpovídá struktuře poptávky. Za těchto okolností lidé se zájmem o práci nejsou s to si ji najít.“¹⁵ Příčiny vedoucí k nezaměstnanosti:

- dynamika ekonomiky a střídání hospodářských cyklů;
- strukturální změny;
- nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce;
- demografické vlivy;
- mzdová politika a nepružnost mezd;
- vývoj inflace;
- státní zásahy na trhu práce;
- chování odborů;
- imobilita pracovní síly, aj.¹⁶

2.3.2 Typy nezaměstnanosti

V ekonomické teorii existuje několik typů nezaměstnanosti. Pro potřeby této práce je třeba vymezit jednotlivé formy nezaměstnanosti.

Frikční (fluktuační) nezaměstnanost je většinou spjata s dobrovolnou změnou pracovního místa, kdy se zaměstnaná osoba dobrovolně vzdá svého pracovního místa důvodu hledání nového pracovního vztahu. Není nutno přihlížet k informaci, zda osoba hledá nové pracovní místo z důvodu lepších podmínek či chce předejít očekávanému nebo ohlášenému propouštění. Je zde však rozhodující čas, jenž je potřebný k:

- vyhledání nového pracovního místa;
- změnu pracovního místa.

Tento druh nezaměstnanosti je nutnou podmínkou optimální alokace pracovních sil, protože vzniká jako důsledek neustálého pohybu mezi oblastmi, pracovními místy a různými fázemi životního cyklu.¹⁷

¹⁵ Václavíková, Kolibová a Kubicová (2009, s.4)

¹⁶ Tamtéž.

Sezónní nezaměstnanost je krátkodobá a je způsobována:

- nepravidelnou produkcí v odvětvích, kde je produkce závislá na počasí (stavebnictví, zemědělství, lesnictví, rybolov, apod.);
- výkyvy ve spotřebě, jež jsou vyvolány buď institucionálními příčinami či střídáním ročních období (služby spojené s turistikou, aj.).

Jako možnost eliminace tohoto typu nezaměstnanosti se v mnohých zemích přijímají např. opatření na podporu celoročních prací např. formou kompenzace platu, refundace části nákladů na pracovní zimní oděvy, poskytování příspěvků na nákup nebo pronájem přístrojů a zařízení umožňujících práci v zimě, apod.¹⁸

Strukturální nezaměstnanost se rozumí nesoulad profesní nabídky práce se strukturou volných pracovních míst, což souvisí se strukturálními změnami národního hospodářství. Dochází tedy k situaci, kdy volná pracovní místa sice existují, avšak profesní struktura nabízejících neodpovídá struktuře poptávky. Jako nejvhodnější řešení tohoto typu nezaměstnanosti se jeví především rekvalifikace či odstranění bariér v mobilitě pracovních sil.¹⁹

Dalším typem je **technologická nezaměstnanost**, již způsobuje zavádění nových přístrojů a technologií nahrazujících lidskou práci do výroby. Tento typ se týká jak nekvalifikovaných či nedostatečně kvalifikovaných dělníků, tak i vysoce vzdělaných odborníků.²⁰

Cyklická nezaměstnanost vzniká v souvislosti s cyklickými změnami hospodářských aktivit. Dochází k ní při nízké celkové poptávce po práci.²¹

V případě, že některé osoby bez pracovního uplatnění nejsou sice evidovány na úřadu práce skrytá nezaměstnanost, avšak o práci stojí, se jedná o **skrytou nezaměstnanost**.²²

O **dobrovolné nezaměstnanosti** se hovoří tehdy, když část pracovních sil při určitých mzdách již nechce pracovat (není zájem o existující pracovní místa z důvodu nízkých mzdových sazeb) nebo nechce pracovat vůbec (upřednostňování volného času, vysoká míra

¹⁷ ŠIMEK, Milan. *Ekonomie trhu práce A*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2007. 171 s. ISBN 978-80-248-1416-2.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ Václavíková, Kolibová a Kubicová, 2009.

²⁰ Tamtéž.

²¹ Winkler, Wildmanová, 1999.

²² KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Praha: Oeconomica, 2013. 242 s. ISBN 978-80-245-1930-2.

úspor, apod.).²³ Naproti tomu **nedobrovolná nezaměstnanost** vzniká tehdy, má-li nezaměstnaný problém najít práci, ikdyž práci aktivně hledá a z nějakého důvodu ji nalézt nemůže (věk, kvalifikace, praxe, apod.).

Podzaměstnanost nastává tehdy, když je osoba nucena přijmout pracovní místo neodpovídající jeho kvalifikaci, případně požadovanému pracovnímu úvazku. V praxi jde mnohdy jen o dočasné řešení vlastní nepříznivé situace.²⁴

2.3.3 Měření nezaměstnanosti

Pro potřeby **měření nezaměstnanosti** je třeba rozdělit obyvatelstvo s ohledem na ekonomickou aktivitu.

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo, nebo-li pracovní sílu tvoří dohromady osoby zaměstnané²⁵ a nezaměstnané²⁶. Pro měření ekonomicky aktivního obyvatelstva se využívá Míra ekonomické aktivity.

Míru nezaměstnanosti lze vypočítat jako procentuální podíl počtu nezaměstnaných osob k počtu ekonomicky aktivních obyvatel. Je vyjádřen v procentech a vypočítá se podle následujícího vzorce:

$$u = \frac{U}{L+U} * 100,$$

kde: u značí míru nezaměstnanosti v %,

U je počet nezaměstnaných osob a

L je počet zaměstnaných osob.²⁷

Obecná míra nezaměstnanosti je další ukazatelem používaným k měření tohoto makroekonomického jevu. Stejně jako míra nezaměstnanosti se vypočítá jako procentuální podíl nezaměstnaných osob na celkové pracovní síle (také se uvádí v procentech), avšak obě hodnoty (jak v čitateli, tak ve jmenovateli) jsou ukazatele vypočtené dle doporučení a definic, jež používá Evropský statistický úřad (EUROSTAT) a Mezinárodní organizace práce (ILO).

²³ Winkler, Wildmanová, 1999.

²⁴ Kaczor, 2013.

²⁵ Osoby, jež vykonávají práci za peníze a taktéž ty osoby, jež práci mají, jen právě nepracují kvůli nemoci, stávce nebo dovolené.

²⁶ Osoby starší 15 let, které nejsou zaměstnány, avšak práci aktivně hledají a jsou připraveny nejbližší době do práce nastoupit.

²⁷ Kaczor, 2013.

Jedná se o odhady z výběrového šetření pracovních sil, které nejsou nijak vázány na reálný počet evidovaných na úřadech práce.²⁸

Míru ekonomické aktivity lze vypočítat jako procentuální podíl celkové pracovní síly na počtu osob v produktivním a také post-produktivním věku. Ty jedince, které nelze do této skupiny přiřadit reprezentují ekonomicky neaktivní obyvatelstvo. Jedná se zejména o důchodce, ženy v domácnosti, osoby práce neschopné, studenty a osoby, které si práci nehledají.²⁹

2.4 Politika zaměstnanosti

„Politika zaměstnanosti je součástí hospodářské politiky. Prostřednictvím makroekonomických regulátorů se snaží o dosažení rovnováhy mezi nabídkou práce a poptávkou po práci. Představuje soubor nástrojů, jejichž realizace motivuje zaměstnané, nezaměstnané a zaměstnavatele k jistému chování na trhu práce.“³⁰

Také lze politiku zaměstnanosti vymezit jako „soubor opatření, kterými jsou spoluutvářeny podmínky pro dynamickou rovnováhu na trhu práce a pro efektivní využití pracovních sil“.³¹

Mezi **cíle politiky zaměstnanosti** se řadí:

- „zabránění vzniku zbytečné nezaměstnanosti na jedné straně nebo nedostatku pracovních sil na straně druhé,
- zajištění a prohlubování profesní flexibility pracovních sil,
- zmírnění negativních důsledků technického rozvoje a strukturálních změn na trhu práce,
- podpora pracovního začleňování osob s omezenou možností uplatnit se na trhu práce (zdravotně postižené osoby, ženy, mládež, starší osoby),
- zlepšení struktury zaměstnanosti v odvětvích a regionech“.³²

²⁸ Kaczor, 2013

²⁹ Václavíková, Kolibová a Kubicová, 2009.

³⁰ Šimek (2007, s. 102).

³¹ Winkler, Wildmanová (1999, s. 49).

³² Šimek (2007, s. 105).

K naplňování těchto cílů dochází prostřednictvím velkého množství činností, k nimž řadíme:

- „poradenská služba při volbě povolání,
- zprostředkování práce,
- podpora profesního vzdělávání,
- poskytování služeb zaměřených na udržování a vytváření pracovních míst,
- poskytování podpor v nezaměstnanosti, sociálních dávek, příp. mzdového vyrovnání při zániku podniku,
- výzkum a statistika trhu práce.“³³

Politika zaměstnanosti je realizovaná dvěma způsoby, a to pomocí programů pasivní nebo aktivní politiky zaměstnanosti.

Pasivní programy politiky zaměstnanosti jsou realizovány formou poskytování příspěvků v nezaměstnanosti, což představuje určitou sociální pomoc, jejímž cílem je udržet životní úroveň nezaměstnaných osob a zabránit tak růstu jejich chudoby. Jiným, neméně důležitým prvkem pasivní politiky nezaměstnanosti je předčasný odchod do důchodu, který je zapříčiněn nepříznivou situací na trhu práce. Pasivní politika je často označována za méně efektivní, protože napomáhá zaměstnanosti expanzivní cestou a také dochází k omezování efektivní nabídky práce předčasnými důchody aj.³⁴

Naopak **aktivní programy** představují efektivnější strategii v boji s nezaměstnaností oproti pasivní politice. Aktivní politika zaměstnanosti vsází na přizpůsobení, zaměstnatelnost a flexibilitu. Kromě ekonomických cílů sleduje současně i cíle sociální, jako je udržení kvality lidského kapitálu a předcházení sociálnímu vyloučení v době růstu nezaměstnanosti, aby později při opětovném ekonomickém růstu byla pracovní síla plně zaměstnatelná a schopná na oživení ekonomiky rychle reagovat.³⁵

Aktivní politika zaměstnanosti je považována za efektivnější než pasivní politika zaměstnanosti, a to především z toho důvodu, že je řešen nejen pohled ekonomický, ale i požadavek rovnoprávného přístupu k pracovnímu místu pro nezaměstnané.

Mezinárodní organizace práce (ILO) přijala v roce 1964 na 48. zasedání generální konference „Úmluvu o politice zaměstnanosti“, kde se každý členský stát ILO, jež tuto smlouvu

³³ Šimek (2007, s. 105).

³⁴ Šimek, 2007.

³⁵ Kotýnková, 2006.

ratifikoval, zavazuje „provádět takovou aktivní politiku zaměstnanosti, která je zaměřena na podporu plné a produktivní zaměstnanosti a svobodné volby zaměstnání.“³⁶

Což znamená, že „tato politika zaměstnanosti bude zajišťovat, že:

- práce bude pro všechny, kteří mohou pracovat a hledají práci,
- tato práce bude co možná nejproduktivnější,
- bude existovat svobodná volba zaměstnání a co nejširší možnost, aby pracovník mohl získat kvalifikaci pro zaměstnání, pro které se nejlépe hodí, a aby v něm mohl využívat svých schopností a nadání bez ohledu na svou rasu, barvu pleti, pohlaví, náboženství, politická přesvědčení, národní nebo společenský původ.“³⁷

„Takto prováděná politika zaměstnanosti musí přihlížet k dosažené úrovni hospodářského rozvoje, vzájemnému vztahu mezi cíli v oblasti zaměstnanosti a mezi ostatními cíli hospodářské a sociální politiky a má být prováděna metodami, které jsou v souladu s vnitrostátními podmínkami a zvyklostmi dané země.“³⁸

V průběhu procesu realizace politiky zaměstnanosti je vhodné dodržovat postup, jenž je sestaven z určité série kroků:

- stanovení logického základu programu,
- definování cílů,
- odhad výsledků,
- vlastní realizace programu,
- průběžný monitoring,
- vlastní vyhodnocovací proces,
- zpětná vazba.

V rámci hodnocení míry úspěšnosti realizované politiky zaměstnanosti je nutno zohledňovat další faktory, mezi které se řadí mrtvá váha, posunutí a substituce.

Mrtvá váha je měřítkem toho, jak by se věci vyvíjely bez ohledu na realizovanou politiku.

³⁶ Šimek (2007, s. 107).

³⁷ Tamtéž.

³⁸ Tamtéž.

Posunutím se chápe v určitém pohledu úspěšný program (vytvoření nového pracovního místa), ale na druhou stranu dojde k vyřazení někoho jiného z dané profese a ten se stane nezaměstnaným. Tím pádem lze vidět, že program nevede ke snížení nezaměstnanosti.

Substituce nastává např., když je zaměstnána osoba, která má nárok na podporu v rámci programu aktivní politiky zaměstnanosti místo osoby, která tento nárok nemá, ale která by byla jinak zaměstnána i bez podpory. Nezaměstnanost se nesníží, protože pracovní místo stejně existovalo. Prvek substituce může být žádoucí u programů, které mají pomoci konkrétním skupinám osob. Substituce je však spojena s finančními náklady, které mohou být vysoké.³⁹

³⁹ Šimek, 2007

3 Trh práce a politika zaměstnanosti Evropské unie

V následující kapitole je zaměřena pozornost na trh práce a politiku zaměstnanosti v rámci Evropské unie. V podkapitolách týkajících se nabídkové a poptávkové strany trhu práce bude popsán vývoj vybraných ukazatelů trhu práce. Co se míry zaměstnanosti týče, bude analyzován stav od roku 2000 po současnost (z důvodu nedostupnosti dat). V rámci míry nezaměstnanosti však již od 70. let 20. století až po její současný stav. Naopak v podkapitole Politika zaměstnanosti EU bude možno seznámit se s vývojem politiky zaměstnanosti, od položení jejích základů na počátku 90. let 20. století, přes Amsterodamskou smlouvu až ke strategii Evropa 2020. Hlavním cílem této kapitoly bude přiblížit trh práce a formování politiky zaměstnanosti EU.

3.1 Poptávka na trhu práce Evropské unie

Co se míry zaměstnanosti týče (viz Tab. 3.1), lze v roce 2000 spatřit, že v roce 2000 byly nejnižší hodnoty tohoto ukazatele naměřeny především ve státech východní a jižní Evropy (Bulharsko 50,4 %, Itálie 53,7 %, Malta 54,2 %, Polsko 55,0 %, Maďarsko 56,3 %).

Hodnot vyšších než 70 % lze v roce 2000 nalézt nejen v severských státech (Dánsko 76 %, Švédsko 73 %), ale i v Nizozemsku (72,9 %) a ve Velké Británii (71,2 %). Počet těchto států do roku 2008 postupně rostl až této hranice dosáhlo celkem osm států, přičemž se přidalo Německo (70,1 %), Kypr (70,9 %), Rakousko (72,1 %) a Finsko (71,1 %). Pak ale z důvodu propuknutí ekonomické krize se tento počet snížil a v roce 2010 této hranice dosáhlo pouze 5 států, kdy odpadl Kypr (69,7 %), Velká Británie (69,5 %) a Finsko (68,1 %).

Míra zaměstnanosti byla v roce 2010 oproti roku 2000 nižší ve státech, které i přes ekonomickou krizi stále vykazují nadprůměrné hodnoty míry zaměstnanosti (Dánsko, Švédsko, V. Británie). Dále pak ve státech, které se potýkaly s bankrotem svých ekonomik (Irsko, Maďarsko, Rumunsko, Portugalsko, Litva).

„Zde se projevil i dopady reforem, které byly podmínkou pro čerpání pomoci od mezinárodních institucí a odrazily se v poklesu míry zaměstnanosti.

Jednalo se kromě propouštění státních zaměstnanců rovněž i o pokles zaměstnanosti v odvětvích, které byly bankrotem nejvíce zasaženy (př. stavební sektor v Irsku).⁴⁰

V ostatních státech EU míra zaměstnanosti v roce 2010 přesahovala hodnoty nad úrovní hodnot z roku 2000, přičemž nejvyšší nárůst lze nalézt v Bulharsku, kde došlo k nárůstu o 9,3 procentního bodu. I přes to však Bulharsko nedosáhlo míry zaměstnanosti průměru EU-27.

Tab. 3.1 Vývoj míry zaměstnanosti za roky 2000, 2005, 2008, 2010, v %

Stát/rok	2000	2005	2008	2010	Rozdíl v p. b. 2010-00
Belgie	60,5	61,1	62,4	62,0	1,5
Bulharsko	50,4	55,8	64,0	59,7	9,3
ČR	65,0	64,8	66,6	65,0	0,0
Dánsko	76,3	75,9	77,9	73,4	-2,9
Německo	65,6	65,5	70,1	71,1	5,5
Estonsko	60,4	64,4	69,8	61,0	0,6
Irsko	65,2	67,6	67,6	60,0	-5,2
Řecko	56,5	60,1	61,9	59,6	3,1
Španělsko	56,3	63,3	64,3	58,6	2,3
Francie	62,1	63,7	64,8	63,8	1,7
Itálie	53,7	57,6	58,7	56,9	3,2
Kypr	65,7	68,5	70,9	69,7	4,0
Lotyšsko	57,5	63,3	68,6	59,3	1,8
Litva	59,1	62,6	64,3	57,8	-1,3
Lucembursko	62,7	63,6	63,4	65,2	2,5
Maďarsko	56,3	56,9	56,7	55,4	-0,9
Malta	54,2	53,9	55,3	56,1	1,9
Nizozemsko	72,9	73,2	77,2	74,7	1,8
Rakousko	68,5	68,6	72,1	71,7	3,2
Polsko	55,0	52,8	59,2	59,3	4,3
Portugalsko	68,4	67,5	68,2	65,6	-2,8
Rumunsko	63,0	57,6	59,0	58,8	-4,2
Slovinsko	62,8	66,0	68,6	66,2	3,4
SR	56,8	57,7	62,3	58,8	2,0
Finsko	67,2	68,4	71,1	68,1	0,9
Švédsko	73,0	72,5	74,3	72,7	-0,3
V. Británie	71,2	71,7	71,5	69,5	-1,7
EU-27	62,2	63,4	65,8	64,1	1,9

Zdroj: Potužáková, 2013, vlastní úprava

Nadprůměrné hodnoty míry zaměstnanosti v rámci celé Evropské unie (hodnoty vyšší 70 %) si i v roce 2012 udrželo všech pět států, jež této výše dosáhly již v roce 2000 (viz. Tab. 3.2).

⁴⁰ POTUŽÁKOVÁ, Z. *Český trh práce v evropském kontextu*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2013. 281 s. ISBN 978-80-7372-946-2.

Nadále lze v těchto státech pozorovat zvýšení jejich hodnot. Výjimku však tvoří Dánsko, kde je možno vidět pokles o 0,7 procentního bodu oproti roku 2010. K těmto státům se přidala Velká Británie, jež v roce 2012 opět dosáhla 70% hranice s hodnotou 70,1 %.

Naopak nejnižší míru zaměstnanosti lze nalézt v Chorvatsku a Řecku, kde hodnota tohoto ukazatele činila 50,7 % respektive 51,3 %. V případě Řecka lze pozorovat největší pokles míry zaměstnanosti mezi lety 2010 a 2012, kdy se míra zaměstnanosti snížila o 8,3 procentního bodu. K výraznému poklesu hodnoty míry zaměstnanosti došlo také ve státech jižní Evropy, mezi něž lze zařadit Kypr, Portugalsko, Chorvatsko a Španělsko.

Tab. 3.2 Vývoj míry zaměstnanosti za roky 2010, 2011, 2012, v %

Stát/rok	2010	2011	2012	Rozdíl v p. b. 2012-10
Belgie	62,0	61,9	61,8	-0,2
Bulharsko	59,7	58,4	58,8	-0,9
ČR	65,0	65,7	66,5	1,5
Dánsko	73,3	73,1	72,6	-0,7
Německo	71,1	72,5	72,8	1,7
Estonsko	61,0	65,1	67,1	6,1
Irsko	59,6	58,9	58,8	-0,8
Řecko	59,6	55,6	51,3	-8,3
Španělsko	58,6	57,7	55,4	-3,2
Francie	63,9	63,9	63,9	0,0
Chorvatsko	54,0	52,4	50,7	-3,3
Itálie	56,9	56,9	56,8	-0,1
Kypr	68,9	67,6	64,6	-4,3
Lotyšsko	59,3	60,8	63,0	3,7
Litva	57,6	60,2	62,0	4,4
Lucembursko	65,2	64,6	65,8	0,6
Maďarsko	55,4	55,8	57,2	1,8
Malta	56,1	57,5	59,0	2,9
Nizozemsko	74,7	74,9	75,1	0,4
Rakousko	71,7	72,1	72,5	0,8
Polsko	58,9	59,3	59,7	0,8
Portugalsko	65,6	64,2	61,8	-3,8
Rumunsko	58,8	58,5	59,5	0,7
Slovinsko	66,2	64,4	64,1	-2,1
SR	58,8	59,3	59,7	0,9
Finsko	68,1	69,0	69,4	1,3
Švédsko	72,1	73,6	73,8	1,7
V. Británie	69,5	69,5	70,1	0,6
EU-28	64,0	64,1	64,1	0,1

Zdroj: European Commission, 2013., vlastní úprava

3.2 Nabídka na trhu práce Evropské unie

Trh práce Evropské unie se již od 70. let 20. století potýká zejména s vysokou nezaměstnaností (viz. Tab. 3.3) a nízkou mírou zaměstnanosti, což je spatřováno především jako důsledek hospodářského vývoje tohoto období - negativní vlivy ropných šoků, mzdová vyjednávání

a tlak odborů jako následek protestů ze 60. lét.

Tab. 3.3 Vývoj míry nezaměstnanosti ve vybraných státech, 1970-90, v %

Stát/ rok	1970	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Německo	0,6	3,2	4,6	6,5	8,0	7,1	7,2	6,5	6,3	6,2	5,6	4,9
Itálie	3,2	7,6	7,7	8,4	9,4	10,2	10,4	11,3	12,1	12,2	12,2	11,5
Nizozemí	1,3	4,6	7,0	9,7	14,0	14,3	13,2	12,2	9,5	9,1	8,3	7,4
Belgie	N/A	N/A	N/A	N/A	11,7	12,0	11,4	11,3	11,3	10,2	8,3	7,3
Francie	N/A	N/A	N/A	N/A	8,0	9,6	10,3	10,3	10,8	10,2	9,7	9,4
Dánsko	N/A	N/A	N/A	N/A	9,9	9,0	8,0	6,1	6,2	6,6	8,3	8,5
Irsko	N/A	N/A	N/A	N/A	14,4	16,0	17,1	17,7	17,4	16,8	15,6	13,3
V.Británie	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	11,9	11,3	11,3	10,8	8,8	7,2	6,8

Zdroj: Potužáková, 2013, vlastní úprava

„Na počátku 80. lét dosahovala míra nezaměstnanosti téměř ve všech uvedených státech dvouciferných hodnot. Během osmdesátých let se hospodářská situace ve světové ekonomice a následně i v Evropských společenstvích zlepšila. Vlády se začaly přiklánět spíše k liberálnější hospodářské politice. Paralelně probíhaly privatizační a deregulační procesy a byly patrné první snahy a snížení nákladnosti sociálních systémů.“⁴¹

„Tomu odpovídal vývoj nezaměstnanosti, který měl ve výše zmíněných ekonomikách klesající tendenci. Naopak v Itálii a ve Francii přetrvávala nezaměstnanost nad úrovní 10% i na konci 80.tých let. Vysokou nezaměstnanost vykazovalo i Irsko, které se však potýkalo se značně odlišnými problémy než jádro ES. I přes pozitivní ekonomický vývoj v této dekádě dosahovala míra nezaměstnanosti několikanásobně vyšších hodnot než před ropnými šoky.“⁴²

Jelikož se problém vysoké nezaměstnanosti stal celoevropským problémem, začalo ES projednávat politiku zaměstnanosti na počátku 90. lét minulého století. Avšak ani v průběhu 90. lét nebyl problém vysoké nezaměstnanosti ve větší míře vyřešen - jak ukazuje Tab. 3.4.

⁴¹ Potužáková, (2013, s.9)

⁴² Potužáková, (2013, s.10)

Tab. 3.4 Vývoj míry nezaměstnanosti ve vybraných státech, v %, 1991-2000

Stát/ rok	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Německo	5,6	6,7	7,9	8,5	8,2	8,9	9,9	9,3	8,5	7,8
Itálie	10,8	11,4	10,2	8,0	7,0	6,8	7,8	8,7	9,0	8,9
Nizozemí	6,9	5,5	6,1	6,8	7,1	6,4	5,5	4,3	3,5	3,1
Belgie	7,0	6,7	8,1	9,7	9,4	9,5	9,0	9,4	8,7	6,6
Francie	9,2	10,3	11,4	12,7	11,9	12,5	12,7	12,2	12,1	10,3
Dánsko	9,2	9,2	10,9	8,1	7,0	6,9	5,4	5,1	5,2	4,5
Irsko	15,1	15,5	16,1	15,1	12,4	12,1	10,5	8,0	6,0	4,6
V. Británie	8,4	9,7	10,4	9,7	8,7	8,2	7,1	6,2	6,0	5,5
Španělsko	16,2	18,3	22,6	24,0	22,8	22,1	20,7	18,7	15,7	13,9
Portugalsko	4,4	4,3	5,8	7,2	7,6	7,7	7,2	5,2	4,6	4,2
Švédsko	3,3	5,8	9,5	9,7	9,2	10,0	10,1	8,4	7,2	5,9
Rakousko	7,0	6,7	8,1	9,7	9,4	9,5	9,0	9,4	8,7	6,6

Zdroj: Potužáková, 2013, vlastní úprava

Jak lze vidět z údajů Tab. 3.4, „průměrná míra nezaměstnanosti ve výše uvedených členských státech ES, respektive EU, pohybovala mírně pod 10% a to včetně největších ekonomik EU.“⁴³

Lze zde také nalézt disparity ve vývoji mezi jednotlivými státy. V severských ekonomikách, ve Velké Británii, v Nizozemsku i v Irsku začala míra nezaměstnanosti koncem 90. let klesat a to díky reformám trhů práce. Ve Španělsku, Francii nebo Itálii ovšem dále převládala výrazně vyšší nezaměstnanost.

Situace na evropském trhu práce v druhé polovině 90. let, kdy se o politice zaměstnanosti v EU začalo intenzivněji jednat, nebyla opět nikterak pozitivní. Bylo patrné zaostávání za ostatními rozvinutými tržními ekonomikami. EU se v porovnání zejména s USA potýkala s vyšší mírou dlouhodobé nezaměstnanosti, nižší mírou zaměstnanosti celkové i zaměstnanosti vybraných skupin na trhu práce, jako jsou ženy nebo starší pracovníci.

Za problematickou považujeme zejména přetrvávající vysokou míru dlouhodobé nezaměstnanosti, která sleduje podíl osob, nezaměstnaných déle než 12 měsíců. V EU-15 se v druhé polovině 90. let míra dlouhodobé nezaměstnanosti pohybovala průměrně na 4,6%. Zhruba polovina nezaměstnaných v EU tedy byla mimo trh práce déle než jeden rok.

Devadesátá léta jsou tedy obdobím, kdy EU začala se iniciativami na koordinaci politiky zaměstnanosti. Vývoj na trzích práce ovšem stále nejevil výrazně lepší se tendenci.

⁴³ Potužáková, 2013 (s.11)

Rovněž pravomoci v této oblasti zůstaly především na úrovni členských států, což celoevropské řešení situace nezjednodušovalo.

Významným mezníkem, který měl za cíl prohloubit na unijní úrovni spolupráci v oblasti zaměstnanosti a sociální koheze, byla Lisabonská strategie. EU ji zahájila v březnu 2000 na summitu Evropské rady v Lisabonu a měla trvat celé následující desetiletí (LS viz. kapitola 3.3).

Dále budeme analyzovat míru nezaměstnanosti (viz Tab. 3.5), která je jedním z přetrvávajících problémů evropského trhu práce. Data v tabulce jsou uvedena za rok 2000, kdy byla Strategie odstartována, za rok 2005, tedy v její polovině a za rok 2010, kdy byla ukončena. Kromě toho je uveden rok 2008, kdy na EU dopadla celosvětová ekonomická krize, která se projevila zhoršením všech makroekonomických indikátorů.

Mezi roky 2000 a 2008 měla míra nezaměstnanosti převážně klesající tendenci, v EU-27 poklesla o 1,7 procentního bodu. Po roce 2008 dochází ale k jejímu nárůstu a v mnoha členských státech EU se nezaměstnanost vrátila na ještě vyšší úroveň, než byla v roce 2000.

Zatímco v roce 2000 dosahovala míra nezaměstnanosti například na Slovensku a v Polsku více než 16%, v roce 2010 zde byla situace navzdory dopadům krize příznivější, a to i přes opětovný nárůst mezi roky 2008 a 2010. Naopak Irsko a Portugalsko vykazovaly v roce 2000 míru nezaměstnanosti ve výši 4%, v roce 2010 byla více než dvojnásobná.

Můžeme říci, že problém nezaměstnanosti, kterému čelí EU trvale již od 70. let, se po roce 2008 vrátil v ještě vážnější podobě. Míra nezaměstnanosti v EU-27 vzrostla o 2,6 procentního bodu a v některých členských státech EU dosahovala téměř 20%. Příčiny tohoto nárůstu se však mezi jednotlivými členskými státy EU liší.

Jedná se v první řadě o členské státy silně zasažené dopady ekonomické krize, tedy Portugalsko, Irsko, Řecko, Lotyšsko nebo Maďarsko. Nezaměstnanost vzrostla velmi výrazně i ve Španělsku, kde byla v roce 2010 nejvyšší míra nezaměstnanosti v rámci EU-27 a přesahovala 20%. Nárůst nezaměstnanosti zaznamenaly i severské ekonomiky a Velká Británie, pro které je typická spíše vysoká míra zaměstnanosti. Jejich míra nezaměstnanosti ovšem ani po tomto nárůstu nedosahuje průměru EU-27.

Některé ekonomiky naopak vykazovaly v roce 2010 lepší situaci než v roce 2000. Například v Německu míra nezaměstnanosti dosahovala 6,6% a je nejnižší od jeho znovusjednocení.

„Svůj vliv na tento vývoj měla i protikrizová opatření německé vlády a struktura německé ekonomiky, charakterizovaná silným zastoupením exportu průmyslového zboží s vysokou přidanou hodnotou.“⁴⁴

Nejnižší nezaměstnanost byla v roce 2010 v Rakousku a Nizozemí, kde dosahovala 5%, respektive 4,3%. Tento vývoj je důsledkem protikrizových opatření, investic do aktivní politiky zaměstnanosti i nastavením socioekonomického modelu jako takového.

Tab. 3.5 Vývoj míry nezaměstnanosti v EU za roky 2000, 2005, 2008, 2010, v %

Stát/rok	2000	2005	2008	2010	Rozdíl v p. b. 2010-00
Belgie	6,9	8,5	7,5	8,1	1,2
Bulharsko	16,4	10,1	6,9	10,0	-6,4
ČR	8,7	7,9	5,3	7,7	-1,0
Dánsko	4,3	4,8	3,8	8,2	3,9
Německo	7,5	10,7	8,4	6,6	-0,9
Estonsko	13,6	7,9	5,5	16,1	2,5
Irsko	4,2	4,4	6,3	13,8	9,6
Řecko	11,2	9,9	7,7	12,9	1,7
Španělsko	11,1	9,2	11,3	20,2	9,1
Francie	9,0	9,3	7,8	9,7	0,7
Itálie	10,1	7,7	6,7	8,3	-1,8
Kypr	4,9	5,3	3,6	7,3	2,4
Lotyšsko	13,7	8,9	7,5	18,4	4,7
Litva	16,4	8,3	5,8	18,3	1,9
Lucembursko	2,2	4,6	4,9	4,9	2,7
Maďarsko	6,4	7,2	7,8	11,7	5,3
Malta	6,7	7,2	5,9	6,2	-0,5
Nizozemsko	3,1	5,3	3,1	4,3	1,2
Rakousko	3,6	5,2	3,8	5,0	1,4
Polsko	16,1	17,8	7,1	10,0	-6,1
Portugalsko	4,0	7,7	7,7	10,9	6,9
Rumunsko	7,3	7,2	5,8	7,3	0,0
Slovinsko	6,7	6,5	4,4	7,8	1,1
SR	18,8	16,3	9,5	14,5	-4,3
Finsko	9,8	8,4	6,4	8,1	-1,7
Švédsko	5,6	7,6	6,2	7,8	2,2
V. Británie	5,4	4,8	5,6	7,8	2,4
EU-27	8,7	8,9	7,0	9,6	0,9

Zdroj: Potužáková, 2013, vlastní úprava

Na Lisabonskou strategii, která kvůli původně ambiciózně nastaveným cílům v podstatě nemohla být naplněna, navázala v roce 2010 Evropa 2020. Jedná se o její pokračování

⁴⁴ Potužáková (2013, s. 33)

na další desetiletí iniciované kvůli dopadům ekonomické krize na evropské ekonomiky (více o strategii Evropa 2020 viz kapitola 3.3).

I nadále ve státech EU, které zasáhla ekonomická krize v největší míře, docházelo k prohlubování jejích dopadů, což naznačuje především další nárůst nezaměstnanosti v těchto zemích. Mezi tyto státy lze zařadit především Řecko, kde mezi lety 2012 a 2010 došlo ke zvýšení o 11,7 procentního bodu (viz. Tab. 3.6).

Tab. 3.6 Vývoj míry nezaměstnanosti v EU za roky 2010, 2011, 2012, v %

Stát/rok	2010	2011	2012	Rozdíl v p. b. 2012-00
Belgie	8,3	7,2	7,6	-0,7
Bulharsko	10,3	11,3	12,3	2,0
ČR	7,3	6,7	7,0	-0,3
Dánsko	7,5	7,6	7,5	0,0
Německo	7,1	5,9	5,5	-1,6
Estonsko	16,9	12,5	10,2	-6,7
Irsko	13,9	14,7	14,7	0,8
Řecko	12,6	17,7	24,3	11,7
Španělsko	20,1	21,7	25,0	4,9
Francie	9,7	9,6	10,2	0,5
Chorvatsko	11,8	13,5	15,9	4,1
Itálie	8,4	8,4	10,7	2,3
Kypr	6,3	7,9	11,9	5,6
Lotyšsko	19,8	16,2	15,0	-4,8
Litva	18	15,4	13,4	-4,6
Lucembursko	4,6	4,8	5,1	0,5
Maďarsko	11,2	10,9	10,9	-0,3
Malta	6,9	6,5	6,4	-0,5
Nizozemsko	4,5	4,4	5,3	0,8
Rakousko	4,4	4,2	4,3	-0,1
Polsko	9,7	9,7	10,1	0,4
Portugalsko	12,0	12,9	15,9	3,9
Rumunsko	7,3	7,4	7,0	-0,3
Slovinsko	7,3	8,2	8,9	1,6
SR	14,5	13,7	14,0	-0,5
Finsko	8,4	7,8	7,7	-0,7
Švédsko	8,6	7,8	8,0	-0,6
V. Británie	7,8	8,0	7,9	0,1
EU-28	9,7	9,7	10,5	0,8

Zdroj: European Commision, 2013., vlastní úprava

V ostatních státech nejvíce zasažených ekonomickou krizí došlo k menšímu nárůstu hodnoty tohoto ukazatele (Kypr 5,6 %, Španělsko 4,9 %, Portugalsko 3,9 %). Oproti tomu nejvyšší pokles míry nezaměstnanosti lze zaznamenat v Estonsku, kde se hodnota tohoto ukazatele

snížila o 6,7 procentního bodu. Také v Lotyšsku a Litvě byl zaznamenán nezanedbatelný pokles, a to ve výši 4,8 procentního bodu, respektive 4,6 procentního bodu.

Co se roku 2012 týče, největší míru nezaměstnanosti lze nalézt opět ve státech jižní Evropy, přičemž nejvyšší hodnota byla naměřena ve Španělsku a Portugalsku ve výši 25,0 %, respektive 24,3 %. Na druhou stranu nejnižší míry nezaměstnanosti bylo dosaženo v Rakousku (4,3%), Lucembursku (5,1 %), Nizozemí (5,3 %) a Německu (5,5 %). Na hranici průměru EU-28 (okolo 10 %) se pak pohybovalo Polsko (10,1 %), Francie a Estonsko (10,2 %), Itálie (10,7 %) a Maďarsko (10,9 %).

3.3 Politika zaměstnanosti Evropské unie

Problematika zaměstnanosti na úrovni Evropské unie je zakotvena již v první Římské smlouvě (**Smlouva o Evropském hospodářském společenství**) z roku 1957, a to zejména vytvořením Evropského sociálního fondu (článek 3), jehož hlavním cílem bylo pečovat o zaměstnanost a přispívat ke zvyšování životní úrovně pracujících osob. Úkol „posilovat úzkou spolupráci mezi členskými státy v oblasti sociální, zejména v otázkách, jež se týkají zaměstnanosti, ...“ byl zařazen do kompetencí Evropské komise byl ustanoven článkem 118.

Také v **Maastrichtské smlouvě** z roku 1993 byly stanoveny některé principy týkající se zaměstnanosti a sociálních věcí, a to: podpora vysoké úrovně zaměstnanosti a sociální ochrany a rovné zacházení s muži a ženami. Dále prostřednictvím článku 123 byl pozměněn účel a úkoly Evropského sociálního fondu.

Avšak jakési počátky vzniku politiky zaměstnanosti Evropské unie sahají do začátku 90. let 20. století. Toto období je možno charakterizovat vysokou mírou nezaměstnanosti, ekonomickou zátěží na veřejné rozpočty, značnými rozdíly mezi zeměmi, změnami v charakteru nezaměstnanosti - růst zejména dlouhodobé nezaměstnanosti, značnými meziregionálními rozdíly vysokou nezaměstnaností mládeže, poklesem míry účasti starších pracovníků na trhu práce a pokračujícím růstem míry účasti žen - zejména mladých žen, nízkou úrovní vnitřní migrace pracovní síly, vnější migrací a problémy spojenými se začleňováním imigrantů do společnosti, nelegální migrací.⁴⁵

⁴⁵ Šimek, 2007

Jako reakce na tyto jevy na trhu práce, byla vypracována makroekonomická strategie obsažená v **Bílé knize „Růst, konkurenceschopnost, zaměstnanost - výzvy a cesty vpřed pro 21. století“**, jež byla předložena Evropskou komisí k diskuzi v roce 1993. Výsledkem diskuze bylo stanovení takové kombinace makroekonomických a strukturálních opatření na trhu práce, aby docházelo ke snižování nepružností trhu práce a odstranění překážek pro rozvoj sektorů s největším objemem práce.⁴⁶

V oblasti sociální politiky byly počátkem 90. let předloženy další dva dokumenty, mezi něž se řadí **Zelená kniha o evropské sociální politice** z roku 1993 a **Bílá kniha o evropské sociální politice** z roku 1994. Na základě těchto dokumentů se rozvinula diskuze, která „vnesla do evropské politiky novou dimenzi - pomocí aktivní solidarity zahájit proces sociálního začleňování těch, kteří žijí na okraji společnosti a k jejichž vytlačování začalo docházet v důsledku rozsáhlých technologických, hospodářských a sociálních změn a především v důsledku vysoké nezaměstnanosti.“⁴⁷

Všechny tři tyto knihy se staly mezníkem evropské politiky zaměstnanosti a sociální politiky, neboť se staly prvním signálem, který směřoval ke koordinaci postupů členských zemí Evropské unie při řešení problému evropské nezaměstnanosti. Prvním společným programem Evropské unie na poli zaměstnanosti se stal tzv. **Essenský program**, který vyhlásila Evropská rada v prosinci 1994 a jehož cílem bylo snížit nezaměstnanost na evropském trhu práce. Tento program však nebyl závazný pro všechny členské státy, chyběl mu právní základ a dlouhodobá vize.

Proto se významnějším mezníkem pro politiku zaměstnanosti stala **Amsterodamská smlouva** z roku 1997 (vstup v platnost 1999), v rámci níž byla politika zaměstnanosti prohlášena za evropský úkol a byla zakotvena do základních dokumentů Evropské unie. Byla sem zařazena nová kapitola - Hlavy VII s názvem Zaměstnanost, která vymezuje politiku zaměstnanosti jako oblast společného zájmu.

Evropská strategie zaměstnanosti

V návaznosti s přijetím Amsterodamské smlouvy se konal zvláštní summit Evropské rady v Lucemburku (listopad 1997), jehož výsledkem bylo přijetí **Evropské strategie zaměstnanosti** (známá též pod názvem **Lucemburský proces**). Ta byla zaměřena

⁴⁶ Kotýnková, 2006.

⁴⁷ Tamtéž, str. 42.

na „koordinaci národních politik zaměstnanosti členských zemí, přičemž národní politiky zaměstnanosti zůstávají plně v kompetenci jednotlivých zemí.“⁴⁸

Evropská strategie zaměstnanosti je založena na dvou prvcích:

- otevřená metoda koordinace
- společný rámec tvořený směrnicemi zaměstnanosti.

Přičemž **otevřená metoda koordinace** tkví v tom, že na úrovni Evropské unie jsou přijímány společně dohodnuté cíle, ne jejichž základě vypracovává každý členský stát své národní plány zaměstnanosti obsahující konkrétní opatření k dosažení společně přijatých cílů. Metoda otevřené koordinace obsahuje pět základních principů:

- Subsidiarita - rovnováha mezi zapojením Evropské unie a odpovědností členských zemí do procesu strategie zaměstnanosti, členským zemím je ponechán velký rozsah pravomocí pro realizaci konkrétní politiky zaměstnanosti a při výběru programů a nástrojů na poli zaměstnanosti.
- Řízení podle cílů - na základě společně přijatých cílů na úrovni unie (cíle jsou obsaženy v evropských směrnicích zaměstnanosti) vypracovává každý stát svůj národní program zaměstnanosti, jenž obsahuje konkrétní opatření k dosažení společně přijatých cílů, pro měření účinnosti realizovaných opatření jsou využívány kvantifikovatelné cíle a ukazatele pro měření jejich dosažení.
- Konvergence - společně přijaté cíle na poli zaměstnanosti jsou dosahovány tím, že každý členský stát přispívá k jejich zajištění.
- Kontrola - vyhodnocení účinnosti přijatých opatření na poli politiky zaměstnanosti, které probíhá na úrovni Unie, podněcuje přezkoumání cílů Evropské strategie zaměstnanosti, podporuje vzájemnou výměnu zkušeností o účinnosti opatření a vzájemné předávání zkušeností.
- Integrovaný přístup - opatření na poli zaměstnanosti jsou přijímány s ohledem na jejich propojení na sociální, vzdělávací, regionální a daňovou politiku.⁴⁹

⁴⁸ Kotýnková (2006, str. 47).

⁴⁹ Kotýnková (2006 str. 48).

Oproti tomu **rámec tvořený směrnicemi zaměstnanosti**, které nejsou právně závaznými normami. Byly prvně přijaty v roce 1997 na zasedání Evropské rady v Lucemburku a celkový počet prvních 19 směrnic lze rozdělit do čtyř pilířů:

- zaměstnatelnost (schopnost k zaměstnání);
- podnikatelství;
- adaptabilita;
- rovné příležitosti.

První pilíř - **zaměstnatelnost** - byl zaměřen na zajištění schopnosti a způsobilosti nezaměstnaných ke vstupu na trh práce a na jejich motivaci k hledání, přijetí a udržení zaměstnání.

Podnikatelství jako druhý pilíř byl zaměřen na zjednodušení pravidel a předpisů pro zakládání a provozování podniků a na vytváření příznivých podmínek a daňových systémů k tvorbě nových pracovních míst.

Adaptabilita - třetí pilíř - byl zaměřen na podporu modernizace organizace práce a schopnost podniků a také lidí přizpůsobovat se strukturálním a technologickým změnám na trhu práce.

Hlavním cílem čtvrtého pilíře (**rovné příležitosti**) byla podpora rovných šancí a rovných příležitostí pro muže a ženy a možnost sladit pracovní a rodinný život.⁵⁰

Na základě Rezoluce přijaté Evropskou radou v prosinci roku 1997 členské země vypracovaly národní plány zaměstnanosti. Řídícím, koordinujícím, kontrolním a koordinujícím orgánem Evropské strategie zaměstnanosti se stala Evropská rada, která na svých pravidelných jarních zasedáních pravidelně věnuje pozornost výsledkům realizace strategie. První hodnocení národních plánů zaměstnanosti proběhlo v červnu roku 1998 na zasedání Evropské rady v Cardiffu (**Cardiffský proces**).

Směrnice zaměstnanosti byly průběžně zpřesňovány a počátkem roku 2001 byly inovovány dokumentem **2001/63/ES: Rozhodnutí Rady ze dne 19. ledna 2001**, kdy bylo přijato 18 inovovaných směrnic zaměstnanosti. Zařazení nových směrnic odráželo posun v evropské realitě. Nově byly zařazeny směrnice zaměřené na problematiku stárnoucí evropské společnosti a postavení starší pracovní síly na trhu práce, dále na problematiku sociálního

⁵⁰ Kotýnková, 2006.

vylučování celých skupin obyvatelstva z trhu práce, a tím také ze společnosti a na problematiku regionálních rozdílů a zaostávajících regionů.

Dalším mezníkem utváření politiky zaměstnanosti byl **Evropský pakt zaměstnanosti**, který byl přijat Evropskou radou v červnu roku 1999 v Kolíně nad Rýnem. Na jeho přípravě se podílela Evropská komise, členské státy a evropští sociální partneři.

Evropský pakt zaměstnanosti

Hlavním cílem paktu bylo rozšířit Evropskou strategii zaměstnanosti o makroekonomický dialog a výměnu zkušeností z oblastí mzdové politiky. Dílčí cíle Evropského paktu byly tyto tři:

1. zlepšit daňovou a mzdovou politiku, politiku všeobecné ekonomické stability a růstu podpořit především snížením daňového a odvodového zatížení práce;
2. pokračovat v Evropské strategii zaměstnanosti v rámci vytyčených cílů;
3. prosazovat a posilovat strukturální reformy ke zlepšení hospodářské soutěže a fungování trhů (zboží, služeb, kapitálu).⁵¹

I přes zlepšující se situaci na trhu práce však zůstala nezaměstnanost včetně nezaměstnanosti dlouhodobé vysoká, a proto byl dále položen důraz na zvýšení zaměstnanosti těch skupin obyvatelstva, které jsou znevýhodněny na trhu práce a čelí dlouhodobé nezaměstnanosti. Rovněž přetrvávaly rozdíly na regionálních trzích práce, proto se začalo volat po větší zodpovědnosti regionálních článků politiky zaměstnanosti.

Lisabonská strategie pro růst a zaměstnanost

Strategie vznikla v roce 2000 a rozšiřovala již dříve zmíněné iniciativy. Jejím hlavním cílem bylo, aby se Unie do roku 2010 stala „nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomikou, schopnou udržitelného hospodářského růstu s více a lepšími pracovními místy a s větší sociální soudržností“. Závěrečná zpráva ze summitu shrnula šest největších problémů evropského trhu práce:

1. deficit v zaměstnanosti žen;
2. deficit v zaměstnanosti ve službách;

⁵¹ Kotýnková, 2006.

3. značné regionální rozdíly;
4. dlouhodobá nezaměstnanost;
5. deficit ve znalostech;
6. věkový deficit.⁵²

Lisabonské zasedání Evropské rady vytyčilo osm následujících směrů, kterými se má transformace evropské ekonomiky ubírat. Devátý pak byl doplněn na zasedání v březnu roku 2001 ve Stockholmu. Těmito směry jsou:

1. informační společnost pro všechny;
2. vytvoření evropského výzkumného prostoru;
3. odstranění překážek pro podnikání, zejména pro malé a střední podniky;
4. ekonomická reforma spojená s dokončováním vnitřního trhu;
5. vytvoření integrovaných finančních trhů;
6. lepší koordinace makroekonomických politik;
7. aktivní politika zaměstnanosti;
8. modernizace evropského sociálního modelu;
9. udržitelný rozvoj a kvalita života.

Pro implementaci strategie byly taktéž stanoveny kvantitativní cíle:

1. Celková zaměstnanost měla dosáhnout v roce 2005 hodnoty 65 % a v roce 2010 měla být co nejblíže 70 %.
2. Zaměstnanost žen měla vzrůst do roku 2010 na více než 60 %, dílčím cílem bylo dosáhnout 57% zaměstnanosti žen do roku 2005.
3. Míra zaměstnanosti pracovníků ve věku 55 - 64 let měla do roku 2010 dosáhnout 50 % (stanoveno o rok později na summitu ve Stockholmu).

Byla stanovena také kritéria pro jiné oblasti než zaměstnanost - např. pro oblast vědy a výzkumu, sociálního začleňování, apod.

Pokrok plnění Lisabonské strategie byl v prvních letech méně výrazný. Impulesem k reformě Strategie byla zejména nízká tempa růstu v Evropské unii, dále také množství cílů, které nebylo vždy slučitelné. V roce 2004 byla strategie přehodnocena a evropská komise přiznala nedostatečný pokrok (na základě tzv. Wim Kokovy zprávy).

⁵² Kotýnková, 2006.

Wim Kokova zpráva

Na základě rozhodnutí Evropské rady z jejího zasedání v březnu roku 2004 byla ustanovena komise expertů, jež byla pověřena vypracováním zprávy o stavu Lisabonské strategie („Facing the Challenge“, dnes známá jako Wim Kokova zpráva). Wim Kok, bývalý nizozemský předseda vlády byl pověřen k řízení této komise a zprávu pak předložil Evropské radě v listopadu roku 2004.

Ze zprávy pak vyplývají doporučení urychlené realizace vzájemně provázaných opatření v pěti klíčových oblastech:

1. „Společnost založená na znalostech - zvýšit přitažlivost Evropy pro vědecké a výzkumné pracovníky, udělit výzkumu a vývoji nejvyšší prioritu a podporovat rozvoj informačních a komunikačních technologií;
2. Vnitřní obchod - dobudovat jednotný trh služeb, zejména finančních služeb, a odstranit překážky volnému pohybu zboží a kapitálu;
3. Podnikatelské prostředí - snížit celkovou administrativní zátěž; zlepšit kvalitu legislativy; podporovat rychlé zakládání nových společností; vytvořit prostředí více podporující podnikání;
4. Trh práce - urychleně realizovat doporučení Evropské skupiny pro zaměstnanost; vypracovat strategie celoživotního učení, aktivního stárnutí a podpořit partnerství pro růst a zaměstnanost;
5. Udržitelnost životního prostředí - stimulovat a šířit ekologické inovace; podporovat vůdčí síly ekologického průmyslu a prosazovat ekologické postupy vedoucí k dlouhodobému a udržitelnému zlepšování produktivity.“⁵³

Z hodnocení komise vyplynulo nedostatečné plnění cílů Lisabonské strategie, jež je vyčítáno nejen samotné Evropské unii, ale potažmo také jednotlivým členským zemím. Nejvýznamnější faktory nedostatečného plnění cílů byly spatřovány v nedostatečném (slovním) přijetí jednotlivých cílů Strategie členskými státy, použitím mechanismu přijetí řízení Strategie (metoda koordinace založená na dialogu a vyjednávání). Proto byla ve zprávě formulována tato doporučení k zajištění vyšší politické odpovědnosti za realizaci Strategie:

- „Evropská radě: převzít vůdčí úlohu při prosazování Lisabonské strategie,

⁵³ STACH, Stanislav. Kokova zpráva o stavu Lisabonské strategie. [online]. [cit. 7. 1. 2015]. Dostupné z: http://www.naseevropa.cz/portal/port_data.nsf/927b725e08d36a78c1256ea50030ae62/d11a635dd385a4cdc1256f4d0046c352?OpenDocument.

- Členským státům: zpracovat národní akční programy realizace strategie a zapojit do procesu realizace občany,
- Evropské komisi, pravidelně hodnotit, podávat zprávy a podporovat dosahování pokroku prostřednictvím svých politik a akcí,
- Evropskému parlamentu, sehrávat proaktivní roli při monitorování postupu,
- Evropským sociálním partnerům, převzít vyšší zodpovědnost a aktivně se účastnit implementace Lisabonské strategie.“⁵⁴

Nové směry v realizaci politiky zaměstnanosti

V březnu roku 2005 byla vyhodnocena realizace Lisabonské strategie na zasedání Evropské rady v Bruselu. Zástupci Evropské rady došli k závěru, že Strategie byla příliš ambiciózní a postup ke stanoveným cílům Strategie byl příliš pomalý a z toho důvodu byl schválen „nový začátek Lisabonské strategie“, kde byl kladen důraz především na ekonomický růst a zaměstnanost.

Nejvýznamnějším nástrojem „nové“ Strategie se staly Národní programy reforem a navazující Zprávy o plnění Národních programů reforem, jejichž cílem je „posílit politickou odpovědnost za naplňování obsahu Lisabonské strategie a umožnit vyhodnocení plnění stanovených reformních kroků“.⁵⁵

Na základě Národních programů reforem a Zpráv o plnění Národních programů reforem každoročně provádí Evropská komise vyhodnocení dosaženého pokroku v implementaci strukturálních reforem v jednotlivých členských státech a vydává návrh doporučení členským zemím. Návrh Evropské komise je projednán a případně doplněn Radou ministrů hospodářství a financí a Radou ministrů pro zaměstnanost a následně schválen jarní Evropskou Radou.⁵⁶

Evropa 2020

„Evropa 2020 je desetiletá strategie EU, která byla zahájena v roce 2010 a jejímž cílem je dosáhnout hospodářského růstu a větší zaměstnanosti. Nemá však sloužit pouze k překonání současné krize, ze které se evropské ekonomiky začínají postupně zotavovat.

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ Kotýnková, 2006.

⁵⁶ EUROSOP.CZ.

Má také pomoci vyřešit nedostatky současného modelu hospodářského růstu a vytvořit podmínky pro inteligentní a udržitelný růst, který podporuje sociální začlenění.“⁵⁷

Za tímto účelem bylo v rámci strategie stanoveno pět hlavních cílů, které musí Unie do konce tohoto desetiletí dosáhnout. Ty se týkají zaměstnanosti, výzkumu a vývoje, otázek klimatu a energetiky, vzdělávání, sociálního začleňování a snižování chudoby.

Cíle Strategie Evropa 2020

1. Zaměstnanost

- Zaměstnat 75 % osob ve věkové kategorii od 20 do 64 let

2. Výzkum a vývoj

- Investovat do výzkumu a vývoje 3 % HDP Evropské unie

3. Změna klimatu a udržitelné zdroje energie

- Snížit emise skleníkových plynů o 20 % (nebo dokonce o 30 %, pokud k tomu budou vytvořeny podmínky) ve srovnání se stavem v roce 1990
- Zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů na 20 %
- Zvýšit energetickou účinnost o 20 %

4. Vzdělávání

- Snížit míru nedokončení studia pod 10 %
- Dosáhnout ve věkové kategorii od 30 do 34 let alespoň 40% podílu vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva

5. Boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení

- Snížit alespoň o 20 milionů počet lidí, kteří žijí v chudobě a sociálním vyloučení nebo jsou na pokraji chudoby a hrozí jim sociální vyloučení⁵⁸

K dosažení těchto cílů strategie Evropa 2020 má přispět sedm stěžejních iniciativ, díky nimž mohou orgány EU a vnitrostátní orgány členských zemí spojit své úsilí v oblastech, jako jsou například inovace, digitální ekonomika, zaměstnanost, mládež, průmyslová politika, snižování chudoby a účinné využívání zdrojů.

⁵⁷ EVROPSKÁ KOMISE. *Strategie Evropa 2020 v kostce*. [online]. 28.11.2014.[cit. 7. 1. 2015]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/index_cs.htm.

⁵⁸ EVROPSKÁ KOMISE. *Cíle strategie Evropa 2020*. [online]. 10.2.2015.[cit. 15.2. 2015]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_cs.htm.

Kromě toho využívá EU k naplnění stanovených priorit dalších nástrojů, jako je evropský jednotný trh, rozpočet EU a zahraničněpolitický program.⁵⁹

Všechny členské státy se zavázaly, že budou plnit cíle strategie Evropa 2020. Zároveň si na základě těchto cílů stanovily své vlastní cíle. Úsilí jednotlivých států však nemůže přinést kýžený výsledek a pozitivní dopad na hospodářský růst, pokud se nebude vynakládat koordinovaným a cíleným způsobem.

Evropská unie proto stanovila roční cyklus koordinace hospodářských politik (roční cyklus - viz Příloha 1), který dostal název **evropský semestr**. Komise každoročně provádí podrobnou analýzu rozpočtových, makroekonomických a strukturálních reforem, které mají v plánu provést jednotlivé státy Unie, a vydává jim doporučení na příštích 12–18 měsíců (po schválení Radou). Pokud členský stát nevezme doporučení Rady v daném časovém rozmezí v potaz, může mu být zasláno politické varování. Jestliže dojde k přílišným makroekonomickým a rozpočtovým výkyvům, lze provedení daných doporučení vynutit pobídkami a sankcemi.

⁵⁹ Evropská komise, 2015.

4 Analýza stavu vybraných ukazatelů trhu práce a politiky zaměstnanosti ve vybraných zemích Evropské unie

Pro účely této práce byla vybrána Česká republika a její sousední státy, tedy Slovensko, Polsko, Německo a Rakousko. I když jde o státy sousedící spolu, lze mezi nimi nalézt významné odchylky jak na trzích práce, tak i v oblasti politik zaměstnanosti. A toto bude náplní následujících dvou kapitol. Ve čtvrté kapitole bude nejprve provedena analýza stavu vybraných ukazatelů trhů práce a politik zaměstnanosti těchto států pro následnou komparaci v kapitole páté.

Pro analýzu stavu bude tato kapitola rozčleněna hned do pěti subkapitol, a to podle jednotlivých států. Následující subkapitoly budou dále rozčleněny na tři subkapitoly dle toho, zda se vybrané ukazatele týkají trhu práce či politiky zaměstnanosti.

V rámci trhu práce se bude pozornost zaměřovat na poptávku a na nabídku na trhu práce, kde bude provedena analýza stavu ukazatelů týkajících se zaměstnanosti a nezaměstnanosti. Na druhou stranu v rámci politiky zaměstnanosti budou brány v úvahu ukazatele týkající se výdajů, jež jednotlivé země vyčleňují na politiku zaměstnanosti.

Pro analýzu byly vybrány roky 1997, 2000, 2004, 2010 a 2012 a to proto, že tyto roky představují důležité mezníky v utváření politiky zaměstnanosti EU a rok 2008 z důvodu zlomu v celosvětové ekonomice - hospodářské krize.

Data potřebná k analýze těchto ukazatelů budou čerpána ze statistického úřadu Evropské unie - EUROSTAT.

4.1 Česká republika

4.1.1 Poptávka na trhu práce

Jak bylo řečeno již v kapitolách výše, poptávka na trhu práce bude analyzovaná podle zaměstnanosti osob, která bude zkoumána hned z několika hledisek - podle pohlaví, věku a podle sektorů národního hospodářství. Důležitým ukazatelem je rovněž míra zaměstnanosti, která bude zkoumána z hlediska pohlaví. Dále také bude zaměřena pozornost na podíl částečných úvazků na celkové zaměstnanosti, na podíl osob zaměstnaných na dobu

určitou na celkové zaměstnanosti a v poslední řadě také na podíl OSVČ na celkové zaměstnanosti.

Jak ukazuje Tab. 4.1, celková zaměstnanost osob v ČR v průběhu let rostla, ovšem až hospodářská krize zastavila tento růst. V roce 2010 můžeme pozorovat pokles celkové zaměstnanosti oproti roku 2008 z 5 002 tis. na 4 885 tis.. Avšak pak je zřejmý její opětovný růst. Mezi lety 2000 a 2013 došlo k nárůstu hodnoty tohoto ukazatele z 4 681 tis. v roce 2000 na 4 937 tis. v roce 2013, tj. o 256 tis. osob.

Co se v rámci zaměstnanosti podle pohlaví týče, lze konstatovat, že se zaměstnanost mužů vyznačuje vyššími hodnotami než zaměstnanost žen.. Pokud se zaměří pozornost na zaměstnanost mužů, je nutno říci, že v rámci sledovaných let došlo také k růstu, a to o 168 tis. osob (z hodnoty 2 626 tis. v roce 2000 na 2 794 tis. v roce 2013). Nejvyšší zaměstnanost mužů byla dosažena v roce 2008, kdy se jednalo o hodnotu 2 863 tis. mužů. Oproti tomu nejnižší zaměstnanost mužů byla naměřena v roce 2000 - 2 626 tis.

Hodnoty zaměstnanosti žen nedosáhly takového vzrůstu jako zaměstnanost mužů. Mezi roky 2000 a 2013 došlo k nárůstu o 88 tis. zaměstnaných žen, tj. z 2 055 tis. v roce 2000 na 2 143 tis. v roce 2013. Nejnižší zaměstnanost žen lze nalézt v roce 2004, kdy její hodnota činila 2 044 tis. Naopak nejvyšší hodnota (2 143 tis.) byla dosažena v roce 2013.

Tab. 4.1 Zaměstnanost podle pohlaví ve vybraných letech v České republice, v tis.

Česká republika	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Zaměstnanost celkem	N/A	4 681	4 690	5 002	4 885	4 890	4 937
Zaměstnanost mužů	N/A	2 626	2 647	2 863	2 798	2 779	2 794
Zaměstnanost žen	N/A	2 055	2 044	2 139	2 087	2 112	2 143

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Míra zaměstnanosti mezi lety 2000 a 2004 poklesla z 65,0 % na 64,2 % (viz Tab.4.2). Pak se ale do roku 2008 vyšplhala na 66,6 %, kdy následně došlo k jejímu poklesu opět na 65,0 % v roce 2010, což bylo způsobeno hospodářskou krizí. Následně lze pozorovat její růst, kdy v roce 2013 dosáhla hodnoty 67,7 %.

Jak lze vypožorovat z Tab. 4.2, **míra zaměstnanosti mužů** vykazuje vyšší procento než míra zaměstnanosti žen. Co se míry zaměstnanosti mužů týče, pak mezi lety 2000 a 2013 došlo k jejímu nárůstu o 2,5 procentního bodu, tj. z hodnoty 73,2 % v roce 2000 na 75,7 % v roce 2013. Zatímco nejnižší míru zaměstnanosti mužů v rámci vybraných let lze nalézt v roce 2004 (72,3 %), tak nejvyšší v roce 2013 (75,7 %).

Co se týče **míry zaměstnanosti žen**, dle vytyčeného cíle Lisabonské strategie by měl tento ukazatel vykazovat hodnotu 60% v roce 2010. Avšak této hodnoty nebylo v žádném ze sledovaných let dosaženo. Až v roce 2013 lze pozorovat míru zaměstnanosti žen v hodnotě 59,6 %, což se nejvíce přibližuje stanovené hodnotě Lisabonskou strategií. Oproti tomu nejnižší míry zaměstnanosti žen bylo dosaženo v roce 2004, kdy její hodnota činila 56,0 %. Od roku 2000 došlo k nárůstu hodnoty této míry zaměstnanosti z 56,9 % na 59,6 % v roce 2013, tj. o 2,7 procentního bodu.

Tab. 4.2 Míra zaměstnanosti (15-64 let) podle pohlaví ve vybraných letech v České republice, v %

Česká republika	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Míra zaměstnanosti celkem	N/A	65,0	64,2	66,6	65,0	66,5	67,7
Míra zaměstnanosti mužů	N/A	73,2	72,3	75,4	73,5	74,6	75,7
Míra zaměstnanosti žen	N/A	56,9	56,0	57,6	56,3	58,3	59,6

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Z Tab. 4.3 je patrný vývoj **míry zaměstnanosti podle věku** ve vybraných letech. Míra zaměstnanosti osob ve věku **15-24 let** v průběhu vybraných let poklesla o 10,8 procentního bodu, a to z 36,4 % v roce 2000 na 25,6 % v roce 2013. Největší rozdíl lze nalézt mezi lety 2000 a 2004, kdy došlo k poklesu míry zaměstnanosti osob v rámci dané věkové skupiny z 36,4 % na 27,8 % (tj. o 8,6 procentního bodu). Nejnižší hodnotu tohoto ukazatele je možno spatřit v letech 2010 a 2012, kdy činila 25,2 %.

Pro věkovou skupinu **25-54 let** lze naopak konstatovat nárůst míry zaměstnanosti o 1,9 procentního bodu, z 81,6 % v roce 2000 na 83,5 % v roce 2013. Zatímco nejvyšší hodnota tohoto ukazatele byla naměřena v roce 2008 (83,8 %), tak nejnižší lze nalézt v roce 2004 - 81,4 %.

V rámci věkové kategorie **55-64 let** je nutno říci, že míra zaměstnanosti této skupiny zaznamenala největší úspěch z toho důvodu, že mezi lety 2000 a 2013 došlo k největšímu nárůstu míry zaměstnanosti, a to z 36,3 % v roce 2000 na 51,6 % v roce 2013. Jde tedy o rozdíl 15,3 procentního bodu.

Tab. 4.3 Míra zaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v České republice, v %

Česká republika	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
15-24 let	N/A	36,4	27,8	28,1	25,2	25,2	25,6
25-54 let	N/A	81,6	81,4	83,8	82,2	82,9	83,5
55-64 let	N/A	36,3	42,7	47,6	46,5	49,3	51,6

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Podíl zaměstnaných osob podle sektorů národního hospodářství na celkové zaměstnanosti ve vybraných letech v České republice lze vysledovat z Tab. 4.4. Z těchto údajů lze říci, že převažující část osob v České republice je zaměstnaná v terciálním sektoru - **sektoru služeb**, a to v rámci všech sledovaných let. Mezi lety 1997 a 2013 došlo v rámci tohoto ukazatele k nárůstu z hodnoty 52,4 % v roce 1997 na 60,0 % v roce 2013, tj. o 7,6 procentního bodu. Avšak nejvyšší hodnota tohoto ukazatele byla naměřena již v roce 2010, kdy podíl osob zaměstnaných v sektoru služeb činil o 60,3 %. Oproti tomu nejnižší procento vykazoval rok 1997, kdy se jednalo o hodnotu 52,4 %.

Tab. 4.4 Osoby zaměstnané podle sektorů národního hospodářství na celkové zaměstnanosti ve vybraných letech v České republice, v %

Česká republika	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Zemědělství	5,9	4,6	3,9	3,2	3,1	3,3	3,3
Průmysl	41,7	39,0	38,7	38,0	36,6	37,0	36,8
Služby	52,4	56,3	57,4	58,7	60,3	59,7	60,0

Zdroj: Eurostat, 2014b., vlastní úprava

Na druhou stranu je však nejméně osob zaměstnaných osob v **sektoru zemědělství**. Mezi roky 1997 a 2013 došlo k poklesu hodnoty tohoto ukazatele o 2,6 procentního bodu, kdy v roce 1997 činil tento ukazatel 5,9 % (nejvyšší naměřená hodnota v rámci sledovaných let) a v roce 2013 činil 3,3 %. Avšak nejnižší hodnotu vykazoval rok 2010, kdy se jednalo o 3,1 %.

Co se sekundárního sektoru národního hospodářství (**průmyslu**) týče, došlo mezi lety 1997 a 2013 k poklesu osob zaměstnaných v tomto sektoru o 4,9 procentního bodu (z 41,7 % v roce 1997 na 36,8 % v roce 2013).

Ukazatele charakterizující **flexibilitu trhu práce** lze vystopovat v Tab. 4.5, v níž se nachází data zaznamenávající vývoj podílu částečných úvazků, podíl úvazků na dobu určitou a podíl OSVČ na celkové zaměstnanosti osob v České republice za vybraná léta.

Tab. 4.5 Podíl vybraných ukazatelů flexibility trhu práce na celkové zaměstnanosti v České republice, v %

Česká republika	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Podíl částečných úvazků	N/A	5,3	4,9	4,9	5,9	5,8	6,6
Podíl úvazků na dobu určitou	N/A	8,1	9,1	8,0	8,9	8,8	9,6
Podíl OSVČ	12,9	14,5	16,1	14,6	15,9	16,0	15,8

Zdroj: Eurostat, 2014e., vlastní úprava

Z tabulky je patrné, že **podíl OSVČ** na celkové zaměstnanosti osob dosahoval v rámci sledovaných let vyšších hodnot než podíl částečných úvazků a než podíl úvazků na dobu určitou. V rámci podílu OSVČ došlo během let 1997 a 2013 k jejímu nárůstu, a to z hodnoty 12,9 % v roce 1997 na hodnotu 15,8 % v roce 2013 (tj. nárůst o 2,9 procentního bodu). Naměřená hodnota v roce 2013 však nebyla nejvyšší z těchto sledovaných let, ale již v roce 2004 bylo dosaženo 16,1 %.

Co se **podílu částečných úvazků** na celkové zaměstnanosti týče, tak lze z dat v Tab. 4.5 konstatovat nárůst tohoto ukazatele z 5,3 % v roce 2000 na 6,6 % v roce 2013 (tj. o 1,3 procentního bodu). Zatímco v roce 2013 byla naměřena nejvyšší hodnota tohoto ukazatele (6,6 %), tak nejnižší hodnota byla zaznamenána v letech 2004 a 2008 (4,9 %).

O 1,5 procentního bodu

byl zaznamenán pokles hodnoty ukazatele **podíl úvazků na dobu určitou**, kdy v roce 2000 byla naměřena hodnota 8,1 % a v roce 2013 9,6 %, přičemž rok 2013 představoval nejvyšší naměřenou hodnotu v rámci tohoto ukazatele. Naopak nejnižší podíl úvazků na dobu určitou lze nalézt v roce 2008, kdy se jednalo o hodnotu 8,0 %.

4.1.2 Nabídka na trhu práce

Nabídka na trhu práce bude analyzována dle ukazatele míry zaměstnanosti, a to jak z hlediska pohlaví, tak i věku. Bude také zaměřena pozornost na míru dlouhodobé zaměstnanosti.

Z Tab. 4.6 vyplývají data týkající se **míry nezaměstnanosti** v České republice v rámci vybraných let, a to jak míry nezaměstnanosti celkové, tak i z hlediska pohlaví. Dle údajů z tabulky lze vypočítat nárůst celkové míry nezaměstnanosti mezi roky 1997 a 2013 z 4,8 % v roce 1997 na 7,0 % v roce 2013. Nejvyšší míru nezaměstnanosti v rámci vybraných let je možno nalézt v roce 2000, a to v hodnotě 8,8 %. Naopak nejnižší hodnota tohoto ukazatele byla naměřena v roce 2008, kdy činila 4,4 %.

Co se týče míry nezaměstnanosti podle pohlaví v ČR, je z tabulky jasné, že míra nezaměstnanosti žen (8,3 % v roce 2013) se vyznačuje vyššími hodnotami než míra nezaměstnanosti mužů (5,9 % v roce 2013).

Tab. 4.6 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví ve vybraných letech v České republice, v %

Česká republika	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Míra nezaměstnanosti	4,8	8,8	8,3	4,4	7,3	7,0	7,0
Míra nezaměstnanosti mužů	3,9	7,3	7,0	3,5	6,4	6,0	5,9
Míra nezaměstnanosti žen	5,9	10,6	9,9	5,6	8,5	8,2	8,3

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

V průběhu let došlo k nárůstu **míry nezaměstnanosti mužů** z 3,9 % v roce 1997 na 5,9 % v roce 2013 (nárůst o 2 procentní body). Nejvyšší míra nezaměstnanosti mužů v rámci vybraných let byla zaznamenána v roce 2000, kdy hodnota tohoto ukazatele činila 7,3 %. Oproti tomu nejnižší míru nezaměstnanosti mužů lze však nalézt v roce 2008, kdy míra nezaměstnanosti mužů vykazovala hodnotu 3,5 %.

Pro **míru nezaměstnanosti žen** lze konstatovat nárůst hodnoty tohoto ukazatele mezi lety 1997 a 2013 o 2,4 procentního bodu (z 5,9 % v roce 1997 na 8,3 % v roce 2013). V roce 2013 však nebylo dosaženo nejvyšší hodnoty, ale již v roce 2000, kdy míra nezaměstnanosti žen činila 10,6 %. Oproti tomu nejnižší míru nezaměstnanosti žen lze nalézt v roce 2008 (5,6 %).

Tab. 4.7 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve vybraných letech v České republice, v %

Česká republika	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Míra dlouhodobé nezaměstnanosti	N/A	4,3	4,2	2,2	3,0	3,0	3,0

Zdroj: Eurostat, 2014c., vlastní úprava

Ukazatel **míra dlouhodobé nezaměstnanosti** v České republice ve vybraných letech lze nalézt v Tab. 4.7. Z dat lze vypořádat, že v průběhu let došlo k poklesu hodnoty tohoto indikátoru, a to z 4,3 % v roce 2000 na 3,0 % v roce 2013, tj. o 1,3 procentního bodu. Avšak nejnižší hodnoty ze všech vybraných let lze vystopovat v roce 2008, kdy míra dlouhodobé nezaměstnanosti v ČR činila 2,2 %.

Věkové kategorie jsou dalším hlediskem pro zkoumání míry nezaměstnanosti. Proto v Tab. 4.8 lze nalézt hodnoty pro míru nezaměstnanosti dle věkových skupin. Podle údajů z tabulky lze konstatovat, že nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti vykazuje věková skupina **15-24 let**. Od roku 1997 do roku 2013 je možno vypořádat nárůst hodnoty tohoto indikátoru ze 7,0 % v roce 1997 na 19,2 % v roce 2013. Mezi lety 1997 a 2000 došlo k nejvyššímu nárůstu hodnoty tohoto ukazatele ze 7,0 % v roce 1997 na 17,0 % v roce 2000, tj. rozdíl o 10 procentních bodů. Naopak jeho nejvyšší pokles byl zaznamenán mezi lety 2004

a 2008, kdy míra nezaměstnanosti ve věku 15-24 let v roce 2004 činila 19,9 % a v roce 2008 9,9 % (rozdíl 10 procentních bodů).

Tab. 4.8 Míra nezaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v České republice, v %

Česká republika	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
15-24 let	7,0	17,0	19,9	9,9	18,3	19,5	19,0
25-54 let	3,8	7,8	7,3	4,0	6,4	6,1	6,2
55-64 let	3,8	5,3	5,4	3,9	6,5	5,8	5,8

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

Naopak nejnižší míry nezaměstnanosti lze nalézt u věkové skupiny **55-64 let**. Mezi lety 1997 a 2013 došlo k nárůstu hodnoty z 3,8 % v roce 1997 na 5,8 % v roce 2013, tj. o 2 procentní body. Nejvyšší hodnota míry nezaměstnanosti v této věkové skupině byla naměřena v roce 2010, kdy její hodnota činila 6,5 %.

Podobný průběh lze vysledovat u míry nezaměstnanosti u osob ve věku **25-54 let**. V roce 1997 činila hodnota tohoto ukazatele 3,8 % (stejně jako u věkové kategorie 55-64 let), avšak u tohoto indikátoru došlo v průběhu let k vyššímu nárůstu (o 2,4 procentního bodu) na hodnotu 6,2 % v roce 2013. Nejvyšší hodnotu tento ukazatel vykazoval v roce 2000, kdy bylo naměřeno 7,8 %.

4.1.3 Politika zaměstnanosti

Co se politiky zaměstnanosti týče, k analýze bude využito dat o výdajích na politiku zaměstnanosti celkově a dále také výdajů jak na aktivní politiku zaměstnanosti, tak na pasivní politiku zaměstnanosti, jako podíl na hrubém domácím produktu země.

Z následující tabulky (Tab. 4.9) lze vidět **výdaje**, jež Česká republika vyčlenila **na politiku zaměstnanosti**. V letech 2004, 2008 a 2012 bylo v České republice na politiku zaměstnanosti celkově vyčleňováno přibližně okolo 0,4 % HDP, avšak v roce 2010 bylo vyčleněno značně více, a to 0,697 % HDP. Nejnižší podíl výdajů na HDP ČR byl zaznamenán v roce 2008, kdy se jednalo o hodnotu 0,418 %.

Co se **výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti** týče, je nutno říci, že největší objem prostředků byl vynaložen v roce 2010, kdy tato hodnota činila 0,332 % HDP této země. Naopak nejméně bylo vyčleněno v roce 2008, kdy se jednalo o 0,229 % HDP.

Tab. 4.9 Výdaje na politiku zaměstnanosti v České republice - podíl na HDP ve vybraných letech, v %

Česká republika	1997	2000	2004	2008	2010	2012
Výdaje na PZ celkově	N/A	N/A	0,484	0,418	0,697	0,498
Výdaje na APZ	N/A	N/A	0,242	0,229	0,332	0,258
Výdaje na PPZ	N/A	N/A	0,241	0,189	0,365	0,240

Zdroj: Eurostat, 2014d., vlastní úprava

Pokud se zaměří pozornost na **výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti**, je nutno říci, že opět největší procento bylo zaznamenáno v roce 2010, kdy tento podíl na HDP činil 0,365 %. Oproti tomu nejmenší hodnota byla naměřena znovu v roce 2008, kdy bylo naměřeno 0,189 % HDP České republiky.

V Tab. 4.10 je možno vidět **výdaje na politiku zaměstnanosti podle druhu intervencí** na HDP České republiky ve vybraných letech. Data začínají až rokem 2004 z důvodu jejich nedostupnosti za rok 2000. Pro Intervenci 9 se nenachází údaje v tabulce z důvodu jejího nezavedení v podmínkách České republiky.

Jak je možno vypořádat z hodnot v Tab. 4.10, je nutno říci, že největší objem výdajů na politiku zaměstnanosti tvoří **Intervence 8**, kdy její hodnota v roce 2012 dosáhla 0,240 % HDP ČR. Naopak nejnižších hodnot tohoto ukazatele bylo dosaženo v rámci **Intervence 7** (0,002 % HDP České republiky).

Tab. 4.10 Výdaje na politiku zaměstnanosti v České republice podle druhu intervencí - podíl na HDP ve vybraných letech, v %

Česká republika	2000	2004	2008	2010	2012
Intervence 1 ⁶⁰	N/A	0,117	0,116	0,112	0,111
Intervence 2 ⁶¹	N/A	0,016	0,007	0,042	0,012
Intervence 4 ⁶²	N/A	0,045	0,014	0,051	0,021
Intervence 5 ⁶³	N/A	0,031	0,066	0,080	0,094
Intervence 6 ⁶⁴	N/A	0,028	0,025	0,043	0,018
Intervence 7 ⁶⁵	N/A	0,005	0,003	0,004	0,002
Intervence 8 ⁶⁶	N/A	0,241	0,189	0,356	0,240
Intervence 9 ⁶⁷	-	-	-	-	-

Zdroj: Eurostat, 2014d., vlastní úprava

⁶⁰ Výdaje na služby zaměstnanosti

⁶¹ Odborný výcvik

⁶² Stimuly zaměstnanosti

⁶³ Podporovaná pracovní místa a rehabilitace

⁶⁴ Tvorba pracovních míst

⁶⁵ Investiční pobídky

⁶⁶ Podpora v nezaměstnanosti

⁶⁷ Výdaje na předčasné důchody

Mezi lety 2004 a 2008 došlo k poklesu podílu výdajů na všechny intervence politiky zaměstnanosti na HDP ČR, s výjimkou Intervence 5, kdy došlo k jejímu nárůstu z 0,031 % na 0,066 % HDP. Dále pak mezi lety 2008 a 2010 lze konstatovat růst u všech intervencí, s výjimkou Intervence 1, kdy došlo k poklesu hodnoty z 0,116 % HDP na 0,112 % HDP. Mezi lety 2010 a 2012 pak je pak možno spatřit pokles v rámci všech intervencí, s výjimkou Intervence 5, kdy lze vystopovat nárůst výdajů z 0,080 % na 0,094 % HDP.

4.2 Slovensko

4.2.1 Poptávka na trhu práce

Jak je zřejmé z Tab. 4.11, **celková zaměstnanost** osob na Slovensku mezi lety 2000 a 2013 vzrostla, přičemž se jednalo o hodnoty 2 102 tis. v roce 2000 a 2 329 tis. v roce 2013, tj. rozdíl 227 tis. osob. Po roce 2008 je však zřejmý pokles, a to z hodnoty 2 434 tis. v roce 2008 na hodnotu 2 318 tis. v roce 2010, což je důsledkem hospodářské krize.

Co se v rámci zaměstnanosti podle pohlaví týče, lze konstatovat, že se zaměstnanost mužů vyznačuje vyššími hodnotami než zaměstnanost žen. Pokud se zaměří pozornost na **zaměstnanost mužů**, je nutno říci, že došlo k růstu hodnot tohoto ukazatele, a to o 158 tis. (z hodnoty 1 137 tis. v roce 2000 na 1 295 tis. v roce 2013). Nejvyšší zaměstnanost mužů byla dosažena v roce 2008, kdy se jednalo o hodnotu 1 364 tis.. Oproti tomu nejnižší zaměstnanost mužů byla naměřena v roce 2000 - 1 137 tis..

Hodnoty **zaměstnanosti žen** nedosáhly takového vzrůstu jako zaměstnanost mužů. Mezi roky 2000 a 2013 došlo k nárůstu o 70 tis., tj. z 964 tis. v roce 2000 na 1 034 tis. v roce 2013. Nejnižší míru zaměstnanosti žen lze nalézt v roce 2000, kdy její hodnota činila 964 tis. Naopak nejvyšší hodnota (1 070 tis.) byla dosažena v roce 2008.

Tab. 4.11 Zaměstnanost podle pohlaví ve vybraných letech na Slovensku, v tis.

Slovensko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Zaměstnanost celková	N/A	2 102	2 168	2 434	2 318	2 329	2 329
Zaměstnanost mužů	N/A	1 137	1 191	1 364	1 285	1 304	1 295
Zaměstnanost žen	N/A	964	977	1 070	1 033	1 026	1 034

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Data týkající se **míry zaměstnanosti** Slovenska ve vybraných letech je možno vidět v Tab. 4.12. Mezi lety 2000 a 2008 došlo k jejímu nárůstu z 56,8 % na 62,03 %. Pak ale do roku 2010 došlo k jejímu poklesu na hodnotu 58,8 %, což bylo způsobeno hospodářskou krizí. Následně lze však pozorovat její růst, kdy v roce 2013 dosáhla hodnoty 59,9 %. Celkový růst mezi lety 2000 a 2013 činil 3,1 procentního bodu.

Co se **míry zaměstnanosti mužů** týče, pak mezi lety 2000 a 2013 došlo k jejímu nárůstu o 4,2 procentního bodu, tj. z hodnoty 62,2 % v roce 2000 na 66,4 % v roce 2013. Zatímco nejnižší míru zaměstnanosti mužů v rámci vybraných let lze nalézt v roce 2000 (62,2 %), tak nejvyšší v roce 2008 (70,0 %).

Tab. 4.12 Míra zaměstnanosti (15-64 let) podle pohlaví ve vybraných letech na Slovensku, v %

Slovensko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Míra zaměstnanosti celkem	N/A	56,8	57,0	62,3	58,8	59,7	59,9
Míra zaměstnanosti mužů	N/A	62,2	63,2	70,0	65,2	66,7	66,4
Míra zaměstnanosti žen	N/A	51,5	50,9	54,6	52,3	52,7	53,4

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Dle vytyčeného cíle Lisabonské strategie by měla **míra zaměstnanosti žen** vykazovat hodnotu 60 % v roce 2010. Avšak této hodnoty nebylo v žádném ze sledovaných let dosaženo. V případě Slovenska nelze ani konstatovat, že by se této hodnotě míra zaměstnanosti žen přibližovala. Nejvyšší hodnotu míry zaměstnanosti žen lze spatřit v roce 2008, kdy její hodnota byla naměřena ve výši 54,6 %. Oproti tomu nejnižší míry zaměstnanosti žen bylo dosaženo v roce 2000, kdy její hodnota činila 51,5 %. Od roku 2000 došlo k nárůstu hodnoty míry zaměstnanosti z 51,5 % na 53,4 % v roce 2013, tj. o 1,9 procentního bodu.

Z Tab. 4.13 je patrný vývoj míry zaměstnanosti podle věkových kategorií na Slovensku ve vybraných letech. Hodnota míry zaměstnanosti osob ve věku **15-24 let** mezi roky 2000 a 2013 poklesla o 8,6 procentního bodu (z 29,0 % v roce 2000 na 20,4 % v roce 2013). V roce 2013 však nebyla hodnota míry zaměstnanosti nejnižší naměřenou hodnotu, ale již rok 2012, kdy činila o 20,1 %.

Pro věkovou skupinu **25-54 let** došlo mezi roky 2000 a 2013 k růstu z 74,7 % v roce 2000 na 76,0 % v roce 2013, tj. růst o 1,3 procentního bodu. V roce 2008 lze vypožorovat nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele, a to 80,1 %. Naopak nejnižší hodnotu lze nalézt v letech 2000 a 2004, kdy jednalo o hodnotu 74,7 %.

V rámci věkové kategorie **55-64 let** je nutno říci, že míra zaměstnanosti této skupiny zaznamenala největší úspěch, a to zejména proto, že mezi lety 2000 a 2013 došlo k největšímu nárůstu míry zaměstnanosti ze všech věkových skupin, a to z 21,3 % v roce 2000 na 44,0 % v roce 2013. Jde tedy o rozdíl 22,7 procentního bodu.

Tab. 4.13 Míra zaměstnanosti podle věku ve vybraných letech na Slovensku, v %

Slovensko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
15-24 let	N/A	29,0	26,3	26,2	20,6	20,1	20,4
25-54 let	N/A	74,7	74,7	80,1	75,8	76,4	76,0
55-64 let	N/A	21,3	26,8	39,2	40,5	43,1	44,0

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Podíl zaměstnaných osob **podle sektorů národního hospodářství** Slovenska na celkové zaměstnanosti ve vybraných letech lze vysledovat z Tab. 4.14. Z těchto údajů je nutno konstatovat, že převažující část osob Slovenska je zaměstnaná v sektoru **služeb**, a to v rámci všech vybraných let. Mezi lety 1997 a 2013 došlo v rámci tohoto ukazatele k nárůstu o 10,9 procentního bodu (z 54,5 % v roce 1997 na 65,4 % v roce 2013).

Tab. 4.14 Osoby zaměstnané podle sektorů národního hospodářství na celkové zaměstnanosti ve vybraných letech na Slovensku, v %

Slovensko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Zemědělství	7,6	6,2	4,7	3,6	3,4	3,2	3,4
Průmysl	37,9	34,2	33,8	34,4	32,1	31,5	31,2
Služby	54,5	59,6	61,5	62,0	64,6	65,3	65,4

Zdroj: Eurostat, 2014b., vlastní úprava

Oproti tomu je však nejméně osob zaměstnaných osob v **primárním sektoru** národního hospodářství. Mezi roky 1997 a 2013 došlo k poklesu hodnoty tohoto indikátoru o 4,2 procentního bodu (z 7,6 % v roce 1997 na 3,4 % v roce 2013). Co se průmyslu týče, došlo mezi lety 1997 a 2013 k poklesu osob zaměstnaných v tomto sektoru o 6,7 procentního bodu (z 37,9 % v roce 1997 na 31,2 % v roce 2013).

V Tab. 4.15 jsou zaznamenány údaje týkající flexibility trhu práce. Z tabulky je patrné, že **podíl OSVČ na celkové zaměstnanosti** osob dosahoval v rámci sledovaných let vyšších hodnot než podíl částečných úvazků i než podíl úvazků na dobu určitou. V rámci podílu OSVČ došlo během let 1997 a 2013 k jejímu nárůstu, a to z hodnoty 8,4 % v roce 1997 na hodnotu 15,4 % v roce 2013 (tj. nárůst o 7 procentních bodů). Naměřená hodnota v roce 2013 však nebyla nejvyšší z těchto sledovaných let, ale již v roce 2010 bylo dosaženo 16,6 %.

Tab. 4.15 Podíl vybraných ukazatelů flexibility trhu práce na celkové zaměstnanosti na Slovensku, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Podíl částečných úvazků	N/A	2,1	2,7	2,7	3,9	4,1	4,8
Podíl úvazků na dobu určitou	N/A	4,8	5,5	4,7	5,8	6,8	7,0
Podíl OSVČ	8,4	10,0	13,3	15,5	16,6	15,6	15,4

Zdroj: Eurostat, 2014e., vlastní úprava

Co se **podílu částečných úvazků na celkové zaměstnanosti** týče, tak lze z dat v Tab. 4.15 vyvodit nárůst tohoto indikátoru z 2,1 % v roce 2000 na 4,8 % v roce 2013 (tj. o 2,7 procentního bodu). Zatímco v roce 2013 byla naměřena nejvyšší hodnota tohoto ukazatele (4,8 %), tak nejnižší hodnota byla zaznamenána v roce 2000, kdy se jednalo o hodnotu 2,1 %.

O 2,2 procentního bodu byl zaznamenán nárůst hodnoty ukazatele **podílu úvazků na dobu určitou**, kdy v roce 2000 byla naměřena hodnota 4,8 % a v roce 2013 7,0 %, přičemž rok 2013 představoval nejvyšší naměřenou hodnotu v rámci tohoto ukazatele. Naopak nejnižší podíl úvazků na dobu určitou lze nalézt v roce 2008, kdy se jednalo o hodnotu 4,7 %.

4.2.2 Nabídka na trhu práce

Z Tab. 4.16 vyplývají data týkající se míry nezaměstnanosti na Slovensku v rámci vybraných let, a to jak míry nezaměstnanosti celkově, tak i z hlediska pohlaví. Lze konstatovat, že došlo mezi lety 2000 a 2013 k nárůstu míry nezaměstnanosti z 18,9 % v roce 2000 na 14,2 % v roce 2013 (rozdíl 4,2 procentního bodu). Zatímco nejvyšší míru nezaměstnanosti v rámci vybraných let lze pozorovat v roce 2000 v hodnotě 18,9 %, pak nejnižší míru nezaměstnanosti na Slovensku vykazoval rok 2008, kdy se jednalo o hodnotu 9,6 %.

Tab. 4.16 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví ve vybraných letech na Slovensku, v %

Slovensko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Míra nezaměstnanosti	N/A	18,9	18,4	9,6	14,5	14,0	14,2
Míra nezaměstnanosti mužů	N/A	19,0	17,5	8,4	14,3	13,5	14,0
Míra nezaměstnanosti žen	N/A	18,7	19,3	11,0	14,7	14,5	14,5

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

Co se podle pohlaví na Slovensku týče, tak z Tab. 4.16 je vidno, že míra nezaměstnanosti žen se vyznačuje vyššími hodnotami než míra nezaměstnanosti mužů. Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti podle pohlaví z těchto vybraných let byly zaznamenány v roce 2000,

kdy míra nezaměstnanosti mužů činila 19,0 % a v roce 2004, kdy míra nezaměstnanosti žen činila 19,3 %. Nejnižší míru nezaměstnanosti však lze nalézt v roce 2008, kdy míra nezaměstnanosti mužů vykazovala hodnotu 8,4 % a míra nezaměstnanosti žen 11,0 %.

Míra nezaměstnanosti mužů poklesla mezi roky 2000 a 2013 o 5 procentních bodů, z 19,0 % v roce 2000 na 14,0 % v roce 2013. Oproti tomu u **míry nezaměstnanosti žen** došlo k menšímu poklesu, a to o 4,2 procentního bodu (z 18,7 % v roce 2000 na 14,5 % v roce 2013).

Tab. 4.17 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve vybraných letech na Slovensku, v %

Slovensko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Míra dlouhodobé nezaměstnanosti	N/A	10,3	11,9	6,7	9,3	9,4	10,0

Zdroj: Eurostat, 2014c., vlastní úprava

Údaje za ukazatel míra **dlouhodobé nezaměstnanosti** na Slovensku ve vybraných letech lze nalézt v Tab. 4.17. Z dat lze vypožorovat, že v průběhu let došlo k poklesu hodnoty tohoto indikátoru, a to z 10,3 % v roce 2000 na 10,0 % v roce 2013, tj. o 0,3 procentního bodu. Rok 2000 však neznamenal nejvyšší naměřenou hodnotu v rámci tohoto ukazatele ve vybraných letech, ale byl to rok 2004, kdy byla naměřena hodnota 11,9 %. Oproti tomu nejnižší hodnotu ze všech vybraných let lze nalézt v roce 2008, kdy míra dlouhodobé nezaměstnanosti na Slovensku činila 6,7 %.

Věkové kategorie jsou dalším hlediskem pro zkoumání míry nezaměstnanosti. Proto v Tab. 4.8 lze nalézt hodnoty pro míru nezaměstnanosti dle věkových skupin. Hodnoty míry nezaměstnanosti z hlediska věkových skupin na Slovensku lze vyčíst z Tab. 4.18. Dle údajů z tabulky lze vystopovat nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti u věkové skupiny **15-24 let**. Od roku 200 do roku 2013 je možno vypožorovat pokles hodnoty tohoto indikátoru z 36,9 % v roce 2000 na 33,7 % v roce 2013 (tj. rozdíl 3,2 procentního bodu). Mezi lety 2004 a 2008 došlo k nejvyššímu poklesu hodnoty tohoto ukazatele, a to z 32,8 % v roce 2004 na 19,0 % v roce 2008, tj. rozdíl o 13,8 procentního bodu. Naopak jeho nejvyšší pokles byl zaznamenán mezi lety 2008 a 2010, kdy míra nezaměstnanosti ve věku 15-24 let v roce 2008 činila 19,0 % a v roce 2010 33,6 % (rozdíl 14,6 procentního bodu).

Naopak nejnižší míry nezaměstnanosti lze nalézt u věkové skupiny **55-64 let**. Mezi lety 2000 a 2013 došlo k poklesu hodnoty z 12,7 % v roce 2000 na 11,0 % v roce 2013, tj. o 1,7 procentního bodu. Nejvyšší hodnota míry nezaměstnanosti v této věkové skupině byla

naměřena v roce 2008, kdy její hodnota činila 6,4 %. Oproti tomu nejvyšší hodnotu lze nalézt v roce 2004, kdy bylo naměřeno 16,1 %.

Tab. 4.18 Míra nezaměstnanosti podle věku ve vybraných letech na Slovensku, v %

Slovensko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
15-24 let	N/A	36,9	32,8	19,0	33,6	34,0	33,7
25-54 let	N/A	15,9	16,5	8,7	12,8	12,4	12,8
55-64 let	N/A	12,7	16,1	6,4	10,1	11,2	11,0

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

Co se věkové skupiny **25-54 let** týče, došlo mezi roky 2000 a 2013 k poklesu míry nezaměstnanosti z 15,9 % na 12,8 %, tj. o 3,1 %. Zatímco nejnižší hodnotu je možno spatřit v roce 2008 (8,7 %), tak v roce 2004 byla zjištěna nejvyšší míra nezaměstnanosti - v hodnotě 16,5 %.

4.2.3 Politika zaměstnanosti

Údaje **podílu výdajů na politiku zaměstnanosti na HDP** Slovenska ve vybraných letech je možno vidět v Tab. 4.19. Jak je patrné z dat, tak největší procento HDP bylo alokováno na politiku zaměstnanosti v roce 2010, kdy tento podíl činil 0,937 % HDP. Naopak nejméně bylo přiděleno na politiku zaměstnanosti v roce 2004, kdy hodnota byla 0,502 % HDP Slovenska.

Co se rozdělení na aktivní a pasivní politiku zaměstnanosti týče, tak lze vidět, že výdaje **na pasivní politiku zaměstnanosti** byly v průběhu sledovaných let vždy vyšší než výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti. Nejvyšší hodnotu v rámci **výdajů na APZ** lze nalézt v roce 2010, kdy její hodnota činila 0,332 % HDP Slovenska. Naopak nejmenší procento bylo vyčleněno v roce 2004, kdy se jednalo o hodnotu 0,165 % HDP Slovenska. Stejně tomu bylo i v rámci pasivní politiky zaměstnanosti, kdy nejvyšší hodnota byla v roce 2010 - 0,605 % HDP Slovenska a nejnižší hodnota v roce 2004 - 0,337 % HDP Slovenska.

Tab. 4.19 Výdaje na politiku zaměstnanosti na Slovensku - podíl na HDP ve vybraných letech, v %

Slovensko	1997	2000	2004	2008	2010	2012
Výdaje na PZ celkově	N/A	N/A	0,502	0,694	0,937	0,689
Výdaje na APZ	N/A	N/A	0,165	0,260	0,332	0,264
Výdaje na PPZ	N/A	N/A	0,337	0,434	0,605	0,434

Zdroj: Eurostat, 2014d., vlastní úprava

Pokud se zaměří pozornost na výdaje **na politiku zaměstnanosti podle druhu intervencí**, lze data pozorovat v Tab. 4.20. Jak je možno vypočítat z hodnot v tabulce, je nutno říci, že největší objem výdajů na politiku zaměstnanosti tvoří Intervence 9, kdy její nejvyšší hodnota dosáhla 0,364 % HDP Slovenska v roce 2010. Naopak nejnižších hodnot tohoto ukazatele bylo dosaženo v rámci Intervence 5 (0,002 % HDP Slovenska v roce 2004).

Mezi lety 2004 a 2008 došlo k nárůstu podílu výdajů na všechny intervence politiky zaměstnanosti na HDP Slovenska, s výjimkou Intervence 8, kdy došlo k jejímu poklesu (z 0,298 % na 0,107 % HDP Slovenska).

Dále pak mezi lety 2008 a 2010 lze konstatovat pokles u Intervence 1, Intervence 3 a Intervence 6, přičemž největší rozdíl je možno najít u Intervence 6, kdy její hodnota klesla z 0,053 % na 0,014 %. Naopak růst lze nalézt u Intervence 4, Intervence 5, Intervence 7, Intervence 8 a Intervence 9. Největší nárůst lze zaznamenat v rámci Intervence 8, kdy došlo k růstu o 0,134 procentního bodu.

Mezi lety 2010 a 2012 pak je možno spatřit pokles v rámci Intervence 1, Intervence 3, Intervence 6, Intervence 7 a Intervence 8, přičemž největší pokles byl zaznamenán v rámci Intervence 9 z 0,364 % na 0,179 % HDP Slovenska, tj. o 0,185 procentního bodu.

Tab. 4.20 Výdaje na politiku zaměstnanosti na Slovensku podle druhu intervencí - podíl na HDP ve vybraných letech, v %

Slovensko	2000	2004	2008	2010	2012
Intervence 1	N/A	0,093	0,110	0,100	0,066
Intervence 2	N/A	0,010	0,011	0,005	0,001
Intervence 4	N/A	0,008	0,015	0,098	0,081
Intervence 5	N/A	0,002	0,016	0,035	0,049
Intervence 6	N/A	0,034	0,053	0,014	0,009
Intervence 7	N/A	0,018	0,055	0,080	0,048
Intervence 8	N/A	0,298	0,107	0,241	0,255
Intervence 9	N/A	0,039	0,327	0,364	0,179

Zdroj: Eurostat, 2014d., vlastní úprava

4.3 Polsko

4.3.1 Poptávka na trhu práce

Z Tab. 4.21 je možno vidět, že hodnoty **celkové zaměstnanosti** osob v Polsku mezi lety 1997 a 2013 vzrostly o 339 tis. osob, tj. z 15 229 tis. v roce 1997 a 15 568 tis. v roce 2013. Zatímco nejvyšší hodnota tohoto ukazatele byla naměřena v roce 2008 (15 799 tis.), tak nejnižší hodnotu lze nalézt v roce 2004, kdy se jednalo o 13 794 tis. osob.

Tab. 4.21 Zaměstnanost podle pohlaví ve vybraných letech v Polsku, v tis.

Polsko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Zaměstnanost celková	15 229	14 526	13 794	15 799	15 473	15 591	15 568
Zaměstnanost mužů	8 496	8 003	7 565	8 718	8 566	8 651	8 641
Zaměstnanost žen	6 735	6 522	6 229	7 082	6 908	6 939	6 927

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Co se v rámci zaměstnanosti podle pohlaví týče, lze konstatovat, že se zaměstnanost mužů vyznačuje vyššími hodnotami než zaměstnanost žen. Pokud se zaměří pozornost na **zaměstnanost mužů**, je nutno říci, že mezi lety 1997 a 2013 došlo k růstu hodnot tohoto ukazatele, a to o 145 tis. osob (z hodnoty 8 496 tis. v roce 1997 na 8 641 tis. v roce 2013). Nejvyšší zaměstnanost mužů byla dosažena v roce 2008, kdy se jednalo o hodnotu 8 718 tis. Oproti tomu nejnižší zaměstnanost mužů byla naměřena v roce 2004 (7 565 tis.).

Hodnoty **zaměstnanosti žen** **vykázaly** vyššího vzrůstu než zaměstnanost mužů. Mezi lety 1997 a 2013 došlo k nárůstu o 192 tis. osob, tj. z 6 735 tis. v roce 1997 na 6 927 tis. v roce 2013. Nejnižší míru zaměstnanosti žen lze nalézt v roce 2004, kdy její hodnota činila 6 229 tis. Naopak nejvyšší hodnota (7 082 tis.) byla dosažena v roce 2008.

Data týkající **míry zaměstnanosti** Polska ve vybraných letech lze nalézt v Tab. 4.22. Mezi lety 1997 a 2013 došlo k jejímu nárůstu z 58,9 % v roce 1997 na 60,0 % v roce 2013, přičemž hodnota dosažena v roce 2013 byla nejvyšší naměřenou hodnotou v rámci sledovaných let. oproti tomu nejnižší míra zaměstnanosti byla zaznamenána v roce 2004, kdy bylo dosaženo 51,7 %.

Co se **míry zaměstnanosti mužů** týče, pak mezi lety 2000 a 2013 došlo k jejímu poklesu o 0,2 procentního bodu, tj. z hodnoty 66,8 % v roce 1997 na 66,6 % v roce 2013. Zatímco nejnižší míru zaměstnanosti mužů v rámci vybraných let lze nalézt v roce 2004 (57,2 %), tak nejvyšší hodnota byla naměřena v roce 1997 (66,8 %).

Tab. 4.22 Míra zaměstnanosti (15-64 let) podle pohlaví ve vybraných letech v Polsku, v %

Polsko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Míra zaměstnanosti celkem	58,9	55,0	51,7	59,2	58,9	59,7	60,0
Míra zaměstnanosti mužů	66,8	61,2	57,2	66,3	65,3	66,3	66,6
Míra zaměstnanosti žen	51,3	48,9	46,2	52,4	52,6	53,1	53,4

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Dle vytyčeného cíle Lisabonské strategie by měla **míra zaměstnanosti žen** vykazovat hodnotu 60 % v roce 2010. Avšak této hodnoty nebylo v žádném ze sledovaných let dosaženo (stejně jako u Slovenska). V případě Polska nelze také konstatovat, že by se této hodnotě míra zaměstnanosti žen přibližovala. Nejvyšší hodnotu míry zaměstnanosti žen lze spatřit v roce 2013, kdy její hodnota byla naměřena ve výši 53,4 %. Oproti tomu nejnižší míry zaměstnanosti žen bylo dosaženo v roce 2004, kdy její hodnota činila 46,2 %. Od roku 1997 došlo k nárůstu hodnoty míry zaměstnanosti z 51,3 % na 53,4 % v roce 2013, tj. rozdíl 2,1 procentního bodu.

Hodnoty míry zaměstnanosti podle věkových kategorií v Polsku ve vybraných letech je možno vidět v Tab. 4.23. Míry zaměstnanosti osob ve věku **15-24 let** mezi roky 1997 a 2013 poklesla o 4,7 procentního bodu (z 28,9 % v roce 1997 na 24,2 % v roce 2013). V roce 2013 však nebyla hodnota míry zaměstnanosti nejnižší naměřenou hodnotou ze sledovaných let, ale již rok 2004, kdy míra zaměstnanosti této věkové kategorie činila 21,7 %.

Pro věkovou skupinu **25-54 let** došlo mezi roky 1997 a 2013 k růstu z 74,7 % v roce 1997 na 77,0 % v roce 2013, tj. růst o 2,3 procentního bodu. V roce 2008 lze vyzorovat nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele, a to 77,5 %. Naopak nejnižší hodnotu ze sledovaných let lze nalézt v roce 2004, kdy byla naměřena hodnota 68,2 %.

Tab. 4.23 Míra zaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v Polsku, v %

Polsko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
15-24 let	28,9	24,5	21,7	27,3	26,4	24,7	24,2
25-54 let	74,7	70,9	68,2	77,5	77,2	77,2	77,0
55-64 let	33,9	28,4	26,2	31,6	34,1	38,7	40,6

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

V rámci věkové kategorie **55-64 let** je nutno říci, že míra zaměstnanosti této skupiny zaznamenala největší úspěch, a to zejména proto, že mezi lety 1997 a 2013 došlo

k největšímu nárůstu míry zaměstnanosti ze všech věkových skupin, a to z 33,9 % v roce 1997 na 40,6 % v roce 2013. Jde tedy o rozdíl 6,7 procentního bodu.

Podíl zaměstnanosti na celkové zaměstnanosti podle sektorů národního hospodářství v Polsku ve vybraných letech je možno vidět v Tab. 4.24. Z těchto údajů lze říci, že převažující část osob v Polsku je zaměstnaná v sektoru **služeb**, a to v rámci všech sledovaných let. Mezi lety 1997 a 2013 došlo v rámci tohoto ukazatele k nárůstu z hodnoty 43,7 % v roce 1997 na 57,8 % v roce 2013, tj. o 14,1 procentního bodu. Rok 2013 představoval rok, kdy byla naměřena nejvyšší hodnota tohoto ukazatele, a to ve výši 57,8 %. Oproti tomu nejnižší procento vykazoval rok 1997, kdy se jednalo o hodnotu 43,7 %.

Na druhou stranu je však nejméně osob zaměstnaných osob v sektoru **zemědělství**. Mezi roky 1997 a 2013 došlo k poklesu hodnoty tohoto ukazatele o 15,2 procentního bodu, kdy v roce 1997 činil tento ukazatel 27,2 % (nejvyšší naměřená hodnota v rámci sledovaných let) a v roce 2013 12,0 % (nejnižší dosažená hodnota v rámci vybraných let).

Tab. 4.24 Osoby zaměstnané podle sektorů národního hospodářství na celkové zaměstnanosti ve vybraných letech v Polsku, v %

Polsko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Zemědělství	27,2	20,2	17,9	14,0	13,0	12,6	12,0
Průmysl	29,0	29,0	29,1	31,8	30,1	30,2	30,3
Služby	43,7	50,8	53,0	54,3	56,9	57,3	57,8

Zdroj: Eurostat, 2014b., vlastní úprava

Co se sekundárního sektoru **průmysl** týče, došlo mezi lety 1997 a 2013 k nárůstu osob zaměstnaných v tomto sektoru o 1,3 procentního bodu (z 29,0 % v roce 1997 na 30,3 % v roce 2013), přičemž nejnižší hodnota byla vykázána v letech 1997 a 2000 (29,0 %). Oproti tomu nejvyšší hodnotu lze nalézt v roce 2008, kdy tento podíl činil 31,8 %.

Ukazatele charakterizující **flexibilitu trhu práce** lze vystopovat v Tab. 4.25 v Polsku za vybraná léta. Z tabulky je patrné, že **podíl OSVČ na celkové zaměstnanosti osob** dosahoval v rámci sledovaných let vyšších hodnot než podíl částečných úvazků a než podíl úvazků na dobu určitou. Přičemž toto neplatí pro podíl úvazků na dobu určitou v letech 2008, 2010, 2012 a 2013, kdy tento podíl vykazoval vyšší hodnoty než podíl OSVČ.

V rámci podílu OSVČ došlo během let 1997 a 2013 k jejímu poklesu, a to z hodnoty 28,4 % v roce 1997 na hodnotu 21,8 % v roce 2013 (tj. pokles o 6,6 procentního bodu),

přičemž tyto roky představovaly roky s nejvyššími a nejnižšími naměřenými hodnotami v rámci vybraných let.

Tab. 4.25 Podíl vybraných ukazatelů flexibility trhu práce na celkové zaměstnanosti v Polsku, v %

Polsko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Podíl částečných úvazků	10,6	10,5	10,8	8,5	8,4	7,9	7,8
Podíl úvazků na dobu určitou	4,8	5,8	22,7	27,0	27,3	26,9	26,9
Podíl OSVČ	28,4	27,4	26,8	22,8	22,7	22,1	21,8

Zdroj: Eurostat, 2014e., vlastní úprava

Co se **podílu částečných úvazků na celkové zaměstnanosti** týče, tak lze z dat v Tab. 4.5 konstatovat pokles tohoto ukazatele z 10,6 % v roce 1997 na 7,8 % v roce 2013 (tj. o 2,8 procentního bodu). Zatímco v roce 2013 byla naměřena nejnižší hodnota tohoto ukazatele (7,8 %), tak nejvyšší hodnota byla zaznamenána v roce 2004 (10,8 %).

O 22,1 procentního bodu byl zaznamenán nárůst hodnoty ukazatele **podíl úvazků na dobu určitou**, kdy v roce 1997 byla naměřena hodnota 4,8 % a v roce 2013 26,9 %. Naměřená hodnota v roce 2013 však nebyla nejvyšší z těchto sledovaných let, ale již v roce 2010 bylo naměřeno hodnoty 27,3 %. Naopak nejnižší podíl úvazků na dobu určitou lze nalézt v roce 1997, kdy se jednalo o hodnotu 4,8 %.

4.3.2 Nabídka na trhu práce

Jak je možno vidět v Tab. 4.26, **míra nezaměstnanosti** osob v Polsku vykazovala kolísavý charakter v rámci vybraných let. Od roku 1997 do roku 2004 lze pozorovat nárůst hodnoty tohoto ukazatele, přičemž mezi lety 1997 a 2000 došlo k nárůstu tohoto indikátoru z 10,9 % v roce 1997 na 16,1 % v roce 2000 a pak mezi od roku 2000 (16,1 %) na 19,1 % v roce 2004. Poté, do roku 2008 došlo k prudkému poklesu míry nezaměstnanosti o 12 procentních bodů na hodnotu 7,1 %. V následujících letech lze pozorovat opět růst hodnoty tohoto ukazatele, kdy v roce 2013 bylo dosaženo 10,3 %.

Tab. 4.26 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví ve vybraných letech v Polsku, v %

Polsko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Míra nezaměstnanosti	10,9	16,1	19,1	7,1	9,7	10,1	10,3
Míra nezaměstnanosti mužů	9,1	14,4	19,3	6,4	9,4	9,4	9,7
Míra nezaměstnanosti žen	13,0	18,2	20,1	7,9	10,0	10,9	11,1

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

Podobným vývojem jako míra nezaměstnanosti se také pohybovaly míry nezaměstnanosti podle pohlaví, kdy v rámci míry **nezaměstnanosti mužů** se hodnota v průběhu let změnila z 9,1 % v roce 1997 na 9,7 % v roce 2013. K největšímu poklesu také došlo mezi lety 2004 a 2008, kdy se hodnota ukazatele změnila z 19,3 % v roce 2004 na 6,4 % v roce 2008 (tj. rozdíl o 12,9 procentního bodu). Naopak mezi roky 1997 a 2000 došlo k jejímu nejvyššímu nárůstu, a to z hodnoty 9,1 % na 14,4 v roce 2000 (tzn. nárůst o 5,3 procentního bodu).

Co se **míry nezaměstnanosti žen** týče, mezi roky 1997 a 2013 došlo k poklesu její hodnoty z 13,0 % na 11,1 % (tj. o 1,9 procentního bodu). Nejvyšší nárůst lze pozorovat mezi lety 1997 (13,0 %) a 2000 (18,2 %), kdy se jednalo o rozdíl 5,2 procentního bodu. Oproti tomu největší pokles byl zaznamenán mezi lety 2004 a 2008, kdy se její hodnota dostala z 20,1 % v roce 2000 na 7,9 % v roce 2004 (tzn. pokles o 12,2 procentního bodu).

Tab. 4.27 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve vybraných letech v Polsku, v %

Polsko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Míra dlouhodobé nezaměstnanosti	5,0	7,4	10,3	2,4	3,0	4,1	4,4

Zdroj: Eurostat, 2014c., vlastní úprava

Údaje za ukazatel **míra dlouhodobé nezaměstnanosti** v Polsku ve vybraných letech lze nalézt v Tab. 4.27. Z dat lze vypočítat, že v průběhu let došlo k poklesu hodnoty tohoto indikátoru, a to z 5,0 % v roce 1997 na 4,4 % v roce 2013, tj. o 0,7 procentního bodu. Rok 2000 však neznamenal nejvyšší naměřenou hodnotu v rámci tohoto ukazatele ve vybraných letech, ale byl to rok 2004, kdy byla naměřena hodnota 10,3 %. Oproti tomu nejnižší hodnotu ze všech vybraných let lze nalézt v roce 2008, kdy míra dlouhodobé nezaměstnanosti v Polsku činila 2,4 %. Mezi těmito lety lze pozorovat největší rozdíl v rámci vybraných let a to o 7,9 procentního bodu.

V Tab. 4.28 lze nalézt hodnoty pro **míru nezaměstnanosti** v Polsku **dle věkových skupin**. Podle údajů z tabulky lze konstatovat, že nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti vykazuje věková skupina **15-24 let**. Od roku 1997 do roku 2013 je možno pozorovat nárůst hodnoty tohoto indikátoru ze 22,8 % v roce 1997 na 27,3 % v roce 2013. Mezi lety 1997 a 2000 došlo k nejvyššímu nárůstu hodnoty tohoto ukazatele z 22,8 % v roce 1997 na 35,7 % v roce 2000, tj. rozdíl o 12,9 procentního bodu. Naopak jeho nejvyšší pokles byl zaznamenán mezi lety 2004 a 2008, kdy míra nezaměstnanosti ve věku 15-24 let v roce 2004 činila 40,1 % a v roce 2008 17,3 % (rozdíl 22,8 procentního bodu).

Tab. 4.28 Míra nezaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v Polsku, v %

Polsko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
15-24 let	22,8	35,7	40,1	17,3	23,7	26,5	27,3
25-54 let	10,1	14,2	16,8	6,1	8,3	8,8	9,0
55-64 let	5,3	9,7	10,7	5,3	7,1	7,4	7,7

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

Oproti tomu nejnížší míry nezaměstnanosti lze nalézt u věkové skupiny **55-64 let**. Mezi lety 1997 a 2013 došlo k nárůstu hodnoty z 5,3 % v roce 1997 na 7,7 % v roce 2013, tj. o 2,4 procentního bodu. Nejvyšší hodnota míry nezaměstnanosti v této věkové skupině byla naměřena v roce 2004, kdy její hodnota činila 10,7 %.

Opačný průběh vývoje mezi lety 1997 a 2013 lze vysledovat u míry nezaměstnanosti u osob ve věku **25-54 let**. Došlo totiž k poklesu tohoto ukazatele z 10,1 % v roce 1997 na hodnotu 9,0 % v roce 2013 (tj. pokles o 0,9 procentního bodu). Zatímco nejvyšší hodnotu tento ukazatel vykazoval v roce 2004 (16,8 %), tak nejnížší hodnota byla naměřena v roce 2008 (6,1 %).

4.3.3 Politika zaměstnanosti

Údaje podílu výdajů na politiku zaměstnanosti na HDP Polska ve vybraných letech je možno vidět v Tab. 4.29. Avšak v rámci vybraných let byla pro Polsko dostupná pouze data za roky 2008 a 2010.

Jak je patrné z dat, tak **na politiku zaměstnanosti bylo alokováno 0,905 % HDP Polska v roce 2008 a 1,036 % HDP Polska v roce 2010**. Došlo tedy k růstu mezi těmito lety o 0,131 procentního bodu.

Co se rozdělení na aktivní a pasivní politiku zaměstnanosti týče, tak lze vidět, že **výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti** byly v průběhu sledovaných let vyšší než výdaje **na pasivní politiku zaměstnanosti**. V rámci APZ došlo k nárůstu hodnoty tohoto ukazatele z 0,556 % HDP na 0,694 % HDP Polska (tj. rozdíl o 0,138 procentního bodu). Oproti tomu co se PPZ týče, tak lze zpozorovat nepatrný pokles, a to z 0,349 % HDP Polska na 0,342 HDP (tzn. pokles o 0,007 procentního bodu).

Tab. 4.29 Výdaje na politiku zaměstnanosti v Polsku - podíl na HDP ve vybraných letech, v %

Polsko	1997	2000	2004	2008	2010	2012
Výdaje na PZ celkově	N/A	N/A	N/A	0,905	1,036	N/A
Výdaje na APZ	N/A	N/A	N/A	0,556	0,694	N/A
Výdaje na PPZ	N/A	N/A	N/A	0,349	0,342	N/A

Zdroj: Eurostat, 2014d., vlastní úprava

V Tab. 4.30 je možno vidět **výdaje na politiku zaměstnanosti podle druhu intervencí** na HDP Polska ve vybraných letech. Avšak v rámci vybraných let byla pro Polsko opět dostupná data pouze za roky 2008 a 2010.

Jak lze vypožorovat z údajů v tabulce, je nutno říci, že největší objem výdajů na politiku zaměstnanosti tvoří Intervence 5, kdy její hodnota dosáhla 0,207 % HDP v roce 2008 a 0,214 % HDP v roce 2010. Naopak nejnižších hodnot tohoto ukazatele bylo dosaženo v rámci Intervence 6 (0,022 % HDP v roce 2008 a 0,037 % HDP v roce 2010).

Mezi lety 2004 a 2008 došlo v rámci rozdělení výdajů podle druhu intervencí k nárůstu u většiny intervencí, tedy kromě Intervence 2 a Intervence 9, kdy došlo k jejich poklesu. Největší pokles lze zpozorovat v rámci Intervence 9, kdy se změnila hodnota podílu na HDP z 0,205 % na 0,113 %. Naopak největší nárůst lze nalézt v rámci Intervence 4, kdy se jednalo o rozdíl 0,157 procentního bodu (z hodnoty 0,057 % v roce 2008 na 0,214 % v roce 2010).

Tab. 4.30 Výdaje na politiku zaměstnanosti v Polsku podle druhu intervencí - podíl na HDP ve vybraných letech, v %

Polsko	2000	2004	2008	2010	2012
Intervence 1	N/A	N/A	0,088	0,092	N/A
Intervence 2	N/A	N/A	0,123	0,036	N/A
Intervence 4	N/A	N/A	0,057	0,214	N/A
Intervence 5	N/A	N/A	0,207	0,214	N/A
Intervence 6	N/A	N/A	0,022	0,037	N/A
Intervence 7	N/A	N/A	0,059	0,100	N/A
Intervence 8	N/A	N/A	0,144	0,229	N/A
Intervence 9	N/A	N/A	0,205	0,113	N/A

Zdroj: Eurostat, 2014d., vlastní úprava

4.4 Německo

4.4.1 Poptávka na trhu práce

Jak je patrné z údajů v Tab. 4.31, **celková zaměstnanost** osob v Německu mezi lety 1997 a 2013 vzrostla, a to z hodnoty 35 647 tis. v roce 1997 na 39 531 tis. osob v roce 2013. Jednalo se o nárůst v objemu 3 884 tis. osob. Oba tyto roky představovaly nejvyšší a nejnižší zaměstnanost osob v Německu v rámci vybraných let.

Tab. 4.31 Zaměstnanost podle pohlaví ve vybraných letech v Německu, v tis.

Německo	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Zaměstnanost celková	35 647	36 466	35 841	38 542	38 738	39 127	39 531
Zaměstnanost mužů	20 185	20 468	19 723	21 033	20 892	21 019	21 143
Zaměstnanost žen	15 179	15 998	16 118	17 509	17 846	18 108	18 389

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Co se v rámci zaměstnanosti podle pohlaví týče, lze konstatovat, že **zaměstnanost mužů** dosahovala ve vybraných letech vyšších hodnot než zaměstnanost žen. Co se zaměstnanosti mužů týče, je nutno říci, že v rámci sledovaných let došlo k nárůstu, a to o 958 tis. osob (z hodnoty 20 185 tis. v roce 1997 na 21 143 tis. osob v roce 2013), přičemž rok 2013 představoval nejvyšší naměřenou hodnotu. Oproti tomu nejnižší zaměstnanost mužů byla naměřena v roce 2004 (19 723 tis. osob).

Hodnoty **zaměstnanosti žen** dosáhly vyššího nárůstu než zaměstnanost mužů. Mezi lety 1997 a 2013 došlo k nárůstu o 4 210 tis. osob, tj. z 15 179 tis. osob v roce 1997 na 18 389 tis. osob v roce 2013. Tato sledovaná léta představovala nejvyšší a nejnižší naměřené hodnoty.

Míra zaměstnanosti Německa v rámci ve vybraných letech je charakterizována v Tab. 4.32. Mezi lety 1997 a 2013 došlo k jejímu nárůstu (o 9,8 procentního bodu) z 63,7 % v roce 1997 na 73,5 % v roce 2013, přičemž hodnoty dosažené v těchto letech představují nejvyšší a nejnižší naměřené hodnoty v rámci sledovaných let. Po celou dobu mezi sledovanými lety docházelo k nárůstu hodnoty tohoto ukazatele, výjimku však tvoří roky 2000 a 2004, kdy mezi těmito lety došlo k poklesu z 65,6 % na 65,0 % (tj. o 0,5 procentního bodu).

Co se **míry zaměstnanosti mužů** týče, je třeba konstatovat podobný průběh jako u celkové míry zaměstnanosti. Mezi všemi sledovanými lety docházelo k nárůstu hodnoty tohoto indikátoru, výjimku však opět tvoří roky 2000 a 2004, kdy došlo opět k poklesu, a to z 72,9 %

na 70,8 %. Mezi lety 1997 a 2013 došlo tedy k celkovému nárůstu z 71,9 % na 78,0 %, tj. o 6,1 procentního bodu.

Tab. 4.32 Míra zaměstnanosti (15-64 let) podle pohlaví ve vybraných letech v Německu, v %

Německo	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Míra zaměstnanosti celkem	63,7	65,6	65,0	70,1	71,1	73,0	73,5
Míra zaměstnanosti mužů	71,9	72,9	70,8	75,8	76,0	77,9	78,0
Míra zaměstnanosti žen	55,3	58,1	59,2	64,3	66,1	58,1	69,0

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Dle vytyčeného cíle Lisabonské strategie by měla **míra zaměstnanosti žen** vykazovat hodnotu 60 % v roce 2010. V případě Německa je možno říci, že tato hodnota byla nejen dosažena, ale také značně překročena, a to v letech 2008 (64,3 %), 2010 (66,1 %) a 2013 (69,0 %). Oproti tomu nejnižší hodnotu tohoto ukazatele lze nalézt v roce 1997, kdy tato hodnota činila 55,3 %. Od roku 1997 došlo k nárůstu hodnoty míry zaměstnanosti z 55,3 % na 69,0 % v roce 2013, tj. rozdíl 13,7 procentního bodu.

Údaje za míru zaměstnanosti **podle věku** ve vybraných letech Německa je možno vidět v Tab. 4.33. Jak lze vypožorovat z dané tabulky, hodnoty míry zaměstnanosti osob ve věku **15-24 let** v průběhu vybraných vzrostly o 2,3 procentního bodu, a to z 44,6 % v roce 1997 na 46,9 % v roce 2013. Největší rozdíl lze nalézt mezi lety 2000 a 2004, kdy došlo k poklesu míry zaměstnanosti osob v rámci dané věkové skupiny z 47,2 % na 41,9 % (tj. o 5,3 procentního bodu). Nejnižší hodnotu tohoto ukazatele je možno spatřit v roce 2004, kdy tato hodnota činila 41,9 %, oproti tomu nejvyšší hodnotu lze nalézt v roce 2000 (47,2 %).

Pro věkovou skupinu **25-54 let** lze také konstatovat nárůst míry zaměstnanosti, avšak vyšší, a to o 6,8 procentního bodu, z 76,6 % v roce 1997 na 83,4 % v roce 2013. Nejvyšší a nejnižší hodnoty v rámci tohoto ukazatele je možno spatřit právě v těchto letech (1997 a 2013).

Tab. 4.33 Míra zaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v Německu, v %

Německo	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
15-24 let	44,6	47,2	41,9	46,6	46,2	46,6	46,9
25-54 let	76,6	79,3	78,1	80,9	81,5	83,3	83,4
55-64 let	38,1	37,6	41,8	53,7	57,7	61,6	63,6

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Stejně jako v předchozích státech (ČR, Slovensko a Polsko) došlo i v Německu k největšímu nárůstu míry zaměstnanosti osob v věkové kategorii **55-64 let**. V případě Německa se jedná

o nárůst 25,5 procentního bodu - z hodnoty 38,1 % v roce 1997 na 63,6 % v roce 2013. Nejvyšší míru zaměstnanosti osob v této věkové kategorii lze nalézt v již zmíněném roce 2013, avšak nejnižší hodnota byla naměřena v roce 2000, kdy tato hodnota činila 37,6 %.

Jak je patrné z tab. 4.34, nejvíce zaměstnaných osob lze nalézt v **sektoru služeb**. Mezi lety 1997 a 2013 došlo k vzrůstu hodnoty tohoto indikátoru z 66,5 % v roce 1997 na 73,8 % v roce 2013, což znamená rozdíl 7,3 procentního bodu. zatímco nejvyšší neměřenou hodnotu lze nalézt v roce 2010, kdy její hodnota činila 73,9 %. Oproti tomu nejnižší podíl zaměstnaných osob v sektoru služeb lze nalézt v roce 1997 (66,5 %).

Na druhou stranu je však nejméně osob zaměstnaných osob v sektoru **zemědělství**. Mezi roky 1997 a 2013 došlo k poklesu hodnoty tohoto ukazatele o 1 procentní bod, kdy v roce 1997 činil tento ukazatel 2,5 % (nejvyšší naměřená hodnota v rámci sledovaných let) a v roce 2013 1,5 % (nejnižší dosažená hodnota v rámci vybraných let).

Tab. 4.34 Osoby zaměstnané podle sektorů národního hospodářství na celkové zaměstnanosti ve vybraných letech v Německu, v %

Německo	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Zemědělství	2,5	1,9	1,8	1,6	1,6	1,6	1,5
Průmysl	31,0	28,5	26,2	25,3	24,5	24,7	24,7
Služby	66,5	69,6	72,0	73,1	73,9	73,7	73,8

Zdroj: Eurostat, 2014b., vlastní úprava

Co se **průmyslu** týče, došlo mezi lety 1997 a 2013 k poklesu osob zaměstnaných v tomto sektoru o 6,3 procentního bodu (z 31,0 % v roce 1997 na 24,7 % v roce 2013), přičemž nejnižší hodnota byla dosažena v roce 2010 (24,5 %). Oproti tomu nejvyšší hodnotu lze nalézt v roce 1997, kdy tento podíl činil 31,0 %.

Podíl vybraných ukazatelů **flexibility trhu práce** na celkové zaměstnanosti lze nalézt v Tab. 4.35. Jak je z údajů v dat v tabulce možno vidět, nejnižší **podíl na celkové zaměstnanosti tvoří OSVČ** v rámci všech sledovaných let. Mezi lety 1997 a 2013 došlo k nárůstu o pouhého 0,1 procentního bodu (z 10,4 % na 10,5 %), avšak mezi ostatními lety lze nalézt značnější výkyvy. Nejvyšší je možno vysledovat mezi lety 2000 a 2004, kdy došlo k nárůstu tohoto podílu na celkové zaměstnanosti z 10,0 % na 10,8 % (tj. o 0,8 procentního bodu).

Oproti tomu nejvyšších hodnot dosahuje **podíl částečných úvazků na celkové zaměstnanosti**, kdy jeho nejvyšší hodnota byla naměřena v roce 2013 (27,7 %). V průběhu

let došlo k nárůstu z 17,6 % v roce 1997 na 27,7 % v roce 2013 (rozdíl o 10,6 procentního bodu). Naopak jeho nejnižší hodnota činila v již zmíněném roce 1997.

Tab. 4.35 Podíl vybraných ukazatelů flexibility trhu práce na celkové zaměstnanosti v Německu, v %

Německo	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Podíl částečných úvazků	17,6	19,4	22,3	25,9	26,2	26,8	27,7
Podíl úvazků na dobu určitou	11,8	12,7	12,4	14,7	14,7	13,7	13,3
Podíl OSVČ	10,4	10,0	10,8	11,0	10,9	10,8	10,5

Zdroj: Eurostat, 2014e., vlastní úprava

Co se **podílu úvazků na dobu určitou** týče, je nutno konstatovat opět nárůst podílu tohoto typu úvazku na celkové zaměstnanosti Německa. Mezi lety 1997 a 2013 došlo k jeho nárůstu z 11,8 % na 13,3 %, a to o 1,5 procentního bodu. Nejvyšších hodnot bylo dosaženo v letech 2008 a 2010, kdy tento podíl dosahoval 14,7 %.

4.4.2 Nabídka na trhu práce

Hodnoty **míry nezaměstnanosti** je možno vidět v Tab. 4.36. Jak je patrné z následující tabulky, lze konstatovat, že mezi lety 1997 a 2013 došlo k poklesu míry nezaměstnanosti z 9,6 % v roce 1997 na 5,2 % v roce 2013 (rozdíl 4,4 procentního bodu). Zatímco nejvyšší míru nezaměstnanosti v rámci vybraných let lze pozorovat v roce 2004 v hodnotě 10,4 %, pak nejnižší míru nezaměstnanosti v Německu vykazoval již zmíněný rok 2013 (5,2 %).

Tab. 4.36 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví ve vybraných letech v Německu, v %

Německo	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Míra nezaměstnanosti	9,6	7,9	10,4	7,4	7,0	5,4	5,2
Míra nezaměstnanosti mužů	9,0	7,7	10,6	7,3	7,4	5,6	5,5
Míra nezaměstnanosti žen	10,5	8,3	10,1	7,6	6,5	5,2	4,9

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

V průběhu let došlo k poklesu **míry nezaměstnanosti mužů** z 9,0 % v roce 1997 na 5,5 % v roce 2013 (nárůst o 3,5 procentního bodu). Nejvyšší míra nezaměstnanosti mužů v rámci vybraných let byla zaznamenána v roce 2004, kdy hodnota tohoto ukazatele činila 10,6 %. Oproti tomu nejnižší míru nezaměstnanosti mužů lze však nalézt v roce 2013, kdy míra nezaměstnanosti mužů vykazovala hodnotu 5,5 %. Mezi jednotlivými sledovanými lety lze pozorovat pokles této hodnoty, avšak výjimku tvoří rok 2004, kdy oproti roku 2000 byl zaznamenán růst, a to z 7,7 % na 10,6 % (2,9 procentního bodu). Nejvyšší pokles byl

zaznamenán od roku 2004 (10,6 %) do roku 2008 (7,3 %), kdy se jednalo o rozdíl 3,3 procentního bodu.

Co se **míry nezaměstnanosti žen** týče, mezi roky 1997 a 2013 došlo také k poklesu její hodnoty, a to z 10,5 % na 4,9 % (tj. o 5,6 procentního bodu). Nárůst lze pozorovat pouze mezi lety 2000 (8,3 %) a 2004 (10,1 %), kdy se jednalo o rozdíl 1,8 procentního bodu. Po zbytek období mezi jednotlivými sledovanými lety docházelo k poklesu hodnoty tohoto ukazatele. Však největší pokles byl zaznamenán mezi lety 2004 a 2008, kdy se hodnota míry nezaměstnanosti žen dostala z 10,1 % v roce 2004 na 7,6 % v roce 2008 (tzn. pokles o 2,5 procentního bodu).

Údaje za **ukazatel míra dlouhodobé nezaměstnanosti** v Německu ve vybraných letech lze nalézt v Tab. 4.37. Z dat lze vypočítat, že v průběhu let došlo k poklesu hodnoty tohoto indikátoru, a to z 4,8 % v roce 1997 na 2,3 % v roce 2013, tj. o 2,5 procentního bodu. Rok 1997 však neznamenal nejvyšší naměřenou hodnotu v rámci tohoto ukazatele ve vybraných letech, ale byl to rok 2004, kdy byla naměřena hodnota 5,8 %. Pouze mezi lety 2000 a 2004 došlo k růstu míry dlouhodobé nezaměstnanosti, mezi ostatními sledovanými lety je zřejmý její pokles.

Tab. 4.37 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve vybraných letech v Německu, v %

Německo	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Míra dlouhodobé nezaměstnanosti	4,8	4,1	5,8	3,9	3,3	2,4	2,3

Zdroj: Eurostat, 2014c., vlastní úprava

V Tab. 4.38 lze nalézt hodnoty pro **míru nezaměstnanosti** v Německu **dle věkových kategorií**. Dle těchto dat je nutno říci, že od roku 1997 do roku 2013 je možno pozorovat pokles hodnoty míry nezaměstnanosti věkové skupiny **15-24 let** z 10,7 % v roce 1997 na 7,8 % v roce 2013. Pouze mezi lety 2000 a 2004 došlo nárůstu hodnoty tohoto ukazatele, a to z 8,5 % v roce 2000 na 13,0 % v roce 2004, tj. rozdíl o 4,5 procentního bodu. Oproti těmto letům byl v rámci ostatních sledovaných let zaznamenán pokles hodnoty tohoto indikátoru. Jeho nejvyšší pokles lze nalézt mezi lety 2004 a 2008, kdy míra nezaměstnanosti ve věku 15-24 let v roce 2004 činila 13,0 % a v roce 2008 10,6 % (tzn. rozdíl 2,4 procentního bodu).

Co se věkové kategorie **25-54 let** týče, mezi lety 1997 a 2013 došlo opět k poklesu hodnoty z 8,9 % v roce 1997 na 4,9 % v roce 2013, tj. o 4 procentní body. Nejvyšší hodnota míry

nezaměstnanosti v této věkové skupině byla naměřena v roce 2004, kdy její hodnota činila 10,2 %.

Tab. 4.38 Míra nezaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v Německu, v %

Německo	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
15-24 let	10,7	8,5	13,0	10,6	9,9	8,0	7,8
25-54 let	8,9	7,1	10,2	7,0	6,6	5,0	4,9
55-64 let	15,2	12,7	12,8	8,5	7,7	5,9	5,7

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

Stejný průběh vývoje označit vývoj u věkové skupiny **55-64 let**, avšak s odlišnými hodnotami. Mezi lety 1997 a 2013 lze vysledovat poklesu z 15,2 % v roce 1997 na hodnotu 5,7 % v roce 2013 (tj. pokles o 9,5 procentního bodu).

4.4.3 Politika zaměstnanosti

Údaje **podílu výdajů na politiku zaměstnanosti na HDP** Německa ve vybraných letech je možno spatřit v Tab. 4.39. Jak je patrné z těchto dat, na politiku zaměstnanosti Německa bylo nejvíce vyčleněno v roce 2004, kdy se jednalo o hodnotu 3,418 % HDP. Podobně na tom byl rok 2000 s hodnotou tohoto indikátoru 3,143 % HDP Německa. V ostatních sledovaných letech lze ale vypožorovat značně nižší podíl výdajů na PZ HDP této země, kdy v roce 2012 dosáhl jeho nejnižší hodnoty - 1,674 % HDP.

Co se rozdělení na aktivní a pasivní politiku zaměstnanosti týče, je nutno říci, že na pasivní politiku zaměstnanosti Německa bylo alokováno více prostředků než na aktivní politiku zaměstnanosti. Nejvyšší hodnotu v rámci **výdajů na PPZ** lze nalézt v roce 2004, kdy její hodnota činila 2,33 % HDP Německa. Naopak nejmenší procento bylo vyčleněno v roce 2012, kdy se jednalo o hodnotu 0,980 % HDP Německa. Stejně tomu bylo i v rámci **aktivní politiky zaměstnanosti**, kdy nejvyšší hodnota byla v roce 2004 - 1,085 % HDP a nejnižší hodnota v roce 2012 - 0,694 % HDP Slovenska.

Tab. 4.39 Výdaje na politiku zaměstnanosti v Německu - podíl na HDP ve vybraných letech, v %

Německo	1997	2000	2004	2008	2010	2012
Výdaje na PZ celkově	N/A	3,143	3,418	1,925	2,271	1,674
Výdaje na APZ	N/A	1,240	1,085	0,830	0,946	0,694
Výdaje na PPZ	N/A	1,903	2,333	1,095	1,325	0,980

Zdroj: Eurostat, 2014d., vlastní úprava

V Tab. 4.40 lze vidět výdaje na **politiku zaměstnanosti podle druhu intervencí** Německa (podílem na HDP) ve vybraných letech. Je možno konstatovat, že největší objem výdajů na politiku zaměstnanosti tvoří Intervence 8, kdy největší podíl byl naměřen v roce 2004 (2,289 % HDP Německa). Naopak nejnižší hodnoty byly vykázány v rámci Intervence 9 v roce 2000 (0,013 % HDP Německa).

Tab. 4.40 Výdaje na politiku zaměstnanosti v Německu podle druhu intervencí - podíl na HDP ve vybraných letech, v %

Německo	2000	2004	2008	2010	2012
Intervence 1	0,203	0,228	0,316	0,386	0,342
Intervence 2	0,525	0,388	0,271	0,305	0,224
Intervence 4	0,085	0,083	0,075	0,095	0,033
Intervence 5	0,127	0,145	0,033	0,034	0,029
Intervence 6	0,261	0,110	0,066	0,048	0,032
Intervence 7	0,039	0,131	0,068	0,078	0,035
Intervence 8	1,890	2,289	1,040	1,271	0,931
Intervence 9	0,013	0,045	0,055	0,054	0,049

Zdroj: Eurostat, 2014d., vlastní úprava

Co se změn hodnot v rámci všech druhů intervencí týče, je nutno říci, že mezi všemi sledovanými lety docházelo v průběhu ke značným výkyvům. Až mezi lety 2010 a 2012 je charakteristický pokles hodnot v rámci všech druhů intervencí. Mezi těmito lety byl naměřen největší pokles hodnoty v rámci Intervence 8, a to z hodnoty 1,271 % HDP Německa v roce 2010 na 0,931 % HDP této země (tj. rozdíl 0,34 procentního bodu).

4.5 Rakousko

4.5.1 Poptávka na trhu práce

Jak je patrné z údajů v Tab. 4.41, **celková zaměstnanost** osob v Rakousku mezi lety 1997 a 2013 vzrostla, a to z hodnoty 3 647 tis. v roce 1997 na 4 175 tis. osob v roce 2013. Jednalo se o nárůst v objemu 528 tis. osob. Zatímco rok 1997 představoval nejnižší zaměstnanost v Rakousku, rok 2013 však nelze označit za rok s nejvyšší zaměstnaností. Toho totiž bylo dosaženo v roce 2012 (4 184 tis. osob).

Co se v rámci zaměstnanosti podle pohlaví týče, lze konstatovat, že zaměstnanost mužů dosahovala ve vybraných letech vyšších hodnot než zaměstnanost žen. Co se **zaměstnanosti mužů** týče, je nutno říci, že v rámci sledovaných let došlo k nárůstu, a to o 155 tis. osob (z hodnoty 2 069 tis. v roce 1997 na 2 224 tis. osob v roce 2013. Nejvyšší hodnotu lze nalézt

v roce 2012, kdy bylo dosaženo 2 240 tis. zaměstnaných mužů. Oproti tomu nejnižší zaměstnanost mužů byla naměřena v roce 2004 (2 062 tis. osob).

Hodnoty **zaměstnanosti žen** dosáhly vyššího nárůstu než zaměstnanost mužů. Mezi lety 1997 a 2013 došlo k nárůstu o 373 tis. žen, tj. z 1 578 tis. osob v roce 1997 na 1 951 tis. osob v roce 2013. Tato sledovaná léta představovala nejvyšší a nejnižší naměřené hodnoty.

Tab. 4.41 Zaměstnanost podle pohlaví ve vybraných letech v Rakousku, v tis.

Rakousko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Zaměstnanost celková	3 647	3 711	3 744	4 089	4 096	4 184	4 175
Zaměstnanost mužů	2 069	2 089	2 062	2 222	2 197	2 240	2 224
Zaměstnanost žen	1 578	1 621	1 682	1 868	1 899	1 943	1 951

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Míra zaměstnanosti Rakouska ve vybraných letech je charakterizována daty v Tab. 4.42. Mezi lety 1997 a 2013 došlo k jejímu nárůstu (o 4,5 procentního bodu) z 67,8 % v roce 1997 na 72,3 % v roce 2013, přičemž hodnoty dosažené v těchto letech představují nejvyšší a nejnižší naměřené hodnoty v rámci sledovaných let. Mezi jednotlivými vybranými lety docházelo střídavě k nárůstu a poklesu hodnot míry zaměstnanosti Rakouska. Největší nárůst lze vyzorovat mezi lety 2004 a 2008, kdy se hodnota zvýšila o 4,3 procentního bodu (z 67,8 % v roce 2004 na 72,1 % v roce 2008). Oproti tomu nejvyšší pokles mezi lety 2000 a 2004 z 68,5 % na 67,8 % (tj. o 0,7 procentního bodu).

Tab. 4.42 Míra zaměstnanosti (15-64 let) podle pohlaví ve vybraných letech v Rakousku, v %

Rakousko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Míra zaměstnanosti celkem	67,8	68,5	67,8	72,1	71,7	72,5	72,3
Míra zaměstnanosti mužů	77,1	77,3	74,9	78,5	77,1	77,8	77,1
Míra zaměstnanosti žen	58,6	59,6	60,7	65,8	66,4	67,3	67,6

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Co se **míry zaměstnanosti mužů** týče, je třeba konstatovat podobný průběh jako u celkové míry zaměstnanosti (střídání nárůstu a poklesu hodnoty míry zaměstnanosti). Největší nárůst hodnoty lze nalézt mezi lety 2004 a 2008, a to ve výši 3,6 procentního bodu (z 74,9 % na 78,5 %). Naopak nejvyšší pokles lze nalézt opět mezi lety 2000 a 2004 (o 2,4 procentního bodu), z hodnoty 77,3 % v roce 2000 na 78,5 % v roce 2004. Mezi lety 1997 a 2013 však nedošlo k žádné změně hodnoty tohoto ukazatele (míra zaměstnanosti mužů činila 77,1 % pro rok 1997 i rok 2013).

Jak bylo stanoveno v Lisabonské strategii, **míra zaměstnanosti žen** by měla do roku 2010 činit 60 %. Avšak v případě Rakouska je nutno říci, že tato hodnota byla nejen dosažena již v roce 2004, kdy míra zaměstnanosti žen činila 60,7 %. V dalších letech pak lze také pozorovat plnění lisabonského cíle, a to těmito hodnotami: rok 2008 - 65,8 %, rok 2010 - 66,4 %, rok 2012 - 67,3 %, rok 2013 - 67,6 %.

V následující tabulce (Tab. 4.43) je možno shlédnout data ve vybraných letech týkající se **míry zaměstnanosti podle věkových kategorií** v Rakousku. Z údajů v tabulce je jasné, že nejvyšší míra zaměstnanosti byla dosažena ve věkové skupině **25-54 let**, kdy její hodnoty přesahovaly 80% hranici. Mezi lety 1997 a 2013 lze vysledovat nárůst z 80,8 % na 84,9 %, přičemž v roce 1997 bylo dosaženo nejnižší hodnoty tohoto ukazatele. Nejvyšší hodnotu lze však nalézt již v roce 2012 (85,4 %).

Tab. 4.43 Míra zaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v Rakousku, v %

Rakousko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
15-24 let	54,7	52,4	51,9	55,9	53,6	54,6	53,8
25-54 let	80,8	82,6	82,6	84,4	84,2	85,4	84,9
55-64 let	28,3	28,8	28,8	41,0	42,4	43,1	44,9

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Oproti tomu nejnižší míru zaměstnanosti v rámci věkových kategorií je možno vystopovat ve skupině **55-64 let**. Avšak to neznamená, že v této oblasti nebylo dosaženo jistého úspěchu. V rámci této věkové skupiny bylo dosaženo největšího úspěchu, a to proto, že byl zde zaznamenán nejvyšší nárůst míry zaměstnanosti (tj. vzrůst o 16,6 %), kdy v roce 1997 činila hodnota tohoto ukazatele 28,3 % a v roce 2013 44,9 %. Tyto roky představují jeho nejnižší a nejvyšší hodnoty.

Jestliže se zaměří pozornost na **podíl zaměstnanosti podle sektorů národního hospodářství** na celkové zaměstnanosti Rakouska je z Tab. 4.44 zřejmé, že největší podíl je charakteristický pro sektor služeb. Mezi lety 1997 a 2013 došlo k nárůstu podílu zaměstnanosti v **sektoru služeb** z 66,0 % na 72,4 % (tzn. rozdíl o 6,4 procentního bodu).

Naopak nejnižší podíl na zaměstnanosti podle sektorů národního hospodářství je možno vyzorovat v primárním sektoru (zemědělství), kdy došlo v průběhu sledovaných let k jeho poklesu o 2,6 procentního bodu (z hodnoty 7,0 % v roce 1997 na 4,4 % v roce 2013).

Co se sektoru **průmysl** týče, stejně jako u zemědělství došlo v průběhu sledovaných let k poklesu jeho podílu na celkové zaměstnanosti. Šlo o rozdíl 3,7 procentního bodu, kdy se jeho hodnota snížila z 27,0 % v roce 1997 na hodnotu 23,3 % v roce 2013.

Tab. 4.44 Osoby zaměstnané podle sektorů národního hospodářství na celkové zaměstnanosti ve vybraných letech v Rakousku, v %

Rakousko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Zemědělství	7,0	6,2	5,8	5,0	4,8	4,5	4,4
Průmysl	27,0	26,4	24,8	24,2	23,3	23,4	23,3
Služby	66,0	67,3	69,4	70,7	71,9	72,2	72,4

Zdroj: Eurostat, 2014b., vlastní úprava

Jak je možno vypozorovat z Tab. 4.45, **podíl částečných úvazků na celkové zaměstnanosti** vykazoval výrazně vyšší hodnoty než podíl úvazků na dobu určitou i než podíl OSVČ. Podíl částečných úvazků se vyšplhal z 14,7 % v roce 1997 až na hodnotu 26,6 % v roce 2013, kdy se jedná o rozdíl 11,9 procentního bodu.

Tab. 4.45 Podíl vybraných ukazatelů flexibility trhu práce na celkové zaměstnanosti v Rakousku, v %

Rakousko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Podíl částečných úvazků	14,7	16,3	19,8	23,3	25,2	25,7	26,6
Podíl úvazků na dobu určitou	7,8	8,0	9,6	9,0	9,3	9,3	9,2
Podíl OSVČ	13,6	13,6	14,0	13,9	14,2	13,9	13,8

Zdroj: Eurostat, 2014e., vlastní úprava

Naopak **podíl úvazků na dobu určitou** v Rakousku dosahoval hodnot nejnižších. Od roku 1997 došlo sice k nárůstu hodnot tohoto ukazatele, avšak ne v takové míře, jak u podílu částečných úvazků. Šlo o rozdíl 1,4 procentního bodu, kdy se hodnota změnila z 7,8 % v roce 1997 na 9,2 % v roce 2013. nejvyšší hodnota však byla naměřena již v roce 2004 (9,6 %).

Podíl OSVČ se mezi jednotlivými vybranými lety kolísal pod hranicí 14 %, výjimku však tvoří rok 2004 a rok 2010, kdy v roce 2004 byl tento podíl naměřen v hodnotě 14,0 % a v roce 2010 v hodnotě 14,2 %. Nejnižší hodnoty však byly vykázány v letech 1997 a 2000 (13,6 %). Mezi lety 1997 a 2013 došlo k nárůstu podílu OSVČ pouze o 0,2 procentního bodu.

4.5.2 Nabídka na trhu práce

Hodnoty v Tab. 4.46 zaznamenávají **míru nezaměstnanosti** Rakouska ve vybraných letech, ať už se jedná o celkovou míru nezaměstnanosti, tak i o míru nezaměstnanosti podle pohlaví. míra nezaměstnanosti v Rakousku se v průběhu let změnila z 4,4 % (v roce 1997) na 5,4 % (v roce 2013), což znamená rozdíl 1 procentní bod. mezi jednotlivými sledovanými lety docházelo ke kolísání hodnot míry nezaměstnanosti. Mezi lety 1997 a 2000 došlo k poklesu hodnoty tohoto ukazatele z 4,4 % na 3,6 %. Pak lze ale pozorovat nárůst z 3,6 % v roce 2000 na 5,5 % v roce 2004, přičemž tento nárůst lze považovat za nejvyšší v rámci sledovaných let (rozdíl o 1,9 procentního bodu). Od roku 2004 došlo opět k poklesu míry nezaměstnanosti z 5,5 % na 4,1 % v roce 2008, kdy byl zaznamenán nejvyšší pokles v rámci vybraných let (tj. rozdíl 1,4 procentního bodu). Od roku 2008 je možno vypořádat růst mezi dalšími lety. kdy se hodnota vyšplhala na 5,4 % v roce 2013.

Tab. 4.46 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví ve vybraných letech v Rakousku, v %

Rakousko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Míra nezaměstnanosti	4,4	3,6	5,5	4,1	4,8	4,9	5,4
Míra nezaměstnanosti mužů	3,6	3,1	5,1	3,9	5,0	5,0	5,4
Míra nezaměstnanosti žen	5,4	4,3	5,9	4,4	4,6	4,8	5,3

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

Co se míry nezaměstnanosti podle pohlaví týče, je nutno říci, že tyto ukazatele prošly podobným vývojem jako obecná míra nezaměstnanosti, avšak s odlišnými hodnotami. **Míra nezaměstnanosti mužů** se v průběhu let změnila z 3,6 % v roce 1997 na 5,4 % v roce 2013. Nejvyšší nárůst lze vysledovat mezi lety 2000 a 2004, a to v hodnotě 2 procentních bodů (změna z 3,1 % v roce 2000 na 5,1 % v roce 2004). Naopak nejvyšší pokles lze nalézt také mezi lety 2004 a 2008, kdy se míra nezaměstnanosti mužů změnila o 1,2 procentního bodu.

Oproti míře nezaměstnanosti mužů a obecné míry nezaměstnanosti však došlo v rámci **míry nezaměstnanosti žen** k poklesu hodnoty, a to o pouhého 0,1 procentního bodu (z hodnoty 5,4 % v roce 1997 na 5,3 % v roce 2013). Mezi ostatními lety lze konstatovat stejný průběh jako u obecné míry nezaměstnanosti. Mezi lety 2000 a 2004 došlo opět k největšímu nárůstu (ve výši 1,6 procentního bodu), kdy se míra nezaměstnanosti žen vyšplhala z 4,3 % v roce 2000 na 5,9 % v roce 2004. Oproti tomu největší pokles byl dosažen mezi lety 2004 a 2008, kdy se jednalo o rozdíl 1,5 procentního bodu (z hodnoty 5,9 % v roce 2004 na 4,4 % v roce 2008).

Jestliže se zaměří pozornost na **ukazatel míra dlouhodobé nezaměstnanosti** Rakouska, je možno vidět, že tento indikátor se pohyboval v rámci všech sledovaných let okolo hodnoty 1 %. Nejvyšší hodnota byla naměřena v roce 2004, kdy míra dlouhodobé nezaměstnanosti činila 1,4 %. Naopak nejnižší míru dlouhodobé nezaměstnanosti Rakouska lze nalézt v roce 2008, kdy jeho hodnota byla naměřena ve výši 0,9 %.

Tab. 4.47 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve vybraných letech v Rakousku, v %

Rakousko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
Míra dlouhodobé nezaměstnanosti	1,3	1,0	1,4	0,9	1,1	1,1	1,2

Zdroj: Eurostat, 2014c., vlastní úprava

V Tab. 4.48 lze nalézt hodnoty pro **míru nezaměstnanosti** v Rakousku **dle věkových kategorií**. Dle těchto dat je nutno říci, že od roku 1997 do roku 2013 je možno vypočítat nárůst výše míry nezaměstnanosti věkové skupiny **15-24 let** ze 7,6 % v roce 1997 na 9,7 % v roce 2013 (tj. rozdíl o 2,1 procentního bodu). O roce 2013 však nelze říci, že by to byla nejvyšší naměřená hodnota míry nezaměstnanosti v této věkové kategorii, ale byl to rok 2004, kdy byla zaznamenána hodnota 12,1 %. Oproti tomu nejnižší hodnota byla naměřena v roce 2000, kdy se jednalo o hodnotu tohoto indikátoru ve výši 6,3 %. Lze tedy mezi těmito lety konstatovat nejvyšší nárůst v rámci sledovaných let, a to o 5,8 %.

Tab. 4.48 Míra nezaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v Rakousku, v %

Rakousko	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013
15-24 let	7,6	6,3	12,1	8,5	9,5	9,4	9,7
25-54 let	4,8	4,3	4,8	3,6	4,4	4,3	4,9
55-64 let	5,2	6,7	5,1	2,2	2,5	3,4	3,8

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

Co se věkové kategorie **25-54 let** týče, mezi lety 1997 a 2013 došlo také k nárůstu míry nezaměstnanosti, avšak ne v takové míře jako tomu bylo ve věkové kategorii 15-24 let. Z 4,8 % v roce 1997 se změnila hodnota tohoto ukazatele na 4,9 % v roce 2013, tj. o 0,1 procentního bodu.

Opačný průběh vývoje lze nalézt u vývoje míry nezaměstnanosti věkové skupiny **55-64 let**. Mezi lety 1997 a 2013 lze vysledovat pokles z 5,2 % v roce 1997 na hodnotu 3,8 % v roce 2013 (tj. pokles o 1,4 procentního bodu). Nejvyšší míru nezaměstnanosti této skupiny lze vypočítat v roce 2000, kdy byla dosažena hranice 6,7 %.

4.5.3 Politika zaměstnanosti

Podíl **výdajů na politiku zaměstnanosti** na HDP Rakouska je možno vidět v Tab. 4.49. Jak lze vypožorovat z tabulky, je jasné, že největší podíl HDP Rakouska byl vyčleněn na politiku zaměstnanosti v roce 2010, kdy jeho hodnota činila 2,258 % HDP Rakouska. Naopak nejmenší podíl HDP byl na politiku zaměstnanosti alokován v roce 2000, a to v hodnotě 1,704 %.

Jestliže se zaměří pozornost na rozdělení na aktivní a pasivní politiku, tak je nutno říci, že výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti dosahovaly vyšších hodnot než výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti. Nejvíce bylo **v rámci PPZ vyčleněno** v roce 2000, kdy podíl na HDP Rakouska vykazoval hodnotu 1,189 %. Naopak nejnižší podíl výdajů na PPZ lze spatřit v roce 2008, kdy jeho hodnota činila 1,157 % HDP Rakouska. Co se **výdajů na APZ** týče, lze nalézt nejvyšší vyčleněné procento v roce 2010 s jeho hodnotou 0,849 %, HDP Rakouska. Oproti tomu nejnižší podíl výdajů na APZ byl vyčleněn v roce 2000, kdy jeho hodnota dosáhla 0,521 % HDP Rakouska.

Tab. 4.49 Výdaje na politiku zaměstnanosti v Rakousku - podíl na HDP ve vybraných letech, v %

Rakousko	1997	2000	2004	2008	2010	2012
Výdaje na PZ celkově	N/A	1,704	2,030	1,834	2,258	2,043
Výdaje na APZ	N/A	0,521	0,608	0,677	0,849	0,834
Výdaje na PPZ	N/A	1,183	1,422	1,157	1,409	1,290

Zdroj: Eurostat, 2014d., vlastní úprava

Co se rozdělení **výdajů na politiku zaměstnanosti dle druhu intervencí** týče, je možno data vysledovat v Tab. 4.50. Zatímco největší podíl výdajů na HDP Rakouska bylo vyčleněno v rámci Intervence 8 (nejvyšší procento v roce 2013 - 1,159 % HDP Rakouska), tak nejnižší podíl lze vystopovat v údajích za Intervenci 7, kdy nejmenší podíl byl naměřen v roce 2000 ve výši 0,003 % HDP Rakouska.

Mezi jednotlivými sledovanými lety lze ve většině případů pozorovat nárůst hodnot v rámci jednotlivých intervencí. Avšak mezi lety 2010 a 2012 lze zpozorovat pokles, a to v rámci většiny intervencí. Výjimku však tvoří Intervence 6, kdy došlo k nárůstu podílu výdajů na tento druh intervence, a to z 0,044 % v roce 2010 na 0,052 % v roce 2012. Největším pokles podílu výdajů však byl zaznamenán v rámci Intervence 8, kdy tento rozdíl činil 0,075 procentních bodů.

Tab. 4.50 Výdaje na politiku zaměstnanosti v Rakousku podle druhu intervencí - podíl na HDP ve vybraných letech, v %

Rakousko	2000	2004	2008	2010	2012
Intervence 1	0,138	0,175	0,162	0,188	0,182
Intervence 2	0,249	0,295	0,370	0,521	0,450
Intervence 4	0,065	0,056	0,056	0,057	0,037
Intervence 5	0,025	0,036	0,041	0,034	0,028
Intervence 6	0,040	0,041	0,042	0,044	0,052
Intervence 7	0,003	0,004	0,005	0,007	0,005
Intervence 8	1,119	1,106	0,961	1,234	1,159
Intervence 9	0,064	0,315	0,196	0,175	0,131

Zdroj: Eurostat, 2014d., vlastní úprava

Absolutně největší nárůst podílu výdajů na politiku zaměstnanosti dle druhu intervencí lze nalézt v rámci Intervence 8 mezi lety 2004 a 2008, kdy se jeho hodnota zvýšila z 0,961 % na 1,234 % (tj. rozdíl o 0,273 procentního bodu). Oproti tomu absolutně největší pokles hodnot tohoto ukazatele byl zaznamenán také v rámci Intervence 8, a to o 0,145 procentního bodu (z hodnoty 1,106 % v roce 2004 na 0,961 % v roce 2008).

5 Komparace vybraných ukazatelů trhu práce a politiky zaměstnanosti ve vybraných zemích Evropské unie

Tato kapitola je věnována srovnání vybraných ukazatelů mezi Českou republikou, Slovenskem, Polskem, Německem a Rakouskem. Pro účely této práce bude provedeno srovnání mezi lety 1997 a 2013 (respektive 2000 a 2012 dle toho, jak jsou dostupná data pro daný ukazatel). V rámci poptávky na trhu práce bude srovnávána míra zaměstnanosti hned z několika hledisek, mezi něž lze zařadit pohlaví, věk a strukturu národního hospodářství a také podle druhu úvazků. Co se týče nabídkové strany trhu práce, bude provedena komparace ukazatelů týkajících se nezaměstnanosti, jak z hlediska pohlaví a věku, tak i dlouhodobé míry nezaměstnanosti. V poslední subkapitole budou srovnány výdaje na politiku zaměstnanosti (podílem na HDP) jednotlivých zemí.

5.1 Poptávka na trhu práce

5.1.3 Míra zaměstnanosti celková

Údaje za ukazatel **míra zaměstnanosti** lze nalézt v Tab. 5.4. Jak je možné vypořádat, tak nejvyšších hodnot míry zaměstnanosti bylo dosahováno v Německu (73,5 % v roce 2013) a Rakousku (72,3 % v roce 2013). Oproti tomu však nejnižší hodnoty byly naměřeny na Slovensku (59,9 % v roce 2013) a Polsku (67,7 % v roce 2013).

Mezi lety 2000 a 2013 je charakteristický nárůst hodnoty míry zaměstnanosti ve všech vybraných státech. Největší nárůst lze pozorovat v Německu, kdy se míra zaměstnanosti zvýšila o 7,9 procentního bodu. Naopak k nejmenšímu nárůstu došlo v České republice, kdy tento rozdíl činil 2,7 procentního bodu.

Tab. 5.1 Míra zaměstnanosti (15-64 let) ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-00
Česká republika	N/A	65,0	64,2	66,6	65,0	66,5	67,7	2,7
Slovensko	N/A	56,8	57,0	62,3	58,8	59,7	59,9	3,1
Polsko	58,9	55,0	51,7	59,2	58,9	59,7	60,0	5,0
Německo	63,7	65,6	65,0	70,1	71,1	73,0	73,5	7,9
Rakousko	67,8	68,5	67,8	72,1	71,7	72,5	72,3	3,8

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

5.1.4 Míra zaměstnanosti podle pohlaví

Míra zaměstnanosti podle pohlaví v jednotlivých vybraných zemích je obsažena v Tab. 5.5 (míra zaměstnanosti mužů) a v Tab. 5.6 (míra zaměstnanosti žen).

Co se **míry zaměstnanosti mužů** týče, je nutno říci, že největší hodnota byla naměřena v Německu ve výši 78,0 % v roce 2013. Také v Rakousku a České republice byly dosaženy poměrně vysoké hodnoty tohoto ukazatele v roce 2013, kdy v Rakousku činila 77,1 % a v ČR 75,7 %. V roce 2013 naopak nejmenší hodnoty lze nalézt na Slovensku (66,4 %) a v Polsku (66,6 %).

Mezi lety 2000 a 2013 byl pouze v Rakousku zaznamenán pokles hodnoty míry zaměstnanosti mužů, a to ve výši 0,2 procentního bodu. V případě ostatních států došlo k nárůstu tohoto ukazatele, přičemž největší lze nalézt v Polsku (5,4 procentního bodu) a v Německu (5,1 procentního bodu). Nejmenší nárůst míry zaměstnanosti byl zaznamenán v ČR, a to o 2,5 procentního bodu.

Tab. 5.2 Míra zaměstnanosti mužů (15-64 let) ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-00
Česká republika	N/A	73,2	72,3	75,4	73,5	74,6	75,7	2,5
Slovensko	N/A	62,2	63,2	70,0	65,2	66,7	66,4	4,2
Polsko	66,8	61,2	57,2	66,3	65,3	66,3	66,6	5,4
Německo	71,9	72,9	70,8	75,8	76,0	77,9	78,0	5,1
Rakousko	77,1	77,3	74,9	78,5	77,1	77,8	77,1	-0,2

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Pokud se zaměří pozornost na **míru zaměstnanosti žen**, je nutno říci, že pro všechny vybrané země je charakteristický nárůst mezi lety 2000 a 2013. K největšímu nárůstu došlo v Německu, a to o 10,9 procentního bodu. Nezanedbatelný nárůst hodnoty tohoto ukazatele lze také nalézt v Rakousku, kde tento ukazatel vzrostl o 8,0 procentních bodů. Oproti tomu nejmenší nárůst hodnoty míry zaměstnanosti žen lze pozorovat na Slovensku, a to ve výši 1,9 procentního bodu. V případě České republiky se jednalo o rozdíl 2,7 procentního bodu a v případě Polska 4,5 procentního bodu.

Co se roku 2013 týče, nejvyšší hodnoty tohoto ukazatele byly naměřeny v Německu (69,0 %) a Rakousku (67,6 %). Naopak nejnižší hodnoty lze nalézt v případě Slovenska a Polska, kdy obě tyto země dosáhly míry zaměstnanosti žen ve výši 53,4 %. V České republice byla míra zaměstnanosti žen v roce 2013 naměřena ve výši 59,6 %.

Tab. 5.3 Míra zaměstnanosti žen (15-64 let) ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-00
Česká republika	N/A	56,9	56,0	57,6	56,3	58,3	59,6	2,7
Slovensko	N/A	51,5	50,9	54,6	52,3	52,7	53,4	1,9
Polsko	51,3	48,9	46,2	52,4	52,6	53,1	53,4	4,5
Německo	55,3	58,1	59,2	64,3	66,1	58,1	69,0	10,9
Rakousko	58,6	59,6	60,7	65,8	66,4	67,3	67,6	8,0

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

5.1.5 Míra zaměstnanosti podle věkových kategorií

V následujících tabulkách (Tab. 5.7, Tab. 5.8 a Tab. 5.9) jsou zachyceny údaje za míru zaměstnanosti v jednotlivých věkových kategoriích, a to 15-24 let, 25-54 let a 55-64 let v rámci vybraných zemí. Data za tento ukazatel v roce 1997 nebyla dostupná pro Českou republiku a Slovensko.

Co se věkové kategorie **15-24 let** týče, je nutno říci, že nejvyšších hodnot v rámci roku 2013 bylo dosaženo v Rakousku (53,8 %) a Německu (46,9 %). Oproti tomu v České republice a Polsku se hodnoty pohybovaly v rozmezí 24 - 26 %. Nejnižší míru zaměstnanosti této věkové skupiny lze nalézt na Slovensku, kdy její hodnota činila 20,4 %.

Mezi lety 2000 a 2013 došlo pouze v případě Rakouska k růstu hodnoty tohoto ukazatele, a to ve výši 1,4 procentního bodu. U ostatních států lze pozorovat pokles. Největší je však možno nalézt v České republice, kdy se jednalo o pokles o 10,8 procentního bodu. Podobně na tom bylo Slovensko, kdy hodnota tohoto ukazatele poklesla o 8,6 procentního bodu. Naopak nejnižší pokles lze nalézt v případě Německa a Polska, kdy se míra zaměstnanosti osob ve věku 15-24 let snížila o pouhého 0,3 procentního bodu.

Tab. 5.4 Míra zaměstnanosti (15-24 let) ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-00
Česká republika	N/A	36,4	27,8	28,1	25,2	25,2	25,6	-10,8
Slovensko	N/A	29,0	26,3	26,2	20,6	20,1	20,4	-8,6
Polsko	28,9	24,5	21,7	27,3	26,4	24,7	24,2	-0,3
Německo	44,6	47,2	41,9	46,6	46,2	46,6	46,9	-0,3
Rakousko	54,7	52,4	51,9	55,9	53,6	54,6	53,8	1,4

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Nejvyšších hodnot míry zaměstnanosti osob ve věku **25-54 let** v roce 2013 bylo dosaženo v Rakousku (84,9 %) České republice (83,5 %) a v Německu (83,4 %). Oproti tomu nejnižší hodnoty lze pozorovat v případě Slovenska ve výši 76,0 % a Polska ve výši 77,0 %.

Mezi lety 2000 a 2013 lze pozorovat nárůst míry zaměstnanosti ve všech sledovaných státech. Největší byl zaznamenán v Polsku, kdy se hodnota tohoto ukazatele změnila o 6,1 procentního bodu. nezanedbatelný nárůst lze zpozorovat rovněž v případě Německa, kdy se míra zaměstnanosti zvýšila o 4,1 procentního bodu. Nejnižší rozdíl lze pak spatřit na Slovensku, kdy se hodnota tohoto ukazatele zvýšila o pouhých 1,3 procentního bodu. Podobně na tom byla Česká republika, kdy se jednalo o rozdíl 1,9 %.

Tab. 5.5 Míra zaměstnanosti (25-54 let) ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-00
Česká republika	N/A	81,6	81,4	83,8	82,2	82,9	83,5	1,9
Slovensko	N/A	74,7	74,7	80,1	75,8	76,4	76,0	1,3
Polsko	74,7	70,9	68,2	77,5	77,2	77,2	77,0	6,1
Německo	76,6	79,3	78,1	80,9	81,5	83,3	83,4	4,1
Rakousko	80,8	82,6	82,6	84,4	84,2	85,4	84,9	2,3

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

Údaje v Tab. 5.9 zaznamenávají míru zaměstnanosti ve věkové kategorii **55-64 let**. V roce 2013 nejvyšší hodnota míry zaměstnanosti v této věkové kategorii byla dosažena v Německu ve výši 63,6 %. I Česká republika vykázala v rámci tohoto ukazatele vyšších hodnot, než ostatní země, a to míru zaměstnanosti ve věku 55-64 let 54,6 %. Oproti tomu v Polsku byla naměřena nejnižší hodnota, a to ve výši 40,6 %. Co se Slovenska a Rakouska týče, tak je možno konstatovat o cca o 4 % vyšší hodnotu než v rámci Polska, a to pro Slovensko platí hodnota 44,0 % a pro Rakousko 44,9 %.

Pro tento ukazatel je také charakteristický nárůst jeho hodnoty mezi lety 2000 a 2013, a to v rámci všech sledovaných zemí. Největší nárůst lze spatřit v případě Německa ve výši 26,0 procentních bodů a Slovenska ve výši 22,7 procentního bodu. Naopak nejnižší růst platí pro Polsko, kdy se hodnota míry zaměstnanosti osob ve věku 55-64 let změnila o 12,2 procentního bodu. O něco lépe na tom byla Česká republika s rozdílem 15,3 procentního bodu a také Rakousko se změnou o 16,1 procentního bodu.

Tab. 5.6 Míra zaměstnanosti (55-64 let) ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-00
Česká republika	N/A	36,3	42,7	47,6	46,5	49,3	51,6	15,3
Slovensko	N/A	21,3	26,8	39,2	40,5	43,1	44,0	22,7
Polsko	33,9	28,4	26,2	31,6	34,1	38,7	40,6	12,2
Německo	38,1	37,6	41,8	53,7	57,7	61,6	63,6	26,0
Rakousko	28,3	28,8	28,8	41	42,4	43,1	44,9	16,1

Zdroj: Eurostat, 2014a., vlastní úprava

5.1.6 Zaměstnanost podle sektorů národního hospodářství

Rozdělení zaměstnanosti podle sektorů národního hospodářství lze nalézt v následujících třech tabulkách. V Tab. 5.10 lze nalézt hodnoty podílu osob zaměstnaných v primárním sektoru na celkové zaměstnanosti, v Tab. 5.11 lze vysledovat podíl osob zaměstnaných v sekundárním sektoru (průmysl) na celkové zaměstnanosti a v Tab. 5.12 podíl osob zaměstnaných v terciálním sektoru - sektoru služeb na celkové zaměstnanosti.

Co se **zemědělství** týče, je nutno říci, že v roce 2013 byla největší zaměstnanost v rámci tohoto sektoru národního hospodářství naměřena Polsku (12,0 %). Ostatní státy vykazovaly v případě tohoto ukazatele mnohem nižších hodnot. Například v Německu jeho činila 1,5 %, což lze považovat za nejnižší hodnotu v rámci sledovaných států. V ČR a na Slovensku byly vykázané podobné hodnoty, a to 3,3 % v ČR a 3,4 % na Slovensku. V Rakousku hodnota tohoto ukazatele činila 4,4 %.

Mezi lety 1997 a 2013 došlo k poklesu podílu osob zaměstnaných v primárním sektoru na celkové zaměstnanosti ve všech sledovaných státech, přičemž největší pokles byl zaznamenán v případě Polska, kdy se jednalo o rozdíl 15,2 procentního bodu. Oproti tomu k největšímu poklesu došlo v Německu, kdy se hodnota tohoto indikátoru změnila o 1 procentní bod. Na Slovensku došlo k druhému největšímu poklesu, a to ve výši 4,2 procentního bodu. V České republice a v Rakousku jeho hodnota poklesla ve stejném objemu, a to o 2,6 procentního bodu.

Tab. 5.7 Podíl osob zaměstnaných v zemědělství na celkové zaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-97
Česká republika	5,9	4,6	3,9	3,2	3,1	3,3	3,3	-2,6
Slovensko	7,6	6,2	4,7	3,6	3,4	3,2	3,4	-4,2
Polsko	27,2	20,2	17,9	14,0	13,0	12,6	12,0	-15,2
Německo	2,5	1,9	1,8	1,6	1,6	1,6	1,5	-1,0
Rakousko	7,0	6,2	5,8	5,0	4,8	4,5	4,4	-2,6

Zdroj: Eurostat, 2014b., vlastní úprava

Jestliže se pozornost zaměří na **sekundární sektor národního hospodářství** (viz Tab. 5.11), je nutno říci, že v rámci roku 2013 byl největší podíl na celkové zaměstnanosti naměřen v České republice (36,8 %). podobně na tom bylo Slovensko s naměřenou hodnotou 31,2 % a Polsko s naměřenou hodnotou 30,3 %. Oproti tomu Rakousko a Německo vykazovaly nejnižší

podíl na celkové zaměstnanosti. Zatímco v Rakousku činila hodnota tohoto podílu 23,3 %, tak v Německu to bylo 24,7 %.

Jedinou zemí, kdy došlo mezi lety 1997 a 2013 v rámci podílu zaměstnaných osob v průmyslu na celkové zaměstnanosti k nárůstu, je Polsko (o 1,3 procentního bodu). Pro ostatní země je charakteristický pokles hodnot, kdy na Slovensku a v Německu byl zaznamenán ten největší (na Slovensku rozdíl o 6,7 procentního bodu a v Německu o 6,3 procentního bodu). Oproti tomu nejnižší pokles byl zjištěn v Rakousku, kdy se jeho hodnota změnila o 3,7 procentního bodu.

Tab. 5.8 Podíl osob zaměstnaných v průmyslu na celkové zaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-97
Česká republika	41,7	39,0	38,7	38,0	36,6	37,0	36,8	-4,9
Slovensko	37,9	34,2	33,8	34,4	32,1	31,5	31,2	-6,7
Polsko	29,0	29,0	29,1	31,8	30,1	30,2	30,3	1,3
Německo	31,0	28,5	26,2	25,3	24,5	24,7	24,7	-6,3
Rakousko	27,0	26,4	24,8	24,2	23,3	23,4	23,3	-3,7

Zdroj: Eurostat, 2014b., vlastní úprava

Podíl osob zaměstnaných **ve službách** na celkové zaměstnanosti ve jednotlivých státech ve vybraných letech je zachycen v Tab. 5.12. Jak je možno vidět, v roce 2013 byla nejvyšší hodnota tohoto ukazatele zjištěna v Německu (73,8 %) a Rakousku (72,4%). Oproti tomu nejnižší podíl zaměstnanosti v terciálním sektoru lze nalézt v Polsku, tento podíl nedosáhl 60% hranice (naměřená hodnota 57,8%). Naopak V ČR a na Slovensku k tomu došlo, a to v hodnotách 60,0 % v ČR a 65,4 % na Slovensku.

Tab. 5.9 Podíl osob zaměstnaných ve službách na celkové zaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-97
Česká republika	52,4	56,3	57,4	58,7	60,3	59,7	60,0	7,6
Slovensko	54,5	59,6	61,5	62,0	64,6	65,3	65,4	10,9
Polsko	43,7	50,8	53,0	54,3	56,9	57,3	57,8	14,1
Německo	66,5	69,6	72,0	73,1	73,9	73,7	73,8	7,3
Rakousko	66,0	67,3	69,4	70,7	71,9	72,2	72,4	6,4

Zdroj: Eurostat, 2014b., vlastní úprava

V roce 2013 oproti roku 1997 lze konstatovat růst hodnot tohoto ukazatele v rámci všech sledovaných zemí. Nejvíce tomu tak bylo v Polsku, kdy se hodnota změnila o 14,1 procentního bodu. Další nezanedbatelnou hodnotou se vyznačuje Slovensko,

kdy tento rozdíl činil 10,9 procentního bodu. Naopak nejnižší nárůst lze nalézt v případě Rakouska, a to v hodnotě 6,4 procentního bodu. Ke změně hodnot tohoto v podobném rozsahu došlo v ČR a v Německu, kdy pro ČR platí rozdíl 7,6 procentního bodu a pro Německo 7,3 procentního bodu.

5.1.7 Ukazatele flexibility trhu práce

V rámci ukazatelů flexibility trhu práce bude nadále věnována pozornost podílu částečných úvazků na celkové zaměstnanosti (viz. Tab. 5.13), podílu úvazků na dobu určitou na celkové zaměstnanosti (viz Tab. 5.14) a podílu OSVČ na celkové zaměstnanosti (viz Tab. 5.15).

Hodnoty podílu **částečných úvazků** na celkové zaměstnanosti lze nalézt v následující tabulce. Z daných údajů lze říci, že v roce 2013 je možno největší podíl částečných úvazků nalézt v Německu (27,7 %) a Rakousku (26,6 %). Oproti tomu nejméně částečných úvazků lze nalézt na Slovensku, kdy hodnota podílu tohoto druhu úvazků na celkové zaměstnanosti činila 4,8 %. V ČR tento podíl činil 6,6 % a v Polsku pak 7,8 %.

Pro rozdíl mezi lety 2000 a 2013 je možno konstatovat, že ve všech státech došlo k nárůstu tohoto podílu na celkové zaměstnanosti. Výjimku však tvoří Polsko, kdy lze pozorovat pokles této hodnoty o 2,7 procentního bodu. Největší nárůst lze spatřit v Rakousku, kdy se tento ukazatel zvýšil o 10,3 procentního bodu. Dalším nezanedbatelným rozdílem je 8,3 procentního bodu, ke kterému došlo v Německu. Oproti tomu k nejmenšímu nárůstu částečných úvazků došlo v ČR, kdy se podíl těchto úvazků na celkové zaměstnanosti zvýšil o 1,3 procentního bodu. Na Slovensku se tento podíl zvýšil o 2,7 procentního bodu.

Tab. 5.10 Podíl částečných úvazků na celkové zaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-00
Česká republika	N/A	5,3	4,9	4,9	5,9	5,8	6,6	1,3
Slovensko	N/A	2,1	2,7	2,7	3,9	4,1	4,8	2,7
Polsko	10,6	10,5	10,8	8,5	8,4	7,9	7,8	-2,7
Německo	17,6	19,4	22,3	25,9	26,2	26,8	27,7	8,3
Rakousko	14,7	16,3	19,8	23,3	25,2	25,7	26,6	10,3

Zdroj: Eurostat, 2014e., vlastní úprava

Podíl **úvazků na dobu určitou** na celkové zaměstnanosti ve vybraných zemích je možno vidět v Tab. 5.14. V roce 2013 byla největší hodnota tohoto indikátoru naměřena v Polsku, kdy se jednalo o 26,9 %. Druhý největší podíl lze pozorovat v Německu, kdy jeho hodnota

dosáhla výše 13,3 %. Oproti tomu nejnižší hodnotu lze nalézt na Slovensku ve výši 7,0 %. V České republice a v Rakousku byly vykázány hodnoty 9,6 %, respektive 9,2 %.

V roce 2013 oproti roku 2000 došlo v rámci všech sledovaných států ke zvýšení podílu úvazků na dobu určitou na celkové zaměstnanosti v rámci všech sledovaných států. Největší rozdíl lze nalézt v Polsku, přičemž se tento ukazatel zvýšil o 21,1 procentního bodu. V ostatních státech se jedná v podstatě o zanedbatelné hodnoty, kdy nejnižší byla vykázána ve výši 0,6 procentního bodu.

Tab. 5.11 Podíl úvazků na dobu určitou na celkové zaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-97
Česká republika	N/A	8,1	9,1	8,0	8,9	8,8	9,6	1,5
Slovensko	N/A	4,8	5,5	4,7	5,8	6,8	7,0	2,2
Polsko	4,8	5,8	22,7	27,0	27,3	26,9	26,9	21,1
Německo	11,8	12,7	12,4	14,7	14,7	13,7	13,3	0,6
Rakousko	7,8	8,0	9,6	9,0	9,3	9,3	9,2	1,2

Zdroj: Eurostat, 2014e., vlastní úprava

Co se podílu OSVČ na celkové zaměstnanosti týče, tak údaje za tento ukazatel jsou zaznamenány v Tab. 5.15. V roce 2013 lze nalézt nejvyšší podíl OSVČ nalézt v Polsku, kdy se jedná o hodnotu ve výši 22,1 %. Oproti tomu nejnižší hodnotu lze nalézt v Německu ve výši 10,5 %. Druhý nejnižší podíl byl zaznamenán v Rakousku (13,8 %). Pro Českou republiku a Slovensko platí podobná výše podílu OSVČ na celkové zaměstnanosti, kdy v ČR hodnota tohoto ukazatele činila 15,8 % a na Slovensku 15,4 %.

Tab. 5.12 Podíl OSVČ na celkové zaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-97
Česká republika	12,9	14,5	16,1	14,6	15,9	16,0	15,8	2,9
Slovensko	8,4	10,0	13,3	15,5	16,6	15,6	15,4	7,0
Polsko	28,4	27,4	26,8	22,8	22,7	22,1	21,8	-6,6
Německo	10,4	10,0	10,8	11,0	10,9	10,8	10,5	0,1
Rakousko	13,6	13,6	14,0	13,9	14,2	13,9	13,8	0,2

Zdroj: Eurostat, 2014e., vlastní úprava

Mezi lety 1997 a 2013 lze spatřit pokles podílu OSVČ na celkové zaměstnanosti pouze v Polsku (tj. pokles o 6,6 procentního bodu). Naopak k nárůstu došlo ve všech ostatních státech. Nejvyšší byl zaznamenán na Slovensku, kde se hodnota zvýšila o 7,0 procentního bodu. V České republice došlo k druhému největšímu nárůstu - ve výši 2,9 procentního bodu.

V Německu a Rakousku se jedná o zanedbatelné hodnoty - ve výši 0,1 procentního bodu, respektive 0,2 procentního bodu.

5.2 Nabídka na trhu práce

5.2.1 Míra nezaměstnanosti celková

Údaje za ukazatel **míra nezaměstnanosti** lze nalézt v Tab. 5.16. Jak je možné vypořádat, tak nejvyšších hodnot míry zaměstnanosti bylo dosaženo na Slovensku (14,2 % v roce 2013) a v Polsku (10,3 % v roce 2013). Oproti tomu však nejnižší hodnoty byly naměřeny v Německu (5,2 % v roce 2013) a Rakousku (5,4 % v roce 2013).

Mezi lety 2000 a 2013 je charakteristický pokles hodnoty míry nezaměstnanosti ve všech vybraných státech. Výjimku však tvoří Rakousko, kdy jejímu došlo k nárůstu o 1,8 procentního bodu. Největší pokles lze pozorovat v Polsku, kdy se míra nezaměstnanosti snížila o 5,8 procentního bodu. Naopak k nejmenšímu poklesu došlo v České republice, kdy tento rozdíl činil 1,8 procentního bodu. Na Slovensku a v Německu lze nalézt podobnou změnu v rámci tohoto ukazatele, a to pokles o 4,7 procentního bodu, respektive 4,4 procentního bodu.

Tab. 5.13 Míra nezaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-00
Česká republika	4,8	8,8	8,3	4,4	7,3	7,0	7,0	-1,8
Slovensko	N/A	18,9	18,4	9,6	14,5	14	14,2	-4,7
Polsko	10,9	16,1	19,1	7,1	9,7	10,1	10,3	-5,8
Německo	9,6	7,9	10,4	7,4	7,0	5,4	5,2	-4,4
Rakousko	4,4	3,6	5,5	4,1	4,8	4,9	5,4	1,8

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

5.2.2 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví

Údaje za ukazatele míry nezaměstnanosti podle pohlaví v jednotlivých vybraných zemích jsou vyobrazeny v Tab. 5.17 (míra nezaměstnanosti mužů) a v Tab. 5.18 (míra nezaměstnanosti žen).

Co se **míry nezaměstnanosti mužů** týče, je nutno říci, že v roce 2013 byla největší hodnota naměřena na Slovensku ve výši 14,0 %. Také v Rakousku byla dosažena poměrně vysoká hodnota tohoto ukazatele, kde míra nezaměstnanosti mužů činila 9,7 %. V rámci roku 2013

byly v Rakousku, v Německu a v České republice naměřeny nejnižší hodnoty, a to ve výši 5,4 % (Rakousko), 5,5 % (Německo) a 5,9 % (ČR).

Mezi lety 2000 a 2013 byl pouze v Rakousku zaznamenán nárůst hodnoty míry nezaměstnanosti mužů, a to ve výši 2,3 procentního bodu. V případě ostatních států došlo k poklesu hodnoty tohoto ukazatele, přičemž největší lze nalézt na Slovensku (5,0 procentního bodu) a v Polsku (4,7 procentního bodu). Nejmenší nárůst míry zaměstnanosti byl zaznamenán v ČR, a to o 1,4 procentního bodu.

Tab. 5.14 Míra nezaměstnanosti mužů ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-00
Česká republika	3,9	7,3	7,0	3,5	6,4	6,0	5,9	-1,4
Slovensko	N/A	19,0	17,5	8,4	14,3	13,5	14,0	-5,0
Polsko	9,1	14,4	19,3	6,4	9,4	9,4	9,7	-4,7
Německo	9,0	7,7	10,6	7,3	7,4	5,6	5,5	-2,2
Rakousko	3,6	3,1	5,1	3,9	5,0	5,0	5,4	2,3

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

Jestliže se zaměří pozornost na **míru nezaměstnanosti žen**, je nutno říci, že pro všechny vybrané země je charakteristický její pokles mezi lety 2000 a 2013. Největším pokles je možno vidět opět v Polsku, a to o 7,1 procentního bodu. Nezanedbatelný nárůst hodnoty tohoto ukazatele lze také nalézt na Slovensku a v Německu, kde se tento ukazatel snížil o 4,2 procentního bodu, respektive o 3,4 procentního bodu. Oproti tomu nejmenší pokles hodnoty míry nezaměstnanosti žen lze zpozorovat v ČR, a to ve výši 2,3 procentního bodu.

Co se roku 2013 týče, nejvyšší hodnoty tohoto ukazatele byly naměřeny na Slovensku (14,5 %) a v Polsku (11,1 %). Naopak nejnižší hodnoty lze nalézt v případě Německa a Rakouska, kde bylo dosaženo míry nezaměstnanosti žen ve výši 4,9 %, respektive 5,3 %. V České republice byla míra nezaměstnanosti žen v roce 2013 naměřena ve výši 8,3 %.

Tab. 5.15 Míra nezaměstnanosti žen ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-00
Česká republika	5,9	10,6	9,9	5,6	8,5	8,2	8,3	-2,3
Slovensko	N/A	18,7	19,3	11	14,7	14,5	14,5	-4,2
Polsko	13,0	18,2	20,1	7,9	10	10,9	11,1	-7,1
Německo	10,5	8,3	10,1	7,6	6,5	5,2	4,9	-3,4
Rakousko	5,4	4,3	5,9	4,4	4,6	4,8	5,3	1,0

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

5.2.3 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti

V Tab. 5.19 jsou obsažena data za ukazatel **míra dlouhodobé nezaměstnanosti** v rámci všech sledovaných států. V roce 2013 lze nalézt nejvyšší míru dlouhodobé nezaměstnanosti na Slovensku, a to ve výši 10,0 %. Oproti tomu v ostatních státech tento ukazatel nevykazoval tak vysokých hodnot. Co se Polska týče, byla zde naměřena druhá nejvyšší hodnota tohoto ukazatele, kdy tento ukazatel činil 4,4 %. Oproti tomu nejnižší hodnotu míry dlouhodobé nezaměstnanosti lze nalézt v Rakousku, a to ve výši 1,2 %. V Německu byla naměřena hodnota 2,3 % a v ČR 3,0 %.

Mezi lety 2000 a 2013 je možno konstatovat nárůst hodnoty tohoto ukazatele pouze v případě Rakouska (rozdíl o 0,2 procentního bodu). Ve všech ostatních lze naopak pozorovat pokles, přičemž největšího poklesu si lze všimnout v Polsku, kde se hodnota míry dlouhodobé nezaměstnanosti snížila o 3 procentní body. K nejmenšímu poklesu došlo na Slovensku, a to ve výši 0,3 procentního bodu. V České republice poklesla hodnota tohoto ukazatele o 1,3 procentního bodu a v Německu o 1,8 procentního bodu.

Tab. 5.16 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-00
Česká republika	N/A	4,3	4,2	2,2	3,0	3,0	3,0	-1,3
Slovensko	N/A	10,3	11,9	6,7	9,3	9,4	10,0	-0,3
Polsko	5,0	7,4	10,3	2,4	3,0	4,1	4,4	-3,0
Německo	4,8	4,1	5,8	3,9	3,3	2,4	2,3	-1,8
Rakousko	1,3	1,0	1,4	0,9	1,1	1,1	1,2	0,2

Zdroj: Eurostat, 2014c., vlastní úprava

5.2.4 Míra nezaměstnanosti podle věkových kategorií

V následujících třech tabulkách jsou zachyceny údaje za míru nezaměstnanosti v jednotlivých věkových kategoriích, a to 15-24 let (Tab. 5.20) , 25-54 let (Tab. 5. 21) a 55-64 let (Tab. 5.22). Data za tento ukazatel nebyla dostupná v případě Slovenska v roce 1997.

Co se věkové kategorie **15-24 let** týče, je nutno říci, že nejvyšších hodnot v rámci roku 2013 bylo dosaženo na Slovensku (33,7 %) a v Polsku (27,3 %). Také v České republice lze nalézt nezanedbatelnou hodnotu, kdy míra nezaměstnanosti osob ve věku 15-24 let činila 19,0 %. Oproti tomu v Německu a Rakousku byly naměřeny nejnižší hodnoty tohoto ukazatele, a to ve výši 7,8 % v případě Německa a 9,7 % v případě Rakouska.

Mezi lety 2000 a 2013 došlo pouze v případě Rakouska a ČR k růstu hodnoty tohoto ukazatele, a to ve výši 3,4 procentního bodu, respektive 2,0 procentní body. U ostatních států lze pozorovat pokles. Největší je však možno nalézt v případě Polska, kdy se jednalo o pokles o 8,4 procentního bodu. Podobně na tom bylo Slovensko, kdy hodnota tohoto ukazatele poklesla o 3,2 procentního bodu. Naopak nejnižší pokles lze nalézt v případě Německa, kdy se míra nezaměstnanosti osob ve věku 15-24 let snížila o pouhého 0,7 procentního bodu.

Tab. 5.17 Míra nezaměstnanosti (15-24 let) ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-00
Česká republika	7,0	17,0	19,9	9,9	18,3	19,5	19,0	2,0
Slovensko	N/A	36,9	32,8	19,0	33,6	34,0	33,7	-3,2
Polsko	22,8	35,7	40,1	17,3	23,7	26,5	27,3	-8,4
Německo	10,7	8,5	13,0	10,6	9,9	8,0	7,8	-0,7
Rakousko	7,6	6,3	12,1	8,5	9,5	9,4	9,7	3,4

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

Nejvyšších hodnot míry nezaměstnanosti osob ve věku **25-54 let** v roce 2013 bylo dosaženo na Slovensku (12,8 %) a v Polsku (9,0 %). Oproti tomu nejnižší hodnoty lze pozorovat v případě Německa a Rakouska, kdy v obou zemích míra nezaměstnanosti osob ve věku 25-54 let činila 4,9 %. V České republice dosáhla v roce 2013 hodnota tohoto indikátoru 6,2 %.

Mezi lety 2000 a 2013 lze pozorovat pokles míry nezaměstnanosti osob ve věku 25-54 let ve všech sledovaných státech. Výjimku však tvoří Rakousko, kdy mezi těmito lety došlo k jejímu nárůstu o 0,6 procentního bodu. Největší pokles byl zaznamenán v Polsku, kdy se hodnota tohoto ukazatele změnila o 5,2 procentního bodu. Nezanedbatelný pokles lze pozorovat rovněž v případě Slovenska a Německa, kdy se míra zaměstnanosti zvýšila o 3,1 procentního bodu, respektive o 2,2 procentního bodu. Nejnižší pokles lze pak spatřit v České republice, kdy se hodnota tohoto ukazatele snížila o pouhých 1,6 procentního bodu.

Tab. 5.18 Míra nezaměstnanosti (25-54 let) ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-00
Česká republika	3,8	7,8	7,3	4,0	6,4	6,1	6,2	-1,6
Slovensko	N/A	15,9	16,5	8,7	12,8	12,4	12,8	-3,1
Polsko	10,1	14,2	16,8	6,1	8,3	8,8	9,0	-5,2
Německo	8,9	7,1	10,2	7,0	6,6	5,0	4,9	-2,2
Rakousko	4,8	4,3	4,8	3,6	4,4	4,3	4,9	0,6

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

Údaje v Tab. 5.22 zaznamenávají míru nezaměstnanosti ve věkové kategorii **55-64 let**. V roce 2013 nejvyšší hodnota míry nezaměstnanosti v této věkové kategorii byla dosažena v Polsku, a to ve výši 11,0 %. I v Polsku bylo dosaženo v rámci tohoto ukazatele vyšších hodnot než v ostatních zemích, a to mírou nezaměstnanosti ve věku 55-64 let v hodnotě 7,7 %. Oproti tomu v Rakousku byla naměřena nejnižší hodnota (3,8 %). Co se Německa a ČR týče, tak je možno konstatovat míru nezaměstnanosti v této věkové kategorii ve výši 5,7 %, respektive 5,8 %.

Tab. 5.19 Míra nezaměstnanosti (55-64 let) ve vybraných zemích EU, v %

	1997	2000	2004	2008	2010	2012	2013	Rozdíl 2013-00
Česká republika	3,8	5,3	5,4	3,9	6,5	5,8	5,8	0,5
Slovensko	N/A	12,7	16,1	6,4	10,1	11,2	11,0	-1,7
Polsko	5,3	9,7	10,7	5,3	7,1	7,4	7,7	-2,0
Německo	15,2	12,7	12,8	8,5	7,7	5,9	5,7	-7,0
Rakousko	5,2	6,7	5,1	2,2	2,5	3,4	3,8	-1,4

Zdroj: Eurostat, 2014f., vlastní úprava

Pro tento ukazatel je také charakteristický pokles jeho hodnoty mezi lety 2000 a 2013, pouze v případě České republiky došlo k nárůstu míry nezaměstnanosti osob ve věku 55-64 let ve výši 0,5 procentního bodu. Největší pokles lze spatřit v případě Německa ve výši 7,0 procentních bodů. Naopak nejnižší růst platí pro Rakousko a Polsko, kdy se hodnota míry nezaměstnanosti ve věkové kategorii 55-64 let změnila o 1,4 (respektive 1,7) procentního bodu. O něco hůře na tom bylo Polsko - s rozdílem 2,0 bodu.

5.3 Politika zaměstnanosti

5.3.1 Výdaje na politiku zaměstnanosti

Co se výdajů na politiku zaměstnanosti podílem na HDP vybraných zemí týče, je nutno říci, že největší podíl lze nalézt v průběhu sledovaných let v rámci Německa, přičemž výjimku tvoří rok 2012, kdy Rakousko vyčlenilo vyšší procento, a to o 0,369 procentního bodu více než Německo. Naopak nejmenší díl HDP na politiku zaměstnanosti vyčleňovala Česká republika.

Tab. 5.20 Výdaje na politiku zaměstnanosti - podíl na HDP vybraných zemí EU, v %

	2000	2004	2008	2010	2012
Česká republika	N/A	0,484	0,418	0,697	0,498
Slovensko	N/A	0,502	0,694	0,937	0,689
Polsko	N/A	N/A	0,905	1,036	N/A
Německo	3,143	3,418	1,925	2,271	1,674
Rakousko	1,704	2,030	1,834	2,258	2,043

Zdroj: Eurostat, 2014d., vlastní úprava

5.3.2 Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti

Jestliže se zaměří pozornost na **výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti**, lze opět konstatovat nejvyšší podíl HDP na tento druh výdajů v rámci Německa (viz Tab. 5.24). I zde platí, že Rakousko poskytlo vyšší podíl HDP než Německo v roce 2012, a to o 0,140 procentního bodu. Naopak nejmenší podíl lze nalézt v České republice a na Slovensku. Ze všech sledovaných let bylo na APZ vyčleněno největší procento HDP v roce 2010 v České republice, na Slovensku a v Rakousku. V Německu však nejvíce bylo alokováno již v roce 2000 (ve výši 1,240 % HDP).

Tab. 5.21 Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti - podíl na HDP vybraných zemí EU, v %

	2000	2004	2008	2010	2012
Česká republika	N/A	0,242	0,229	0,332	0,258
Slovensko	N/A	0,165	0,260	0,332	0,264
Polsko	N/A	N/A	0,556	0,694	N/A
Německo	1,240	1,085	0,830	0,946	0,694
Rakousko	0,521	0,608	0,677	0,849	0,834

Zdroj: Eurostat, 2014d., vlastní úprava

5.3.3 Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti

V rámci výdajů na pasivní politiku zaměstnanosti bylo nejvíce vyčleněno v Německu, a to v letech 2000 a 2004 (viz Tab. 5.25), pak v dalších letech již na pasivní politiku zaměstnanosti vyčlenilo největší podíl Rakousko. Oproti tomu nejmenší podíl HDP ze všech zemí alokovala na PPZ Česká republika, a to ve všech sledovaných letech.

Tab. 5.22 Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti - podíl na HDP vybraných zemí EU, v %

	2000	2004	2008	2010	2012
Česká republika	N/A	0,241	0,189	0,365	0,240
Slovensko	N/A	0,337	0,434	0,605	0,434
Polsko	N/A	N/A	0,349	0,342	N/A
Německo	1,903	2,333	1,095	1,325	0,980
Rakousko	1,183	1,422	1,157	1,409	1,290

Zdroj: Eurostat, 2014d., vlastní úprava

V roce 2010 lze nalézt nejvyšší podíl výdajů na tento druh politiky zaměstnanosti v České republice a na Slovensku, kdy se jednalo o 0,365 %, respektive 0,605 %. Oproti tomu v Německu a Rakousku byl největší podíl alokovan již v roce 2004, a to ve výši 2,333 % v Německu a 1,422 % v Rakousku.

6 Návrhy a doporučení

Český trh práce se potýká s řadou problémů, mezi něž řadíme převis nabídky pracovní síly nad její poptávkou, což se projevuje především z důvodu neschopnosti vytvářet nová pracovní místa. Dalším problémem je obtížný přístup k zaměstnání, což platí zejména pro absolventy, osoby předdůchodového věku, a také pro rodiče pečující o dítě, či rodiče vracející se z rodičovské dovolené. S tímto souvisí také především postavení žen na trhu práce. Také nedostatečná flexibilita jak ze strany zaměstnanců, tak i zaměstnavatelů, jakožto i nedostatečná flexibilita organizace práce.

Jak již bylo nastíněno, významný problém v rámci nezaměstnanosti tvoří zejména skupiny ve věku 15-24 let (především absolventi) a 55-64 let (osoby předdůchodového věku). U těchto skupin obyvatelstva došlo v posledních několika letech ke zvýšení nezaměstnanosti. Co se týče věkové kategorie 15-24 let, je třeba posílit zejména jejich praktické dovednosti v průběhu příprav ke vstupu na trh práce. Mladí také nemají dostatečné představy o situaci na trhu práce. Proto by bylo vhodné zaměřit se na posílení poradenství v oblasti volby povolání. Oproti tomu u věkové kategorie 55-64 let je dána nižší míra zaměstnanosti především z důvodu nižšího vzdělání a zastarávajících kvalifikací, zdravotních znevýhodnění a s tím související i měnící se pracovní výkonnost těchto osob, ale také péče o osoby blízké, především o vnoučata či o vlastní rodiče. Z těchto příčin by bylo vhodné posílit formu flexibilních organizací práce, či více podporovat a propagovat celoživotní vzdělávání i více motivovat tuto skupinu osob k rozvoji vlastních lidských zdrojů.

Další důležitý problém na českém trhu práce tvoří nízká participace žen na trhu práce, což je spatřováno především v důsledku nutnosti přerušování kariéry z důvodu rodičovství a nadále péči o dítě. Proto by bylo vhodné posílit kapacitu a také dostupnost zařízení péče o dítě. I pro tuto oblast by bylo vhodné posílit využívání nejen flexibilních forem zaměstnávání, ale také alternativních forem zaměstnávání, jako je například práce z domova, což by vedlo ke sladění rodinného a pracovního života žen. Také rekvalifikační kurzy pro ženy na rodičovské dovolené by mohly přispět k udržení si jejich kvalifikace a také zlepšit jejich návrat na trh práce.

Jak již bylo několikrát zmíněno, nízká flexibilita trhu práce je dalším významným problémem České republiky. Využívání flexibilních forem práce je jedním z možných řešení předchozích nedostatků, avšak v českém prostředí není jejich vznik dostatečně podporován. Tudíž by mělo dojít k legislativním úpravám, jež by vedly k zatraktivnění těchto forem zaměstnávání

pro zaměstnavatele (například snížením základu pro odvod záloh na zdravotní pojištění).
Také by mělo dojít ke zvýšení informovanosti rodičů na rodičovské dovolené, ale i osob
v předdůchodovém věku, o možnostech využívání těchto forem organizace práce.

7 Závěr

Cílem diplomové práce bylo provést analýzu stavu vybraných ukazatelů trhu práce a politiky zaměstnanosti ve vybraných zemích EU a na jejich základě provést jejich komparaci.

Nejprve byl tedy nastíněn teoretický základ problematiky trhu práce a politiky zaměstnanosti, následně byla věnována pozornost charakteristice těchto oblastí v rámci Evropské unie. Posléze, aby došlo k naplnění cíle diplomové práce, bylo zapotřebí provést analýzu vybraných ukazatelů, v rámci nichž bylo provedeno srovnání v kapitole páté. A v neposlední řadě byla věnována pozornost návrhům a doporučením pro zlepšení podmínek na českém trhu práce.

Jak již bylo zmíněno výše, v páté kapitole byla provedena komparace vybraných ukazatelů všech pěti vybraných zemí Evropské unie (Česká republika, Slovensko, Polsko, Německo a Rakousko). V rámci srovnání mezi lety 1997 a 2013 (potažmo 2000 a 2013 z důvodu nedostatku dat pro srovnání) lze konstatovat, že v rámci většiny ukazatelů týkajících se míry zaměstnanosti dosáhlo nejlepších výsledků Německo. Výjimku však lze nalézt v případě Polska, jež dosáhlo lepších výsledků v oblasti změny míry zaměstnanosti mužů a změny míry zaměstnanosti věkové kategorie 25-54 let.

Co se míry zaměstnanosti podle sektorů národního hospodářství týče, je nutno říci, že v rámci všech států lze mezi lety 1997 a 2013 pozorovat pokles zaměstnanosti v sektoru zemědělství a sektoru průmysl. Výjimku však tvoří Polsko, u něž byl vystopován nárůst podílu zaměstnanosti v sekundárním sektoru národního hospodářství. Oproti tomu v sektoru služeb lze pozorovat růst zaměstnanosti ve všech sledovaných zemích.

V rámci flexibility trhu práce byl pozorován podíl částečných úvazků, úvazků na dobu určitou a podíl OSVČ na celkové zaměstnanosti. Jestliže se zaměří pozornost na podíl částečných úvazků na celkové zaměstnanosti, lze konstatovat pokles pouze v případě Polska, v ostatních státech došlo mezi lety 2000 a 2013 k nárůstu hodnoty tohoto ukazatele. Také v případě podílu úvazků na dobu určitou byl zaznamenán nárůst v rámci všech sledovaných států. Také podíl OSVČ na celkové zaměstnanosti se vyznačuje nárůstem hodnoty, kdy opět výjimku tvoří Polsko, u něž došlo k poklesu (přitom je však zde dosahováno nejvyšších hodnot ze všech zemí).

Pokud se zaměří pozornost na stranu nabídky na trhu práce v rámci vybraných zemí, je nutno říci, že mezi lety 2000 a 2013 došlo k nejvíce pozitivním změnám právě v rámci Polska. Dosáhlo totiž největších snížení míry nezaměstnanosti ve většině oblastí, k nimž lze zařadit

například nejen míru nezaměstnanosti žen, míru dlouhodobé nezaměstnanosti, ale také míru nezaměstnanosti ve věkových kategoriích 15-24 let a 55-64 let. Oproti tomu v případě Rakouska docházelo ke zvyšování většiny druhů měr nezaměstnanosti.

Co se v rámci výdajů na politiku zaměstnanosti týče, výraznější podíl HDP na tuto oblast vyčlenilo v rámci sledovaných let Německo a Rakousko. Oproti tomu nejmenší díl HDP na výdaje na politiku zaměstnanosti lze nalézt v České republice.

Poslední kapitola je věnována návrhům a doporučením České republiky pro ty oblasti trhu práce, jež by vyžadovaly zlepšení. Jedná se především o znevýhodněné skupiny osob na trhu práce, mezi něž patří osoby ve věkové kategorii 15-24 let a 55-64 let. Rovněž sem lze zařadit ženy, a to především z důvodu jejich role matky.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

EUROPEAN COMMISSION. *Labour market developments in Europe 2013*. European Union, 2013. ISBN 978-92-79-28538-7.

HANČLOVÁ, Jana a kol. *Modelování a klasifikace regionálních trhů práce*. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2002. 146 s. ISBN 978-80-248-0220-1.

KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Praha: Oeconomica, 2013. 242 s. ISBN 80-245-1930-2.

KOTÝNKOVÁ, Magdaléna. *Trh práce na přelomu tisíciletí*. Praha: Oeconomica, 2006. 256 s. ISBN 80-245-1149-5.

POTUŽÁKOVÁ, Z. *Český trh práce v evropském kontextu*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2013. 281 s. ISBN 9788073729462.

ŠIMEK, Milan. *Ekonomie trhu práce A*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2007. 171 s. ISBN 978-80-248-1416-2.

VÁCLAVÍKOVÁ, A., H. KOLIBOVÁ a A. KUBICOVÁ. *Problematika trhu práce a politiky zaměstnanosti*. Opava: OPTYS, spol. s.r.o., 2009. 149 s. ISBN 978-80-85819-76-2.

WINKLER, Jiří a Mirka WILDMANOVÁ. *Evropská unie: Evropské pracovní trhy a průmyslové vztahy*. Praha: Computer Press, 1999. 143 s. ISBN 80-7226-195-9.

Elektronické publikace

BROŽÍKOVÁ, Ivana. *Flexibilita na trhu práce*. [online]. [cit. 21.12.2014]. Dostupné z: <http://www.opf.slu.cz/aak/2011/04/brozikova.pdf>.

Internetové zdroje

EUROSKOP.CZ: *Lisabonská strategie*. [online]. © 2005 - 2015. Vláda České republiky. [cit. 10.1.2015]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8742/sekce/lisabonska-strategie/>.

EUROSTAT, 2014a. *Employment (main characteristics and rates) - annual averages* [online]. Eurostat, 10. 4. 2015 [cit. 7. 4. 2015]. Dostupné z: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsi_emp_a&lang=en.

EUROSTAT, 2014b. *Employment growth and activity branches - annual averages* [online]. Eurostat, 10. 4. 2015 [cit. 7. 4. 2015]. Dostupné z: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsi_grt_a&lang=en.

EUROSTAT, 2014c. *Long-term unemployment rate, by sex* [online]. Eurostat, 10. 4. 2015 [cit. 7. 4. 2015]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdsc330&plugin=1>.

EUROSTAT, 2014d. *Public expenditure on labour market policies, by type of action* [online]. Eurostat, 10. 4. 2015 [cit. 7. 4. 2015]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00076&plugin=1>.

EUROSTAT, 2014e. *Temporary employees as a percentage of the total number of employees, by sex and age (%)* [online]. Eurostat, 10. 4. 2015 [cit. 7. 4. 2015]. Dostupné z: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsq_etpga&lang=en.

EUROSTAT, 2014f. *Unemployment rate by sex and age groups - annual average, %* [online]. Eurostat, 10. 4. 2015 [cit. 7. 4. 2015]. Dostupné z: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en.

EVROPSKÁ KOMISE. *Strategie Evropa 2020 v kostce*. [online]. 28.11.2014.[cit. 15. 2. 2015]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/index_cs.htm.

EVROPSKÁ KOMISE. *Cíle strategie Evropa 2020*. [online]. 10.2.2015.[cit. 15.2. 2015]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_cs.htm.

STACH, Stanislav. *Kokova zpráva o stavu Lisabonské strategie*. [online]. [cit. 7. 1. 2015]. Dostupné z: http://www.naseevropa.cz/portal/port_data.nsf/927b725e08d36a78c1256ea50030ae62/d11a635dd385a4cdc1256f4d0046c352?OpenDocument.

Seznam zkratek

APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
ČR	Česká republika
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EUROSTAT	Evropský statistický úřad
HDP	Hrubý domácí produkt
ILO	Mezinárodní organizace práce
LS	Lisabonská strategie
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PPZ	Pasivní politika zaměstnanosti
PZ	Politika zaměstnanosti
SR	Slovensko

Seznam tabulek

Tab. 3.1 Vývoj míry zaměstnanosti za roky 2000, 2005, 2008, 2010, v %	20
Tab. 3.2 Vývoj míry zaměstnanosti za roky 2010, 2011, 2012, v %	21
Tab. 3.3 Vývoj míry nezaměstnanosti ve vybraných státech, 1970-90, v %	22
Tab. 3.4 Vývoj míry nezaměstnanosti ve vybraných státech, v %, 1991-2000	23
Tab. 3.5 Vývoj míry nezaměstnanosti v EU za roky 2000, 2005, 2008, 2010, v %	25
Tab. 3.6 Vývoj míry nezaměstnanosti v EU za roky 2010, 2011, 2012, v %	26
Tab. 4.1 Zaměstnanost podle pohlaví ve vybraných letech v České republice, v tis.	38
Tab. 4.2 Míra zaměstnanosti (15-64 let) podle pohlaví ve vybraných letech v České republice, v %.....	39
Tab. 4.3 Míra zaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v České republice, v %	39
Tab. 4.4 Osoby zaměstnané podle sektorů národního hospodářství na celkové zaměstnanosti ve vybraných letech v České republice, v %.....	40
Tab. 4.5 Podíl vybraných ukazatelů flexibility trhu práce na celkové zaměstnanosti v České republice, v %.....	40
Tab. 4.6 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví ve vybraných letech v České republice, v %	42
Tab. 4.7 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve vybraných letech v České republice, v %	42
Tab. 4.8 Míra nezaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v České republice, v %.....	43
Tab. 4.9 Výdaje na politiku zaměstnanosti v České republice - podíl na HDP ve vybraných letech, v %	43
Tab. 4.10 Výdaje na politiku zaměstnanosti v České republice podle druhu intervencí - podíl na HDP ve vybraných letech, v %.....	44
Tab. 4.11 Zaměstnanost podle pohlaví ve vybraných letech na Slovensku, v tis.	45
Tab. 4.12 Míra zaměstnanosti (15-64 let) podle pohlaví ve vybraných letech na Slovensku, v %.....	46
Tab. 4.13 Míra zaměstnanosti podle věku ve vybraných letech na Slovensku, v %.....	47
Tab. 4.14 Osoby zaměstnané podle sektorů národního hospodářství na celkové zaměstnanosti ve vybraných letech na Slovensku, v %	47
Tab. 4.15 Podíl vybraných ukazatelů flexibility trhu práce na celkové zaměstnanosti na Slovensku, v %.....	48
Tab. 4.16 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví ve vybraných letech na Slovensku, v %.....	48
Tab. 4.17 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve vybraných letech na Slovensku, v %.....	49
Tab. 4.18 Míra nezaměstnanosti podle věku ve vybraných letech na Slovensku, v %.....	50

Tab. 4.19 Výdaje na politiku zaměstnanosti na Slovensku - podíl na HDP ve vybraných letech, v %	50
Tab. 4.20 Výdaje na politiku zaměstnanosti na Slovensku podle druhu intervencí - podíl na HDP ve vybraných letech, v %	51
Tab. 4.21 Zaměstnanost podle pohlaví ve vybraných letech v Polsku, v tis.....	52
Tab. 4.22 Míra zaměstnanosti (15-64 let) podle pohlaví ve vybraných letech v Polsku, v %.	53
Tab. 4.23 Míra zaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v Polsku, v %	53
Tab. 4.24 Osoby zaměstnané podle sektorů národního hospodářství na celkové zaměstnanosti ve vybraných letech v Polsku, v %	54
Tab. 4.25 Podíl vybraných ukazatelů flexibility trhu práce na celkové zaměstnanosti v Polsku, v %.....	55
Tab. 4.26 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví ve vybraných letech v Polsku, v %	55
Tab. 4.27 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve vybraných letech v Polsku, v %	56
Tab. 4.28 Míra nezaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v Polsku, v %	57
Tab. 4.29 Výdaje na politiku zaměstnanosti v Polsku - podíl na HDP ve vybraných letech, v %.....	58
Tab. 4.30 Výdaje na politiku zaměstnanosti v Polsku podle druhu intervencí - podíl na HDP ve vybraných letech, v %	58
Tab. 4.31 Zaměstnanost podle pohlaví ve vybraných letech v Německu, v tis.	59
Tab. 4.32 Míra zaměstnanosti (15-64 let) podle pohlaví ve vybraných letech v Německu, v %	60
Tab. 4.33 Míra zaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v Německu, v %.....	60
Tab. 4.34 Osoby zaměstnané podle sektorů národního hospodářství na celkové zaměstnanosti ve vybraných letech v Německu, v %	61
Tab. 4.35 Podíl vybraných ukazatelů flexibility trhu práce na celkové zaměstnanosti v Německu, v %	62
Tab. 4.36 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví ve vybraných letech v Německu, v %.....	62
Tab. 4.37 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve vybraných letech v Německu, v %.....	63
Tab. 4.38 Míra nezaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v Německu, v %.....	64
Tab. 4.39 Výdaje na politiku zaměstnanosti v Německu - podíl na HDP ve vybraných letech, v %.....	64
Tab. 4.40 Výdaje na politiku zaměstnanosti v Německu podle druhu intervencí - podíl na HDP ve vybraných letech, v %	65
Tab. 4.41 Zaměstnanost podle pohlaví ve vybraných letech v Rakousku, v tis.....	66

Tab. 4.42 Míra zaměstnanosti (15-64 let) podle pohlaví ve vybraných letech v Rakousku, v %	66
Tab. 4.43 Míra zaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v Rakousku, v %	67
Tab. 4.44 Osoby zaměstnané podle sektorů národního hospodářství na celkové zaměstnanosti ve vybraných letech v Rakousku, v %	68
Tab. 4.45 Podíl vybraných ukazatelů flexibility trhu práce na celkové zaměstnanosti v Rakousku, v %.....	68
Tab. 4.46 Míra nezaměstnanosti podle pohlaví ve vybraných letech v Rakousku, v %	69
Tab. 4.47 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve vybraných letech v Rakousku, v %	70
Tab. 4.48 Míra nezaměstnanosti podle věku ve vybraných letech v Rakousku, v %	70
Tab. 4.49 Výdaje na politiku zaměstnanosti v Rakousku - podíl na HDP ve vybraných letech, v %.....	71
Tab. 4.50 Výdaje na politiku zaměstnanosti v Rakousku podle druhu intervencí - podíl na HDP ve vybraných letech, v %	72
Tab. 5.1 Míra zaměstnanosti (15-64 let) ve vybraných zemích EU, v %	73
Tab. 5.2 Míra zaměstnanosti mužů (15-64 let) ve vybraných zemích EU, v %.....	74
Tab. 5.3 Míra zaměstnanosti žen (15-64 let) ve vybraných zemích EU, v %.....	75
Tab. 5.4 Míra zaměstnanosti (15-24 let) ve vybraných zemích EU, v %	75
Tab. 5.5 Míra zaměstnanosti (25-54 let) ve vybraných zemích EU, v %	76
Tab. 5.6 Míra zaměstnanosti (55-64 let) ve vybraných zemích EU, v %	76
Tab. 5.7 Podíl osob zaměstnaných v zemědělství na celkové zaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %.....	77
Tab. 5.8 Podíl osob zaměstnaných v průmyslu na celkové zaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %	78
Tab. 5.9 Podíl osob zaměstnaných ve službách na celkové zaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %.....	78
Tab. 5.10 Podíl částečných úvazků na celkové zaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %	79
Tab. 5.11 Podíl úvazků na dobu určitou na celkové zaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %.....	80
Tab. 5.12 Podíl OSVČ na celkové zaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %.....	80
Tab. 5.13 Míra nezaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %.....	81
Tab. 5.14 Míra nezaměstnanosti mužů ve vybraných zemích EU, v %.....	82
Tab. 5.15 Míra nezaměstnanosti žen ve vybraných zemích EU, v %	82

Tab. 5.16 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve vybraných zemích EU, v %.....	83
Tab. 5.17 Míra nezaměstnanosti (15-24 let) ve vybraných zemích EU, v %.....	84
Tab. 5.18 Míra nezaměstnanosti (25-54 let) ve vybraných zemích EU, v %.....	84
Tab. 5.19 Míra nezaměstnanosti (55-64 let) ve vybraných zemích EU, v %.....	85
Tab. 5.20 Výdaje na politiku zaměstnanosti - podíl na HDP vybraných zemí EU, v %.....	86
Tab. 5.21 Výdaje na aktivní politiku zaměstnanosti - podíl na HDP vybraných zemí EU, v %	86
Tab. 5.22 Výdaje na pasivní politiku zaměstnanosti - podíl na HDP vybraných zemí EU, v %	87

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová (bakalářská) práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

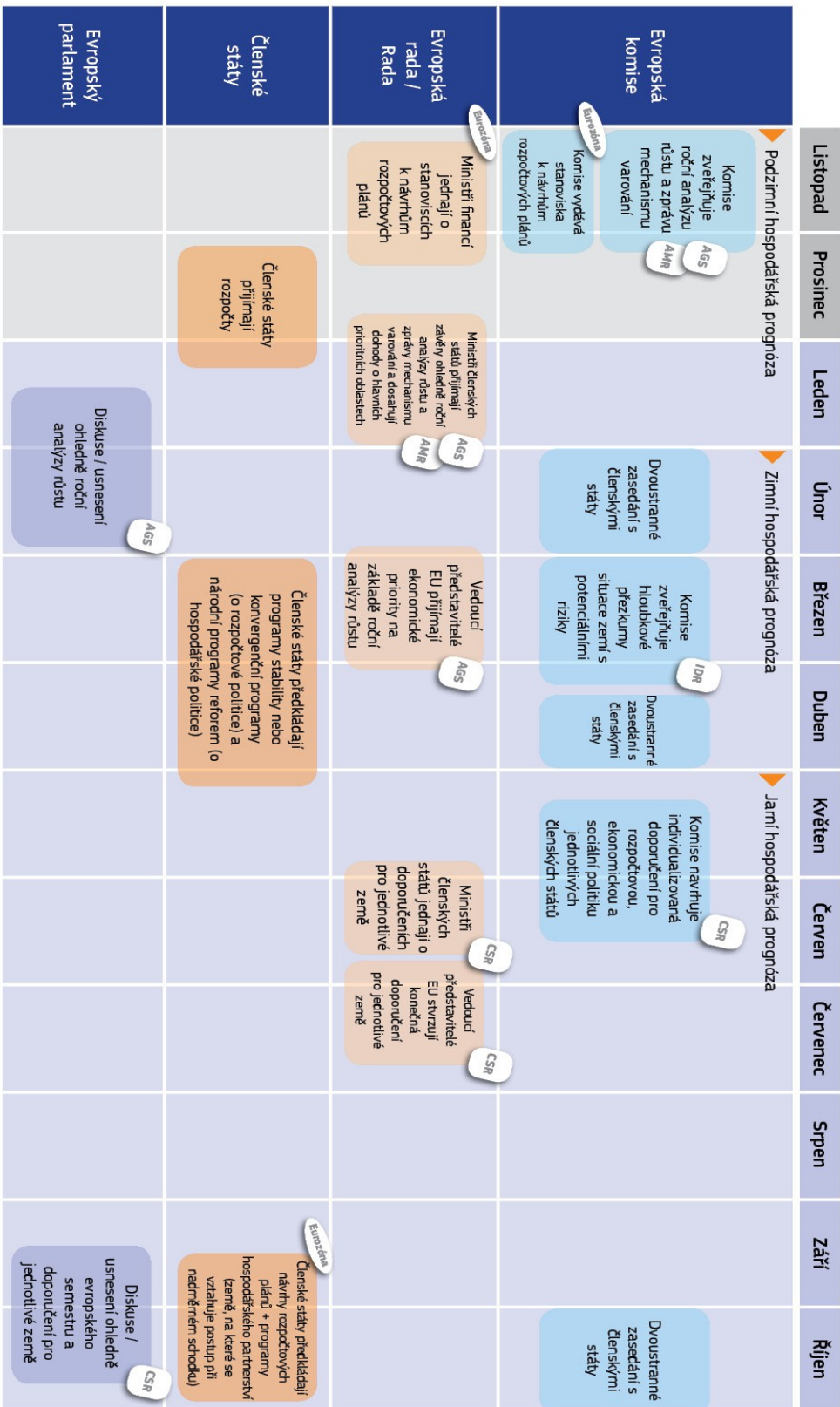
V Ostravě dne

.....
Bc. Nikola Hapalová

Seznam příloh

Příloha 1: Cyklus Evropského semestru

EVROPSKÝ SEMESTR: PARTNERSTVÍ MEZI ČLENSKÝMI STÁTY A EU

Slovníček pojmů: **AGS**: roční analýza růstu – **AMR**: zpráva mechanismu varování – **CSR**: doporučení pro jednotlivé země – **EDP**: postup při nadměrném schodku – **IDR**: hloubkový přezkum

Evropská komise

Zdroj: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/index_cs.htm